Poštnina plačana v gotovini.
Leto XII., štev. 95

Ljubljana, sobota 25. aprila 1931

Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. 3. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842 Praha číslo 78 180 Wien št. 105 241

JUTRO

Naročnina znaša mesečno 25.— Din, za inozemstvo 40.— Din.

Uredništvo:
Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon št. 3122 3123 3124 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Telefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje: Kocenova ul. 8. Telef. št. 190.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Veličasten pogreb generala Hadžića

Kralj in kraljica na pogrebu — Ogromna množica je izkazala zaslužnemu ministru, državniku in vojaku zadnjo čast

Beograd, 24. aprila p. Ob ogromni udeležbi, ki je pričala, kako visoko je cenil ves naš narod pokojnega in zaslužnega vojnega ministra, se je danes vršil pogreb generala Stevana Hadžića.

Pred mrtvaškim odrom, ki je bil postavljen v Oficirskem domu, je včeraj in danes dopoldne defiliralo mimo krste

na deset in deset tisoče ljudi,

zastopnikov vseh slojev in vseh stanov, ki so hoteli na ta način izkazati zaslužnemu vojaku, ministru in državniku svojo hvaležnost. Že mnogo pred 14. uro, ko je bil napovedan pogreb, se je zbrala pred Oficirskim domom in v sosednjih ulicah ogromna množica ljudi. Pred Oficirskim domom so se zbrali najodličnejši zastopniki beograjske družbe, v svečani dvorani Oficirskega doma pa so se zbirali člani vlade, diplomatski zbor, delegacije zavezniških vojsk drugi odličniki ter častna četa Sokola, vojske in mornarice. Mrtvaški oder je pokrivalo okrog 60 vencev, med katerimi so se zlasti odlikovali venci Nj. Vel. kralja in kraljice princese Olge, princa Pavla, vlade, Udruženja rezervnih oficirjev ter venci francoskega, češkoslovaškega in rumunskega vojnega ministra.

Ob 14. so generali in admirali dvignili krsto in jo ponesli na katafalk, ki je bil postavljen pred Oficirskim domom. Tu se je poslovil od velikega pokojnika v imenu vojske in mornarice

vojni minister general Stojanović

ki je v krasnem govoru opisal vrline pokojnika kot vojaka, komandanta in vojnega ministra, naglašajoč, da bodi general Hadžić svetal vzgled, kakšen mora biti vojak, ki hoče služiti kralju in domovini. Nato so položili krsto na mrtvaški voz, na kar je krenil mrtvaški sprevod v saborno cerkev. Pred krsto so nosili oficirji neštevilna odlikovanja pokojnika.

Saborna cerkev je bila nabito polna, dasiravno je bila vsa cerkev rezervirana samo za oficijelne zastopnike. Ob 15. so se pripeljali z avtomobili v cerkev

Nj. Vel. kralj in kraljica

v spremstvu princese Olge ter so prisostvovali cerkvenim opravilom, ki jih je ob asistenci 40 duhovnikov opravil patrijarh Varnava.

Po cerkvenem opravilu je imel patrijarh kratek nagovor, naglašajoč, da general Hadžić ni bil samo zvest sin svojega naroda in svoje domovine, marveč tudi veren sin pravoslavne cerkve.

Po cerkvenem obredu je povzel besedo prosvetni minister Boža Maksimović, ki se je poslovil od pokojnega ministra

v imenu vlade.

Minister Maksimović je v svojem govoru naglasil, da si je general Hadžić pridobil nevenljive zasluge za našo narodno obrambo. V najtežjih časih je izvedel reorganizacijo naše vojske in mornarice. Obramba države mu je bila najbolj pri srcu. Govornik je še posebej naglasil, da je general Hadžič strogo gledal na to, da je ostala vojska vedno iznad strankarskih in političnih borb. Svoj krasen govor je minister Maksimović zaključil z ugotovitvijo, da je bil pokojni general Hadžić odličen minister in hraber vojak, a prav tako odločen pobornik miru. Sprevod je krenil nato

proti pokopališču.

Krsto so ponesli iz cerkve ministri z ministrskim predsednikom generalom Živkovićem na čelu. V ulici Kralja Aleksandra se je sprevod ustavil in tu se je poslovil od pokojnika v imenu rezervnih oficirjev odvetnik Bogumir Bogić. Za njim je spregovoril v slovo še prvi podstarešina SKJ Engelbert Gangl, ki je zlasti naglasil, da je bil pokojni general Hadžič Sokol in vojak, ki je pravilno pojmoval naloge sokolstva in sokolski pokret tudi vselej podpiral.

Pred odprtim grobom

je govoril nato še v imenu dobrovoljcev podpolkovnik Lujo Lovrič, za njim pa zastopnik ruskih invalidov. Ko je po končanem cerkvenem obredu zadonela artiljerijska in pešadijska salva, so izročili zemeljske ostanke pokojnega vojnega ministra materi zemlji.

Sožalje poljske vlade

Beograd, 24. aprila. AA. O priliki smrti vojnega ministra n. r. generala Hadžića je poljski poslanik v Beogradu poslal ministru zunanjih zadev dr. Marinkoviću tole pismo:

Gospod minister! Čast mi je obvestiti vas, da me je poljska vlada, ki je z žalostjo doznala o smrti prvega adjutanta Nj. Vel. kralja ministra generala Hadžića, pooblastila, da izrazim jugoslovenski vladi najiskrenejše in najgloblje sožalje ob tej veliki izgubi. Računajoč na vašo naklonjenost, ki ste mi jo vedno izkazovali, vas prosim, da v imenu moje vlade sporočite sožalje jugoslovenski vladi.

Druga seja stalnega gospodarskega odbora agrarnih držav

Razdelitev dela na pododbore — Posvetovanja bodo danes končana

Beograd, 24. aprila. AA. Danes dopoldne ob 10.30 se je vršila v industrijski zbornici druga seja stalnega odbora za gospodarska proučevanja držav vzhodne in centralne Evrope. Pred sejo je sprejel šefe delegacij minister za trgovino in industrijo Juraj Demetrović. Po sprejemu je otvoril prvo sejo g. Pilja, načelnik ministrstva za trgovino in industrijo. Seji so prisostvovali delegati Rumunije, Letonske, Madžarske, Poljske Češkoslovaške in Jugoslavije. Otvarjajoč sejo je g. Pilja pozdravil v prvi vrsti vse delegacije, posebno g. Pronaya, državnega podtajnika v ministrstvu za kmetijstvo v Budimpešti in letonskega poslanika v Bukarešti. Nato se je s toplimi besedami zahvalil rumunskemu delegatu Radoilescu, ki je vodil prvo sejo stalnega odbora v Bukarešti in ki je vodil vse posle odbora do danes. Na predlog predsednika je bilo nato razdeljeno delo in predmeti na pododbore. O rezulatu bodo poročali pododbori redakcijskemu odboru, ki se sestane jutri ob 16. Po sestanku redakcijskega odbora se sestane ob 18.30 plenarna seja.

Predlogi in zahteve agronomov

Zaključek prvega kongresa jugoslovenskih agronomov — Nastavi naj se več agronomov in ustanovi več strokovnih šol

Zagreb, 24. aprila. n. Danes je bil zaključen prvi kongres jugoslovenskih agronomov. Po referatih o raznih stanovskih in poljedelskih vprašanjih je bila sprejeta obširna resolucija, ki našteva predloge in želje agronomov. Med drugim ugotavlja, da je število agronomov mnogo premajhno, da bi mogli uspešno delati za razvoj in povzdigo poljedelstva. V savski banovini pride na primer na enega agronoma 10.000 kmetov in nad 100.000 ha polja. Zaradi tega predlagajo, naj se nastavi še primerno število agronomov tako, da bodo mogli z manjšim delokrogom več storiti za povzdigo kmetijstva. Resolucija se bavi nadalje z raznimi strokovnimi vprašanji in predlaga osnovanje večjega števila poljedelskih strokovnih šol in uvedbo poljedelskih atašejev pri naših diplomatskih zastopništvih v inozemstvu.

Obleganje vstašev na Madeiri

Portugalska vlada je odklonila zahteve revolucionarjev po svobodnih volitvah in izvrševanju ustave

Lizbona, 24. aprila, d. Uporniki na Madeiri so poslali predsedniku Carmoni brzojavko, v kateri se izjavljajo pripravljene, da se podrede prehodni vladi, čeprav pod predsedstvom Carmone, toda le pod pogojem, da bi ta vlada razpisala volitve ter dovedla do ustavnega vodstva državnih poslov. Če vlada noče ugoditi tej zahtevi, bo padla odgovornost za nadaljnjo prelivanje krvi nanjo.

Lizbona, 24. aprila. AA. Portugalska vlada je odklonila pogoje upornikov na otoku Madeiri, pod katerimi bi se vdali. Vstaši zahtevajo odstop vlade in svobodne volitve. Vladne čete so poostrile blokado. Pričakujejo, da se vsak hip izkrcajo. V mesto Funchal je prispela druga angleška križarka »Crulew«, da zaščiti angleške državljane.

Lizbona, 24. aprila. d. Vodstvo mornariške ekspedicije proti upornikom na Madeiri je prevzel mornariški minister, ki se je včeraj vkrcal na transportni parnik s 400 vojaki, za pot proti Madeiri. Ekspedicija obstoja iz več vojnih ladij in več v to svrho rekviriranih potniških in ribiških parnikov, ki so jih nalašč v ta namen oborožili. Razen tega spremljata ekspedicijo dva hidroplana.

London, 24. aprila, d. Po vestih iz Bolame, glavnega mesta portugalske Guineje (na vzhodni obali Afrike) je izbruhnila v zvezi s uporniškim pokretom na Madeiri vstaja, ki je imela ta uspeh, da so ustavni republikanci dobili v svoje roke kontrolo nad tem ozemljem. Iz Lizbone poročajo nasprotno, da je v Bolami sicer prišlo do izgredov, ki pa so bili med tem že zatrti.

Lizbona, 24. aprila AA. Revulocionarno gibanje na Portugalskem se je zadnji čas zelo ojačilo. Danes je prišlo v Oportu do krvavih spopadov med vojaštvom in demonstranti. Ustavna stranka je po ulicah priredila ogromne manifestacije. Ker je bila policija brez moči, so poklicali na pomoč vojaštvo, ki je v množico oddalo več salv iz pušk. Ubitih je bilo več ljudi.

Poročajo, da so poklicali pod orožje dva letnika rezervistov. Vsi častniki so prejeli povelje, naj takoj odidejo k svojim četam. Govorijo, da so uporniki vtihotapili iz Anglije 30.000 pušk, ki so jih skrivaj razdelili med prebivalstvo.

„NAJTOČNEJŠA ANALIZA“

Globok odmev ekspozeja čsl. zunanjega ministra o avstrijsko-nemški carinski uniji — Nemčija sploh ni resno mislila in ji gre samo za manever

Praga, 24. aprila. h. Včerajšnji ekspoze zunajega ministra dr. Beneša v zunanjem odboru zbornice je napravil tako v političnih kakor gospodarskih krogih ter sploh v vsej javnosti najglobljí vtis. Češkoslovaška javnost sedaj **ni niti najmanj več v dvomu, da so v ozadju avstrijsko-nemške carinske unije popolnoma izraziti politični cilji.**

Po vesteh iz inozemstva je bil Benešev ekspoze v Berlinu in na Dunaju sprejet v splošnem mirno in smatrajo v praških krogih argumente, ki jih navajajo Avstrijci in Nemci proti Benešovim izvajanjem, za zelo slabe in nevzdržne. Francoski tisk označuje ekspoze dr. Beneša za najbolj važno analizo tega problema in naglaša, da je napravil govor dr. Beneša tako v Angliji kakor v Franciji najboljši vtis in lahko se reče, **da bo dr. Benešev govor tvoril okvir ženevskih razprav o avstrijsko-nemški carinski uniji.**

Današnji listi še ne objavljajo obširnejših komentarjev in razprav o izvajanjih dr. Beneša, ki so trajala polne štiri ure, toda kljub temu zavzemajo vsi vodilni listi svoje stališče. Pravo senzacijo je vzbudil uvodnik »Prager Tagblatta«, ki sicer odkrito priznava, da se češkoslovaški Nemci ne strinjajo z dr. Benešem, da pa v zvezi z demantijem ministra Bradača glede gospodarske Male antante (ki ga je objavilo tudi »Jutro«) prihajajo do naslednjega zaključka:

Tudi berlinska vlada se drži v vprašanju carinske unije sličnih metod, kakor Češkoslovaška in je **glavne urednike vodilnih nemških listov nujno naprosila, naj načrta carinske unije, čije slabe posledice so vladi dobro znane, ne kritizirajo. Vlada jih je obenem informirala, da sama ne veruje v uresničenje tega načrta, da pa bi vsaka kritika s strani nemškega tiska zmanjšala vrednost kompenzacij, ki jih pričakuje Nemčija za opustitev nameravane carinske unije z Avstrijo.**

Iz tega je razvidno, da nemška državna vlada sama ne misli na uresničenje tega načrta, marveč, **da je vse skupaj manever, s katerim hoče doseči Nemčija nove koncesije na polju reparacij.** Vse to je bilo v merodajnih češkoslovaških krogih znano že prej.

Berlinska obramba

Berlin, 24. aprila. d. Izjave češkoslovaškega zunanjega ministra o avstrijsko - nemški carinski uniji so zbudile v berlinskih političnih krogih veliko pozornost, ker jih tolmačijo kot znak, da tudi v Pragi načrt carinske unije presojajo s stvarnih vidikov in da ga ne zavračajo že v naprej. Kot značilno poudarjajo, da češkoslovaški zunanji minister slej ko prej v nasprotstvu z naziranjem angleške vlade zahteva proučitev načrta avstrijsko - nemške carinske unije po svetu Društva narodov ne samo s pravnega, temveč tudi s političnega stališča. Vzrok je brzkone v tem, da čisto političnih vzrokov proti zaključitvi carinske unije gleda na obstoječe pogodbe in v ženevski protokol o avstrijskem posojilu iz l. 1922. sploh ni, kakor se je to že izkazalo pri proučitvi po angleških državnih pravnikih, dočim je češkoslovaškemu zunanjemu ministru očividno predvsem na tem, da najde za vsako ceno sredstva za nastop proti carinski uniji. Ako pa se na češkoslovaški strani zahteva obravnavanje te zadeve s političnih vidikov, potem se mora po mnenju nemških političnih krogov poudariti, da je povsem napačno, ako vidi dr. Beneš v carinski uniji pričetek snovanja posebnih blokov evropskih držav, proti čemer mora po svojem naziranju zavzeti stališče.

Odmev v Budimpešti

Budimpešta, 24. aprila. AA. Vsi listi prinašajo podrobnosti iz govora češkoslovaškega zunanjega ministra, ki ga je imel včeraj pred parlamentarnim odborom za zunanje zadeve. »Pesti Lloyd« in »Budapesti Hirlap« poudarjata posebno ono mesto v govoru, ki se tiče brezpogodbenega stanja v trgovini med obema državama. Listi naglašajo izjave dr. Beneša, da se ta vprašanja med Češkoslovaško in Madžarsko špecijalno ne smejo smatrati kot politična. Te izjave sprejemajo listi z velikim zadoščenjem, prav tako tudi izjavo, da pričakuje dr. Beneš, da pride čim prej do sporazuma med obema državama. Listi poudarjajo, da je madžarska vlada, t. j. predsednik vlade grof Bethlen in zunanji minister Karolyi, že od decembra večkrat naglasila, da se trgovinska pogajanja ne smejo gledati s političnega vidika in da je zato Madžarska pripravljena vsak trenutek in na vsakem kraju odbnoviti ta pogajanja.

Malinov vrnil mandat

Malinov je dopoldne vrnil kralju mandat za sestavo vlade zaradi odpora Demokratičeskega Sgovora

Sofija, 24. aprila. AA. Bolgarska agencija javlja: **Malinov je vrnil mandat za sestavo vlade. Zastopniku bolgarske agencije je izjavil, da se je njegova misija izjalovila zaradi težkoč, na katere je naletel pri Demokratičeskem Sgovoru.**

Sofija, 24. aprila. AA. Dopoldne se je Malinov sestal z Milovim, voditeljem frakcije narodnih liberalcev, in Kosturkovim. Do ponovnega sestanka med Malinovim in Ljapčevim sploh ni prišlo, ker Malinov ni mogel sprejeti zahtev Demokratičeskega Sgovora. Ta je namreč zahteval večino portfeljev v njegovi vladi, predvsem notranje ministrstvo in razen tega, da se narodni liberalci ne sprejmejo v vlado.

Malinova je po teh sestankih sprejel v avdijenci kralj Boris. Avdijenca je trajala poldrugo uro. Po končani avdijenci Malinov izjavil, da je vrnil mandat za sestavo vlade, ker ni dobil podpore, kjer jo je pričakoval. Vendar še vedno upa, je izjavil, da se bo našel izhod iz te krize, ki je po njegovi sodbi ena izmed največjih, kar jih je Bolgarija doživela.

Pred diktaturo v Rumuniji?

Vlada prof. Jorge demantira trditve inozemskega tiska, da pripravlja uvedbo diktature

London, 24. aprila d. »Daily Telegraph« objavlja zanimive vesti iz poučenega vira o krizi v Rumuniji. Po teh vesteh je nova vlada prof. Jorge samo pretveza, pod katero se vršijo priprave za uvedbo vojaški diktature. Kot diktator je določen general Prezan, ki je v tesnih zvezah s kraljem. Kralj Karol namreč stremi po odstranitvi parlamenta ter po rešitvi gospodarske in finančne krize v Rumuniji. Razen tega je njegova volja, da bi se izvršilo oficielno kronanje. Doslej ta želja ni imela uspeha zaradi odpora princese Helene, ki se izogiba spravi. Kralj Karol se je baje sedaj odločil, da se v bodoče na to ne bo več oziral »Daily Telegraph« poroča nadalje, da se v Bukarešti zopet mudi ga. Lupescu, kar je bilo tudi vzrok, da se je Titulescu preteklo soboto branil sestaviti novo vlado.

Bukarešta, 24. aprila č. Vlada je izdala službeni komunike, ki naglaša med drugim:

Nova vlada ima nalogo izvršiti točno določeno misijo političnega in gospodarskega značaja brez strankarskega obeležja. Poizkusi prestavljati vlado kot nekako pripravo za uvedbo diktature ali kot rezultanto drugih ne pa političnih činiteljev, se lahko pripisujejo samo nepoznanju razmer ali pa so intrige gotovih rumunskih krogov. Vesti, ki so izšle v enem delu angleškega in nemškega tiska, kakor da je vlada rezultat pogajanj privatnega značaja, so popolnoma brezmiselne.

Bukarešta, 24. aprila AA. Kakor poročajo, je Brandsch imenovan za državnega podtajnika v predsedstvu vlade. Brandsch je bil danes pred kraljem Karlom v prisotnosti predsednika vlade Jorge zaprisežen. Po prisegi je imel kralj Karol govor v nemščini, v katerem je naglasil svoje zadovoljstvo, da se nahaja v rumunski vladi tudi član narodne manjšine.

Stranke narodnih manjšin v Rumuniji so sprejele z zadovoljstvom na znanje vest o imenovanju Brandscha za državnega podtajnika za narodne manjšine v predsedništvu ministrskega sveta.

Katastrofalne poplave v Rusiji

Predmestja Moskve preplavljena — Velike poplave v Beli Rusiji Železniški promet zelo otežkočen

Moskva, 24. aprila. AA. Reka Moskva je prestopila bregove in poplavila predmestja Moskve. Iz Bele Rusije poročajo o velikih poplavah, ki so deloma onemogočile železniški promet. Del mesta Mohileva je poplavila Berezina in pri Bobrujsku porušila dva mostova.

Moskva, 24. aprila, g. Katastrofa poplave zavzema vedno večji obseg. Vodne množine s vdrle že v notranje mesto, tako da je poplavljen večji del mestnih delov, ki leže ob reki Moskvi. Med poplavljenimi objekti je tudi največja tovarna za čokolado v Rusiji. Voda je medtem dosegla že novo industrijsko kolonijo. Še nevarnejši je položaj v Beli Rusiji, kjer je 12 mest deloma pod vodo, deloma pa zelo poškodovanih. V mestu Borisovu je skoraj 300 hiš pod vodo. Železniški promet se vzdržuje ponekod le s prestopanjem, ker je več mostov bodisi neprehodnih, bodisi celo porušenih. Tudi Dnjeper stalno narašča in je zelo ogrožen nov jez, ki še ni popolnoma izgotovljen. V neki tovarni so zaradi ogromne množine vode eksplodirali kotli. Oficielna vest sovjetske brzojavne agenture zatrjuje, da doslej še ni obžalovati človeških žrtev, ker so gasilci in močni oddelki rdeče armade takoj poskrbeli za izpraznitev ogroženih krajev in tudi z vso naglico ter pravočasno pričeli reševalna dela.

Tudi na Poljskem poplave

Varšava, 24. aprila. g. Poplave v vilnski vojvodini so se v zadnjih urah zelo razširile. Mesto Vilno samo je večinoma pod vodo. Številna javna poslopja, med njimi elektrarna, botanični vrt in nekateri znanstveni zavodi, so preplavljeni. Na bregu reke Vilne so je podrlo več hiš, ki pa jih je bilo mogoče še pravočasno izprazniti. Promet na poplavljenih cestah vzdržuje vojaštvo na pontonih. V mestu vlada panično razpoloženje. Bolnike iz bolnice za kužne bolezni je bilo treba prepeljati v drugo bolnico sredi mesta. Velika skladišča živil so popravljena, zaloge pa uničene. Tudi v provinci je mnogo vasi pod vodo. Prebivalci so morali pobegniti v vsej naglici in niso mogli rešiti niti imetja. Brzojavne zveze, železniške proge in mostovi po vojvodini so razdejani.

Balkanski gospodarski kongres

Atene, 24. aprila. AA. Sestanek industrijcev in bankirjev balkanskih držav se otvori 25. t. m. v Solunu, odkoder odpotujejo udeleženci 28. v Atene, kjer ostanejo do 1. maja. Papanastasiu je izjavil zastopnikom tiska, da pridobiva ideja balkanske unije vedno več terena. Glede na sosede, ki delajo tej ideji ovire in zahtevajo želo težavne ali celo nemogoče stvari, priporoča Papanastasiu zmernost. Bližanje balkanske unije in ustvaritev prijateljske in pomirljive atmosfere bo omogočilo rešitev najtežjih problemov.

Iz Španije

Pariz, 24. aprila. AA. Havas poroča iz Madrida: Generala Jordana niso aretirali, temveč samo opozorili, da mora biti vsak trenutek oblasti na razpolago.

Berlin, 24. aprila. AA. Novi španski veleposlanik v Berlinu je postal novinar Julio Alvarez de Vagio, član socialistične stranke in dosedanji zastopnik ameriških in evropskih listov v Berlinu.

Pariz, 24. aprila. AA. Tu je umrla na pljučnici 79letna teta bivšega španskega kralja Alfonza, infantinja Isabella. Njeno zdravstveno stanje se je poslabšalo na potovanju iz Madrida v Pariz.

Ogromen nemški primanjkljaj

Berlin, 24. aprila. d. Podatki za proračunsko leto 1930./31. izkazujejo za 1240 milijonov mark manjše dohodke v primeri s proračunom. Skupni dohodki so znašali 9024 milijonov mark, dočim jih je proračun predvideval 10.265 milijonov. Kakor znano, se je že pri sestavi finančnega programa državne vlade meseca novembra računalo s skupnim primanjkljajem v višini 900 milijonov mark. Pri posvetovanjih v finančnem odboru v početku leta so ocenili ta primanjkljaj na 1000 do 1060 milijonov. Pri tem so računali, da bo država sama imela 700 do 760 milijonov manj dohodkov, po finančnem izkazu pa jih je bilo za državo 778 milijonov manj, h čemer je treba prišteti izpadek 336 milijonov pri dohodkih posameznih dežel, 125 milijonov pri rudarskem in invalidskem zavarovanju, torej skupno 1240 milijonov. Najbolj so se zmanjšali dohodki iz dohodninskega davka, ki so zaostali za 366 milijonov za proračunom, dočim ji prometni davek zaostal za 169 milijonov mark.

Spor med lordsko zbornico in Macdonaldom

London, 24. aprila. d. Lordska zbornica je v sredo odklonila dve glavni določbi vladnega načrta agrarnega zakona, in sicer določbo o osnovanju vzornih gospodarstev ter posebnega sveta za kmetijstvo. Zaradi tega nesoglasja med lordsko zbornico in vlado ni izključeno, da bo zopet prišlo na dnevni red načelno vprašanje o upravičenosti nadaljnega obstoja lordske zbornice. Macdonald je izjavil, da hoče borbo za omenjeni zakon izvesti do konca in »Daily Herald« zahteva med ostrimi napadi na lordsko zbornico, naj se v njej izvede temeljita reforma.

Smrt francoskega državnika

Pariz, 24. aprila, s. Snoči je v 76. letu starosti umrl poslanec Victor Augagneur. Pokojni je bil svoječasno profesor medicine v Lyonu, kjer je bil pozneje izvoljen tudi za župana in za poslanca na socialističnem programu. Pred vojno je bil generalni guverner na Madagaskarju, po vojni pa je prevzel upravo francoske ekvatorijalne Afrike.

Ni monopola na socialno vprašanje!

Ljubljana, 24. aprila.

Sedanja gospodarska kriza po vsem svetu nam kaže, kako ozko sta združena človek in delo; kaže nam, da gospodarskega vprašanja, vprašanja proizvodnje in potrošnje, nikakor ni mogoče ločiti od socialnega problema. Velika brezposelnost, ki jo zlasti v industrijskih državah silno zaostrujejo sedanji gospodarski zapletljaji, bi bila neprimerno nevarnejša, če ne bi današnji državniki dobro poznali socialnih vprašanj. Še v 19. stoletju je imel povprečen politik za socialne zadeve geslo, ki se mu je zdelo zelo modro in splošno uporabljivo: »Laissez fair, laissez passer«. Malo naukov je, ki bi danes ležali tako globoko med staro šaro, kakor leži ta nauk o nezainteresiranosti na socialni usodi poedinca in množice. Socialno vprašanje je danes po najglobljih koreninah združeno s splošnimi političnimi vprašanji. Prav današnja doba nam nudi izredno mnogostransko, zelo poučno sliko prizadevanja, da se reši socialno vprašanje.

V tem oziru je torej današnja doba izrazito socialna in vsak poizkus, da bi se na tem področju vrnili k staremu geslu »laissez fair...«, bi bil podoben pripravam za samomor. V socialni usmerjenosti današnjega javnega dela ni in ne bo mogoče ubrati poti nazaj. To bi pomenilo, če uporabimo staro primero, po nojevo vtikati glavo v pesek. Nič okoli nas ne preneha, kadar zatisnemo oči.

Noben razsoden človek ne bo hotel, naj zatiskamo oči pred žgočimi vprašanji množic, pred njihovo trdno voljo, da najdejo vsakemu svojemu poedincu in vsemu svojemu kolektivu čim znosnejše življenske pogoje, čim večjo izpolnitev gmotnih in moralnih zahtev. Vsi se strinjamo, da je treba nenehoma proučivati socialno vprašanje in da morata država in družba noč in dan delati profilaktično in — kjer treba — zdravilno, da olajšata položaj in sprostita napetost.

Drugo vprašanje je, **kako** naj se reši in rešuje socialno vprašanje. Socialno življenje ni nič statičnega, marveč je v večnem razmahu, zato si ne moremo misliti dokončne, za vse čase veljavne, tako rekoč petrificirane rešitve. Zato se socialno vprašanje, ki je v samem bistvu globoko človeško vprašanje, ne da **rešiti.** Tem bolj pa ga je treba **reševati.** In prav gotovo ga po svoje rešujejo tudi taki ljudje kot so Ford ali če hočete — v srednji Evropi Bat'a, ki hočejo iz delavca napraviti meščana. V tem pogledu ne obstoji en sam edino zveličaven, znanstveno edino utemeljen recept, kakor trde marksisti o svoji ideologiji. In če bi bilo mogoče, da bi socialno vprašanje strnili v eno samo teoretsko formulo, ki bi veljala splošno in povsod, kakor kakšna matematična formula, bi še vedno ostalo vprašanje načina in to bi zahtevalo tisoče kompromisov z obstoječimi razmerami. Vsi torej vemo, da je treba to, kar imenujemo socialno vprašanje, neprestano reševati, in da je nacionalno vprašanje lahko rešeno, socialno pa se dokončno rešiti ne da.

Socialno vprašanje že zdavnaj ni več zadeva samo delavskega sloja. Ko je Marx pisal svoj »Kapital«, je videl angleško industrijo v prvih začetkih njenega tehničnega razvoja; za prvimi okornimi stroji nove tehnične dobe so se mučili obubožani kmetje. Iz vrst današnjega angleškega in nemškega delavstva pa so že izšli možje, ki so vodili ali še vodijo usodo veledržav. Delavsko vprašanje se vedno bolj rešuje s tehničnim napredkom, ki prepušča grobo delo strojem in postavlja delavca za strojevodjo. Tako se značaj dela bistveno izpreminja in ž njim odnos dela do človeka. Obstoji vprašanje, kako naj se to in ono še izboljša človeku v prid, obstoji potreba mnogih, izvedljivih preosnov — ni pa več vprašanja dela kot ponižanja in pokore. Še vedno pa ostaja **vprašanje človeka.** Ta človek pa ni več ogrožen samo v enem družabnem sloju, med ročnimi delavci. To, kar danes preti rudarju, preti jutri trgovskemu nameščencu ali duševnemu delavcu. Obstoji vprašanje: kako človeka socialno tako zavarovati, da ne bo z vso svojo eksistenco, z vsem svojim življenjem odvisen od konjunkture v produkciji in konzumu. Osnovna socialna vprašanja obstoje danes, ko se je socialno in gospodarsko življenje silno diferenciralo, za vse ljudi, ki izvršujejo kakršnokoli socialno koristno delo in ki eksistenčno zavise od njega. Zato je imel prav Masaryk, ko je zapisal še pred mnogimi leti, da bi bilo socialno vprašanje preveč preprosto, če bi obstojalo samo v materialnih zahtevah ročnega delavstva. Za proletariat je to vprašanje res najbolj pereče; tu obstoji najhujša napetost. Toda pod valjar socialne bede prihajajo tudi drugi sloji.

Sovjetska Rusija, ki rešuje socialno vprašanje na tak način, da pogublja vse druge sloje in nasilno proletarizira ves narod, si je hotela rešitev strahotno poenostaviti. Ves ostali svet pa se zaveda, da tako »reševanje« ne vodi v boljšo bodočnost. Današnji družabni red se tudi na zapadu stalno izpreminja, presnavlja in vzlic vsem prehodnim komplikacijam vodi k vse ožji kanalizaciji zasebnega kapitalizma, k omejevanju zasebnega premoženja in pravičnejši razdelitvi dohodkov. Če še z mnogih strani vpije beda, pa je vendar na drugi strani življenski standard milijonov ljudi znatno višji. Današnje socialno mišljenje in delo utegne brez strahotnih družabnih amputacij, kot jih izvršujejo socialne revolucije, dati družbi novo podobo.

Na tej višji socialni pravičnosti so danes zainteresirani vsi delovni sloji, celi narodi — to je ono, česar enostranski demagogi ne marajo priznati. Prav zaradi tega je vsak narod in je vsaka država dolžna pomagati šibkejšim, zakaj čim več jih bo, širši in pogubnejši bo plaz socialne bede. Če pa so te dolžnosti tako človeške in tako splošne, ni več monopola na socialno vprašanje; postalo je volens nolens zadeva politične pameti in človeške vesti.

Pred važnimi odločitvami nemške vlade

Sestanek Brüninga z ameriškim poslanikom – Razgovori dr. Curtiusa z Drummondom – Borba za agrarne zaščitne carine

Berlin, 24. aprila, d. Včeraj dopoldne se je vrnil v Berlin državni kancelar dr. Brüning. V sredo je imel pred svojim odhodom v Friedrichshafnu sestanek z voditeljem centruma prelatom Kaasom. Temu razgovoru pripisujejo velik pomen, ker se je vršil neposredno pred važnimi zunanjimi političnimi posvetovanji, na katerih se bodo določile smernice za nemško delegacijo na ženevski konferenci ter se bodo obravnavali tudi razni drugi dogodki, važni za nemško zunanjo politiko.

Dočim se je državni kancelar dopoldne sestal z ameriškim poslanikom Sackettom, je imel zunanji minister dr. Curtius prvi razgovor z generalnim tajnikom Društva narodov s sirom Ericom Drummondom. O posetu Sacketta pri Brüningu so se prvotno razširile vsakovrstne kombinacije, po katerih naj bi Sackett v Zedinjenih državah pripravil tla za novo obravnavanje reparacijskega problema. Dejstvo pa je, da odhaja poslanik Sackett samo na normalen dopust v svojo domovino, ki si ga je iz zasebnih vzrokov vzel v času, da se bo lahko udeležil tudi mednarodnega kongresa trgovskih zbornic v Washingtonu meseca maja. Umevno je, da je spričo nameravane daljše odsotnosti hotel dobiti od državnega kancelarja gotove informacije za svoje poročilo ameriški vladi. Državni kancelar dr. Brüning je porabil to priliko, da je izrazil ameriškemu poslaniku predvsem svoje finančne in gospodarsko-politične skrbi, kakor tudi željo, da bi se Nemčiji posrečilo izpremeniti kratkoročne kredite v približni višini 10 milijard mark v dolgoročne.

Prvemu razgovoru zunanjega ministra z generalnim tajnikom Društva narodov je sledil popoldne drugi in danes tretji. Tudi dr. Brüning bo razpravljal s sirom Ericom Drummondom. Kakor se doznava, je včeraj Drummond konferiral z zunanjim ministrom o nemškem predlogu Društva narodov, naj se postavi na dnevni red evropskega odbora razprava o razvoju carinskih razmer v Evropi. V generalnem tajništvu Društva narodov obstojajo namreč pomisleki proti temu predlogu, ker vzbuja vtis, kakor da se hoče v evropskem odboru prejudicirati debati v svetu Društva narodov o pravni strani nemško-avstrijskega protokola.

Včeraj popoldne je državnega kancelarja Brüninga sprejel državni predsednik Hindenburg. Brüning je nato imel razgovor z ministrom za prehrano Schielejem ter je kasneje predsedoval prvi seji vlade po veliki noči, na kateri je bil določen njen nadaljnji delovni program. V ospredju posvetovanj vlade so bila carinsko-politična vprašanja, katerih rešitev zahteva minister za prehrano Schiele. Kakor znano, predlaga Schiele vladi zvišanje raznih agrarnih zaščitnih carin na podlagi od državnega zbora sprejetega pooblastilnega zakona, čemur pa ostro nasprotuje državni minister za delo Steegerwald. Razen tega skušajo vplivati na vlado tudi socialni demokrati, ki so v posebnem pismu na državnega kancelarja zahtevali glede na zvišanje cen kruha, znižanje cene rži, takojšnjo poceni tev uvoza pšenice, preprečenje nameravanega zvišanja carine na oves in pocenitev uvoza krmil. Vsekakor bo prišlo o teh carinsko-političnih vprašanjih v nemški vladi do ostre debate.

Ženeva, 24. aprila. s. **Razen predmetov,** o katerih se je že poročalo, da bodo v razpravi na 53. zasedanju sveta Društva narodov dne 18. maja, bo Nemčija predložila še dva predloga. Prvi med njimi se tiče sestave enotne vprašalne pole o stanju oborožitve v raznih državah, drugi pa se bavi s pripravami mednarodne pogodbe o objavljanju vesti o civilni avijatiki. Majsko zasedanje sveta Društva narodov bo med najbolj delavnimi in najvažnejšimi, odkar obstoja Društvo narodov.

Fašistična stranka ustavlja svoje liste

Trst, 24. aprila. č. *Fašistična vlada je ustavila vse fašistične provincijalne liste, ki so se vzdrževali iz fonda fašistične stranke. Edino izjemo tvori tržaški »Popolo d' Trieste«, ki ima kot organ fašistične stranke za Julijsko Krajino posebno misijo, dasiravno izkazuje ogromen deficit. Nasprotno pa je »Piccolo« zaključil lansko poslovno leto s prebitkom 6 milijonov lir.*

Potovanje Vandervelda v Španijo

Bruselj, 24. aprila d. Predsednik druge delavske internacionale Vandervelde je danes odpotoval v Španijo.

Bolgarska kriza na vrhuncu

Sofija, 22. aprila.

Zgodilo se je, kakor je bilo napovedano. V ponedeljek, 20. t. m., se je ob 9.30 sestal ministrski svet, na katerem se je sklenilo, da vlada poda ostavko. Takoj po seji ministrskega sveta je ministrski predsednik Andrej Ljapčev odšel v dvorec in podal kralju demisijo vlade. Kralj je ostavko sprejel. Njegov razgovor z Ljapčevom je trajal 40 minut.

Takoj nato so se pričele konsultacije. Prvi je bil poklican v dvor predsednik Narodnega sobranja Najdenov, ki je ostal pri kralju dve uri. Ko je zapuščal dvorec, ni povedal nič točnega o vsebini razgovora, toda sodeč po poznejših dogodkih in izjavah se da sklepati, da je svetoval kralju, da predvsem konzultira predstavnike opozicijskih strank, za njimi pa ne samo glavnega predstavnika »Demokratičeskega Sgovora.« Ljapčeva, temveč tudi dosedanja ministra Burova in Cankova. Kar se tiče nove vlade, se zdi, da je bil Najdenov za vlado, v kateri bi tvoril središče »Sgovor«, z druge strani pa se vzdržuje mnenje, da je Najdenov krenil precej k dosedanji opoziciji in bi ne bil nenaklonjen vladi, v kateri bi bil »Sgovor« samo »zastopan«.

Popoldne je bil poklican v dvor kot prvi zastopnik opozicije Aleksander Malinov, predstavnik demokratov, ki je po dveurnem razgovoru s kraljem izjavil, da ni dobil nikakega mandata, temveč je samo razložil vladarju stališče svoje stranke.

Za njim je odšel v dvorec predsednik radikalne stranke, Kosturkov, ki je po avdijenci izjavil da je razložil kralju kako mora biti nova vlada močna, z veliko avtoriteto. Baje je tudi izjavil da »Sgovor« nikakor ne more biti središče take vlade.

Kot tretji je prišel na vrsto predstavnik socijalnih demokratov, ki je razložil kralju zunanji notranji, gospodarski in finančni položaj države in poudaril, da je za obvladanje tega položaja nujno potrebno, da se središče nove vlade pomakne proti levi, z zadostno odpornostjo proti skrajni levici in desnici.

V torek, 21. t. m. je bil dopoldne sprejet v avdijenci glavni tajnik zemljedelske stranke (»Vrabča«, po sedežu stranke v istoimenski ulici) Vergil Dimov. Avdijenca je trajala poldrugo uro in Dimov, ko je prišel iz dvorca, je podal samo izjavo, da je razložil kralju stališče stranke. Znano pa je, da zemljedelci smatrajo, da mora nova vlada predvsem uvesti mir in red v državi, da mora zbrati vse sile naroda, da reši državo težke krize in da mora biti taka vlada samo tista, ki bi se opirala na najmočnejšo stranko v državi, zemljedelsko. »Sgovor« ne bi smel sodelovati v novi vladi.

Pred poldnevom je bil nato še sprejet predstavnik drugega krila zemljedelcev (»oranževcev). Kosta Tomov, ki je izjavil da je treba državi občenarodne vlade, ki bo izvedla notranje pomirjenje, gospodarsko sanacijo in finančno stabilizacijo ter moralno dvignila državo.

Okoli poldneva je odšel v dvorec zastopnik obrtništva C. Tabakov, ki je očrtal kralju notranje borbe med narodom in vlado ter gospodarski položaj države, trdeč, da »Sgovor« ne more rešiti tega težkega položaja, temveč je treba za to vlade najširše gospodarske demokracije

Popoldne je bil kot prvi sprejet vodja nacionalno-liberalne stranke Bojan Smilov, ki je očrtal kralju težki položaj v državi, za katerega je odgovorna osemletna vlada »Sgovora«. Treba je vlade narodne podvige, ki mora preurediti vse javno življenje

Za njim je prišel predstavnik drugega krila iste stranke (kjorčovcev), Georgij Petrov, ki je tudi poudaril, da Ljapčeva vlada ne odgovarja potrebam države, temveč je državi treba vlade, ki izvede pomirjenje in vse za obnovo države potrebne reforme.

Mislilo se je, da so tako konsultacije zaključene in je bila prava senzacija, ko se je videlo, da je poklican še istega večera, po 20 uri, bivši minister zunanjih del, At. Burov, za njim pa tudi še bivši prosvetni minister Al. Cankov, ki je prišel iz dvora po 23. uri. O čem sta poročala kralju, nista povedala, pač pa se je izvedelo, da sta bila sprejeta po predlogu predsednika sobranja Najdenova in sporazumno z Ljapčevom. Te dve avdijenci sta pobudili veliko pozornost zlasti zato, ker sta bila sprejeta vsak zase in je bil potem danes opoldne sprejet bivši ministrski predsednik Ljapčev, ki je po avdijenci izjavil, da nima mandata za sestavo vlade, temveč je kralj želel samo slišati še njegovo osebno mnenje o položaju.

Neizvestnost je postala naravnost že neznosna! Kdo dobi mandat? Ali Malinov ali Ljapčev? Ali s »Sgovorom« ali brez njega?

Med opozicijskimi strankami se vrše neprestano razgovori. Zemljedelci so stopili v stike z demokrati in nac. liberalci. »Sgovoristični« listi silno napadajo zemljedelce, zlasti pa Dimova, češ da je bil emigrant in ga je stranka nalašč izzivalno poslala h kralju, dasi ima šele 29 let in je neizkušen, dočim ima dovolj starih izkušenih mož v svoji sredi, tudi bivših ministrov. Pričeli pa so popuščati v toliko, da ne zahtevajo več predsedniškega mesta izključno za Ljapčeva, češ da ima on le pooblastilo, da v imenu »Sgovora« vodi pogajanja z drugimi strankami. Splošno mnenje je seveda, da mora biti nova vlada samo koalicijska, toda kakšna, ne more reči nihče. V zadnjem hipu se je raznesla vest, da bo Malinov zopet pozvan h kralju.

Kriza je dosegla vrhunec!

Gandhi proti krščanskim misijonarjem

London, 24. aprila. AA. V tukajšnjih političnih krogih je napravila globok vtis vest iz Indije, ki pravi, da je Gandhi dal izjavo o bodoči ureditvi cerkvenih odnošajev v Indiji. Po tej izjavi misijonarji krščanskih cerkva po ustanovitvi neodvisne Indije ne bodo več smeli vzgajati prozelitov, ker bodo sicer izgnani.

Pogreb Augusta Gauvaina

Pariz, 24. aprila AA. Danes je bil pogreb znamenitega francoskega novinarja Augusta Gauvaina. Pogreb je bil zelo svečan. Udeležili so se ga mnogoštevilni francoski odličniki, politiki in velika množica Francozov in inozemcev.

Izbruh Strombolija

Rim, 24. aprila s. Od snoči je pričel zopet delovati ognjenik Stromboli. Iz žrela se valijo ogromne množine žareče lave. Pojav spremlja močno podzemeljsko bobnenje.

Albert Thomas v naši sredi

Lep sprejem odličnega gosta in njegove družbe

Ljubljana, 24. aprila.

K sprejemu ravnatelja Mednarodnega urada dela gosp. Alberta Thomasa se je zvečer ob 19.25 zbralo na kolodvoru mnogoštevilno zastopstvo najvažnejših uradov, ustanov in organizacij ter tudi precej občinstva, ki se zanima za tako važno institucijo, kakor je Mednarodni urad dela.

Svojega odličnega rojaka je pričakoval tudi francoski konzul gosp. Neuville. Bansko upravo so zastopali gosp. dr. Karlin, šef oddelka za socijalno politiko, gosp. dr. Dolšak, načelnik v tem oddelku in tajnik gosp. bana gosp. dr. Brolih; Ljubljano pa mestni župan gosp. dr. Puc, Delavsko zbornico predsednik gosp. Čobal in tajnik gosp. Uratnik; OUZD gosp. dr. Krek in gosp. dr. Bohinjec; Pokojninski zavod gosp. Vrtovec in gosp. dr. Sagadin; Zbornico za TOI gg. Jelačin in dr. Windischer; Zvezo industrijcev gg. Drago Hribar, inž. Šuklje in dr. Golia; Društvo za pospeševanje ciljev Društva narodov gg. dr. Slavič, dr. Pretnar, dr. Ravnihar in drugi; v imenu Akademskega kluba za pospeševajne ciljev Društva narodov sta bila navzoča gosp. Alujevič in gosp. B. Puc; za Francoski institut prof. dr. Detela in večje število zastopnikov vseh delavskih strokovnih organizacij. Danes je prispel iz Beograda tudi centralni tajnik Delavskih zbornic gosp. dr. Živko Topalović, ki bo g. Thomasa spremljal v Beograd. Drugi njegov spremljevalec pa bo načelnik ministrstva socijalne politike gosp. Dušan Jeremić, ki je tudi danes dospel iz Beograda.

Z gosp. Albertom Thomasom so prispeli v Ljubljano njegova gospa, zet gosp. Drašković, šef kabineta Mednarodnega urada dela gosp. dr. Viple in člana sekcije pri tem uradu gosp. Vukičević in gosp. Lebrun.

Na peronu je pozdravil odlično družbo župan dr. Puc s kratkim nagovorom v francoščini, dragi gost pa je ves vzradoščen odgovoril, da ga zelo veseli, ker ima priliko videti Slovenijo, o kateri je slišal že toliko lepega. Jugoslavijo že dolgo pozna in mu je posebno drago, da bo sedaj lahko spoznal še njen prelepi slovenski del. Navzoči so parkrat zaklicali »Živio!«, gosp. Thomas pa je med iskrenim odzdravljanjem krenil s svojim spremstvom proti izhodu. Zunaj ga je čakal avto, s katerim se je odpeljal na banket, katerega je priredila zanj in za večje število povabljencev Zveza industrijcev v hotelu »Union«.

V teku sobote bo gosp. Thomas najprej obiskal bana gosp. dr. Marušiča in mestnega župana gosp. dr. Puca, nakar bo imel razgovore z zastopniki podjetniških ustanov. Opoldne bo na kosilu pri gosp. banu. Popoldne si bo ogledal razne socijalne ustanove in naprave v našem mestu. Ob pol 18. se bo sestal v dvorani Delavske zbornice s predstavniki delavskih organizacij, nato pa bo pred odhodom v Zagreb sprejel še novinarje.

Seja VZS

Beograd, 24. aprila. AA. Vrhovni zakonodajni svet je imel danes od 16. do 18. sejo pod predsedništvom g. Mihajla Jovanovića, ki je najprej predstavil nove člane sveta, bivšega ministra za zgradbe Trifunovića in bivšega bana Smiljanića. Nato je zakonodajni svet razpravljal o projektu uredbe o občinsko-upravnih tečajih v Somboru in občinsko-upravnih izpitih. Razprava o uredbi je bila končana. Na koncu so bile izvoljene tri sekcije, ki bodo proučile poedine zakonske predloge. Prva sekcija bo proučila zakon o pašnikih, sestavljajo pa jo gg. Sagadin, Krek, Arangjelović, Alaupović in Mijušković. Druga sekcija bo razpravljala o načrtu trgovskega zakonika o trgovinah, sestavljajo pa jo gg. Škerlj, Stojadinović, Daka Popović, Nikola Derković, dr. Šurmin, dr Šilović in dr. Gosar, tretja sekcija pa bo proučevala načrt rudarskega zakona, sestavljajo jo pa gg. Kosta Timotijević, Vlada Mijušković, dr. Šećerov in dr. Maurović. Prihodnja seja sveta bo jutri ob 16. popoldne z dnevnim redom: Razprava o zakonskem načrtu o umetniških šolah.

Upokojena generala

***Beograd*, 24. aprila. p. »Službeni vojni list« objavlja ukaz, s katerim sta upokojena brigadni general *Radiša Nikolić* in pešadijski brigadni general *Miroslav Kostić*.**

Premestitve v poštni službi

Beograd, 24. aprila p. Z odlokom resornega ministra so premeščeni za upravnika pošte v Gornji Radgoni Pavle Krulej iz Zidanega mosta, k pošti Ljubljana I. Emilija Gašperin z Viča in Ana Kalokira iz Ljubljane pošta II. in k pošti Trbovlje I. Terezija Babkof iz Podčetrtka.

Dva nova jugoslovenska parnika

Sušak, 24. aprila. n. V nedeljo dopoldne bosta krščena nova parnika Jadranske Plovitbe »Bakar« in »Prestolonaslednik Peter«. Cerkvene obrede bosta opravila sušaški župnik dr. Račko in reški paroh Kosanović. Na svečanost je povabljenih okrog 150 odličnikov iz Beograda, Zagreba in Sušaka.

Voz s konji vred padel v morje

Sušak, 24. aprila n. V reškem pristanišču se je danes pripetila huda nesreča. Neki voznik je peljal voz brzojavnih drogov na mol v svrho vkrcanja na parnik. Na ovinku pa je voz na železniških tračnicah zadrsel in s konji vred padel v morje. Voznik je ostal nepoškodovan, ker je šel peš ob strani voza. Konji so utonili, tovora pa dosedaj še niso dvignili iz morja.

Stransky contra Stribrny

Praga, 24. aprila g. Danes se je sestal preiskovalni odbor v aferi poslanca Stranskega proti poslancu Stribrnemu. Kakor znano, je Stransky obdolžil Stribrnega, da je v času svojega ministrovanja zlorabil uradni položaj. Stransky je navedel osem konkretnih primerov, ki pa podrobno niso bili objavljeni. Na današnji seji odbora je bilo sklenjeno ustanoviti pododbor, ki bo zaslišal priče, navedene v obdolžitvah Stranskega.

Mednarodni šahovski turnir v Nici in Pragi

Nica, 24. aprila h. Danes je bil končan mednarodni šahovski turnir, na katerem je bilo odigranih vsega 12 partij. V teh si je priboril svetovni prvak Aljehin 6, Flohr (Češkoslovaška) 3 in pol in Stoltz (Švedska) 2 in pol točke.

Praga, 24. aprila h. V nedeljo, dne 26., se bo pričel v Pragi predolimpijski šahovski turnir, ki se ga bodo med drugimi udeležili jugoslovenski prvak Pirc, Poljak Makarczyk in Šved Stoltz, ki bo prišel iz Nice.

Predavanje odličnega norveškega znanstvenika

Ljubljana, 24. aprila.

V mineraloškem institutu univerze se je vršilo ob 18. pod okriljem prirodoslovne sekcije Muzejskega društva izredno zanimivo predavanje prof. dr. Hjalmarja Brocha, vodje zavoda za oceanografijo v Splitu. Odlični gost je govoril o Norveški, njenih prebivalcih, raziskavanju arktika, o ribolovu in drugih posebnostih te na skrajnem severu ležeče zemlje.

Predavanje, ki je bilo obiskano izredno številno in častno, je otvoril univ. prof. dr. Hadži, nakar je takoj podal besedo simpatičnemu predavatelju. Prof. dr. Broch nas je povedel čez vso zemljo svojih rojakov na Spitzberge do skrajnega severa. Ustavil se je v glavnem mestu Norveške, pokazal na sliki kraljevski grad in druge zanimivosti mesta, omenjajoč njegov razvoj v davni zgodovini in novejšem času. Na univerzi v Oslu študira v zadnjih letih blizu 5000 dijakov. Na nadaljnjem potu je povedel poslušalce med norveško prebivalstvo in pripovedoval o njegovem načinu življenja. Na slikah so imeli poslušalci priliko ogledati si stare hiše in lepo notranjost s fino rezljanim pohištvom, dalje lov na ribe ob obali Norveške in na skrajnem severnem rtu. Predavatelj je pokazal na slikah številne može svoje domovine, ki so si pridobili glas kot učenjaki, zlasti kot polarni raziskovalci. Njim na čelu Roald Amundsen, ki se je ponesrečil pri reševanju v ledenih planjavah okrog severnega tečaja, in pa Fridtjof Nansen, ki ima za raziskovanje arktičnih krajev enako velike zasluge kakor kot velik ljubitelj človeštva in borec proti vojni.

Vseskozi zanimivo predavanje so poslušalci pazno zasledovali in ob koncu nagradili g. predavatelja z živahnim odobravanjem.

Snočnja Penklubova priredítev

Recitacijski večer štirih članov Mladega Penkluba je pri polni Unionovi Beli dvorani odlično uspel, kar smo sicer pričakovali, vendar pa moramo zopet poudariti, da so ti večeri za Ljubljano vedno pomembnejši. Čitajoči (Gspan, Javornik, Vodušek in Jan, ki je bral Kresalovo novelo) so ves čas vladali nad pričujočimi s sugestivno silo slovanske poezije. Občinstvo je radodarno in z navdušenjem spremljalo večer. Poleg poklicnih gostov smo opazili tudi nekatere odlične člane ljubljanske univerze, večino je imela mladina. Vodil je predsednik sekcije F. Vodnik, uvodno besedo pa je dal podpredsedniku, Ljudevitu Mrzelu, ki je v kratkem in polnem orisu mlade generacije dal prvi intimen ton vsemu večeru.

Hmeljski trg

Žatec, 24. aprila h. (Tedensko poročilo.) Na hmeljskem trgu je bilo mirno. Kupec je bil izključno samo hmeljski sindikat, ker drugi interesenti ne povpraševajo več po lanski letini. Pri kmetih je sedaj samo še okoli 25.000 stotov po 50 kg neprodanih. Cene pri sindikatu so bile 200 do 350 Kč. Do četrtka je bilo v žatcu javno žigosanih 162.000 stotov po 50 kg žateškega hmelja lanske letine. Dela po hmeljskih nasadih gredo zelo naglo od rok.

Vremenska napoved

Zarebška vremenska napoved za danes: Stalnejše in toplejše vreme s spremenljivo oblačnostjo. — Situacija včerajšnjega dne: Barometrska depresija se umika proti severovzhodu Evrope, v južni Evropi in deloma na zapadu pa je pritisk znatno porasel, tako da nastopa polagoma vedrejše vreme z naraščajočo temperaturo. Deževje pojema. Pritisk je v splošnem porasel za 1.5—7 mm. Temperatura je porasla v Primorju za 5, v ostalih pokrajinah pa za 1 do 3 stopinje.

Dunajska vremenska napoved za soboto: V južnih Alpah pretežno oblačno; ponekod padavine.

Žrebanje drž. razr. loterije

(Žrebanje V. razreda bo vsak dan do 20. maja.)

Dne 24. t. m. so bili izžrebani sledeči večji dobitki:
30.000 Din srečka št. 52.286.
20.000 Din srečka št. 88.463.
10.000 Din srečka št. 47.328, 51.124, 69.672, 88.997.
4.000 Din srečka št. 70.681, 77.585, 97.407.

2.000 Din srečka št. 3.003, 7.751, 8.283, 9.370, 10.558, 14.374, 20.556, 27.898, 36.786, 37.272, 37.570, 37.456, 41.729, 43.072, 44.866, 53.476, 57.303, 60.301, 65.109, 69.032, 69.609, 75.403, 81.976, 84.339, 91.627, 15.221, 18.215, 30.307, 40.056, 40.114, 47.279, 57.091, 68.406, 69.472, 77.693, 80.519, 81.056, 83.305, 85.181, 88.613, 89.983, 94.349, 97.729, 3.706, 10.406, 25.075, 28.690, 30.393, 33.859, 36.523, 49.254, 52.106, 56.639, 76.818, 79.678.

Zaradi telefoničnega sprejemanja ne moremo jamčiti za točnost.

Manjše izžrebane dobitke objavljamo naknadno. Neobnovljenih, neizžrebanih srečk je še na razpolago, zato bomo onim, ki jim bodo srečke izžrebane za manjše dobitke, na željo poslali neizžrebano srečko, da bodo mogli nadaljevati igranje na večje dobitke. Izžrebane srečke naj se nam takoj pošljejo.

Zadružna hranilnica r. z. z o. z., Ljubljana, Sv. Petra c. 19

Naši kraji in ljudje

Albert Thomas in njegovo delo

Ravnatelj Mednarodnega urada dela v Ljubljani

Ljubljana, 24. aprila

Mednarodni urad dela je postal pod vodstvom ravnatelja g. Alberta Thomasa, ki je nocoj prvič prispel v Ljubljano, velika moralna avtoriteta, katere se oklepajo z zaupanjem delavci in nameščenci vsega sveta. V stalnem stremljenju, da

vpliva v vseh deželah na izboljšanje delovnih odnošajev in da jih dviga na enotno mednarodno stopnjo, je prepotoval g. Albert Thomas skoro že ves svet. Na teh potovanjih zbira povsod informacije in osebne vtise ter ustvarja zveze, ki so potreba organizaciji Mednarodnega urada dela. Ta velevažna organizacija je plod njegove incijative in velike požrtvovalnosti.

Med vojno je bil g. Albert Thomas državnik svoje velike francoske domovine in je že tedaj imel pripravljene načrte za najboljšo okrepitev svetovne demokracije, za katero so se borili zavezniki. Takoj, ko je bila vojna končana, je organiziral Mednarodni urad dela na podlagi posebnega poglavja versajske mirovne pogodbe XIII. del: delavsko zakonodajstvo, ki je tudi v veliki meri njegova zasluga. Po statutu je Mednarodni urad dela razširjen na vse države, ki so članice Društva narodov. Zaradi industrijske važnosti je bila takoj po zaključeni pogodbi sprejeta vanj tudi Nemčija. Organiziranje velike mednarodne socialne institucije ni bilo lahko, a je ravnatelj g. Thomas s svojo odločnostjo, požrtvovalnostjo in s svojimi velikimi sposobnostmi premagal vse težave. Danes je nastopil v središču te, jutri druge države kot sijajen in prepričevalen govornik, vmes pa je neumorno deloval kot publicist in je v publikacijah, ki jih izdaja Mednarodni urad dela večinoma v angleškem, francoskem in nemškem jeziku, nebroj njegovih posebno zanimivih in tehtnih prispevkov.

G. Albert Thomas pozna politično in socialno strukturo vseh držav. In ker je spoznal našo državo in naš narod že v časih, ko so se ustvarjali v herojskih naporih jugoslovenski državni temelji, mu je sedaj v letih mirnejšega razvoja naša država še posebno pri srcu in so v ospredju njegovega zanimanja naša socialno-politična vprašanja. V Ljubljano je prišel prvič, toda kot star znanec in prijatelj. V spominu so nam njegove lepe besede, ki jih je govoril pred delavskimi zastopniki v Beogradu in ki smo jih lahko tudi v Ljubljani poslušali po radiu. Tedaj je trdil, da po njegovih vtisih naša socialna zakonodaja ni v nevarnosti. Ker nam je znano, s kako intenzivnostjo razmotriva pod njegovim vodstvom Mednarodni urad dela najvažnejša socialna vprašanja, ga toplo pozdravljamo v zavesti, da se bodo uresničili vsi ideali visoke mednarodne institucije, ki jo vodi s toliko požrtvovalnostjo in ljubeznijo.

Tragičen konec nesreče

Celje, 24. aprila.

Pred 10 dnevi smo poročali, da se je pripetila tovarniškemu strojniku g. Jagru v Štorah pri Celju na belo nedeljo nenavadna nesreča, pri kateri je bila nevarno poškodovana 25-letna žena Marija, doma iz Lipe pri Teharju.

G. Jager je namreč našel med starim železjem, ki ga pretaplja štorska železarna, tudi zarjavelo cev vojaške puške. Ko je tolkel s kladivom po spodnjem koncu cevi, je nenadoma odjeknil strel, in krogla, ki se je nahajala v stari patroni v cevi, je zadela Jagrovo ženo Marijo v levo nogo ter ji zdrobila kost stegnenico. Jagrovo so nemudoma prepeljali v celjsko bolnico, kjer pa je kljub najvestnejši negi in pomoči v četrtek podlegla zastrupljenju krvi. Tragično pri tem je tudi to, da se je nesreča pripetila nekaj dni po porodu in je morala vzeti pokojnica novorojenčka s seboj v bolnico.

Desetletnica zagorske Električne zadruge

Zagorje, 24. aprila.

V nedeljo se je ob veliki udeležbi članstva vršil 10. občni zbor Električne zadruge v Zagorju. Zborovanje je otvoril zaslužni načelnik zadruge g. Drago Korbar, nakar je tajnik g. Lojze Kolenc podal obširno poročilo o 10-letnem delovanju zadruge.

Dne 21. februarja 1921. se je zbrala mala družba podjetnih Zagorjanov v Sokolskem domu na razgovor glede ustanovitve zadruge za dobavljanje električnega toka. Za to akcijo je žrtvoval mnogo časa in truda g. Korbar, ki je pripravil vse potrebno, da se je že 27. februarja vršil ustanovni občni zbor. Izvoljeni so bili v prvo načelstvo gg. Drago Korbar, Albin Grčar, Miha Lazar, Ivan Bajcar, Polde Brvar, Josip Rancinger in Mirko Weinberger, v nadzorstvo pa gg. Janko Birolla, Lavoslav Jerin, Ferdo Poljšak, Viktor Müller in Anton Prosenc. Vpisalo se je 36 članov. V juliju 1922. se je izvršil dogovor s TPD glede dobave toka in 22. avgusta 1922 se je sklical občni zbor, ki je pristal na projektirana dela. Deleži so bili po 800 kron, vpisnina pa 400 kron. Hude so bile žrtve, toda sloga in dobra volja sta zmagali. Delo se je pričelo, ko je zadruga štela že 67 članov s 165 deleži. Januarja l. 1923. so v Zagorju zasvetile prve žarnice. Tok se je plačeval po 4 Din za kw, a se je zaradi slabega finančnega efekta podražil na 5 Din. Postopno se je omrežje razvijalo in leta 1926. se je nabavil za južni del Zagorja še en transformator.

Poraba toka se je stalno večala in narasla od 17.800 kw v 1923. letu na 62.348 kw v letu 1929. V letu 1930. je konzum nekoliko padel, ker se je naprava v Potoški vasi prodala g. Müllerju. Spričo dviga porabe je zadruga na občnem zboru 1929 znatno znižala ceno toku. V letošnjem letu je padla cena na 2.50

Nato je poročal g. tajnik o zadružnem delovanju v letu 1930. V preteklem letu se je porabilo 59.495 kw toka, in sicer za luč 39.406 kw in za delo 20089 kw. Poraba toka je padla napram l. 1929., ker se je transformator oddal g. Müllerju in ker je nastal tudi zastoj v industriji. Porabljeni tok se je meril na 196 števcih. Tok je vporabljalo 1954 žarnic, 45 likalnikov, 6 ventilatorjev in 20 motorjev. Po stroki so bili 4 motorji v apnenicah, 5 obrtnih in 11 kmetijskih. Zadruga je pristopila k Zvezi slovenskih zadrug v Ljubljani. Izvršena uradna revizija je našla zadružno poslovanje v redu. Blagajniško poročilo je podal g. Lazar V imenu nadzorstva je g Čobal poročal, da so računi v najlepšem redu, in je predlagal blagajniku in načelstvu absolutorij, ki je bil sprejet.

Sledile so volitve. Za načelnika je bil ponovno izvoljen gosp. Drago Korbar. V načelstvu so še gg. Lojze Kolenc, Albin Grčar in Sitar Valentin. V nadzorstvo so bili izvoljeni gg. Melhijor Čobal, Ferdo Poljšak, Franc Krenčič, Anton Prosenc in Viktor Flisek.

Zasliševanje prič o umoru Janka Resnika

Tudi drugi dan razprave ni prinesel jasnosti

Maribor, 24. aprila.

Za tri dni določena razprava o tragični smrti mladega finančnega pripravnika Janka Resnika, ki je padel kot žrtev vestnega izvrševanja svoje službe dne 7. septembra 1926. v gozdu pri Ceršaku v boju s tihotapci, se je danes nadaljevala ves dan ob nezmanjšanem zanimanju javnosti. Dopoldanska razprava je trajala do pol enih in so bile zaslišne številne priče iz Marenberga, Št. Ilja in Ceršaka, katerih izpovedi so bile deloma razbremenilne, deloma obtežilne za obtožence, v splošnem pa niso znatno pripomogle k jasnosti.

Tihotapec Franc Glaser, ki se je z aretiranim Bezjakom spoznal v zaporu in pozneje z njim tihotapil, je izpovedal, da je tudi njemu Marija Muhičeva svoj čas izpovedala, da je 7. septembra 1926, baš v času, ko je bil Resnik umorjen, pritekel iz Peršakovega gozda Bezjakov polbrat Karel Sketa iz Partinja, ki je pravil, da je imel konflikt s financarji in da jim je ušel. Pri Muhičevi se je tedaj umil in dobil drugo srajco. Razne druge priče so izpovedale, da je obtoženi Alojzij Golob v času od 6. do 7. septembra 1926. delal z njimi v vinogradu in da ni mogoče, da bi bil istočasno v Marenbergu, kakor zatrjuje sam.

Popoldne je bil zaslišan finančni stražnik Rus Bondalenko, ki je izpovedal, da je 6. septembra 1926 dopoldne in popoldne delal izpit in zato Resnika sploh ni videl, pač pa bi moral imeti skupno z njim službo. Resnika niso našli, čeprav so ga pridno iskali.

Dalje je bila zaslišana Pešlova družina iz Št. Ilja, ki je trdila, da je obtoženec Klemensberger prišel dne 8. septembra 1926 k njim z nekim drugim človekom, katerega niso poznali, tam prenočil in naslednjega dne odšel proti meji. Natančneje se pa datuma dneva ne spominjajo.

Marijo Majerjevo, ki je sedaj posestnica v Spodnjem Razvanju, pred tremi leti pa posestnica v Št. Ilju, v hiši, kjer je orožniška postaja, so orožniki 1. decembra 1926 zbudili ponoči in jo prosili za luč, češ da so prijeli tihotapca, ki je soudeležen pri umoru Resnika. Marija Majerjeva je zdaj izpovedala, da tudi sicer ni slišala precejšnjega hrupa na orožniški stanici, vendar ji ni nič znano, da bi bili orožniki obtoženega Jamernika pretepali, kakor ta zatrjuje. Nadpreglednik finančne kontrole iz Škofje Loke, Gabršek, ki je tedaj stanoval na orožniški postaji v Št. Ilju, je izpovedal, da je tudi njega 1. decembra 1926. poklical orožnik Vlah, češ da je bil tihotapec Jamernik, sokrivec pri Resnikovem umoru, aretiran. — Razprava ob času poročila še traja in se bo jutri nadaljevala ves dan.

Ob Jurjevem — star sneg na Gorenjskem

Počasno prebujanje prirode — Življenje faune in flore

Na Gorenjskem, na Jurjevo.

Najstarejši ljudje iz radovljiške okolice ne pomnijo, da bi ob Jurjevem še ležali po vaseh posamezni veliki kupi snega, ki je ostal še iz zadnjih, mrzlih zimskih dni. Pred svečnico je bilo kopno, zdaj pa v senčnih legah po dolinah leže snežni ostanki strašnih plazov. Ah, kako tudi ne, saj še zadnji čas med vsakim deževjem frče bele snežinke in bodrijo zamazane snežne kupe k obstanku ter jih tolažijo, da se ne bo treba takoj izsolzeti, saj vlada v višavah še vedno mraz.

Druga leta je tu pa tam obelil sneg še celo maja, toda ni trajal dolgo. Komaj je posijalo solnce, je bilo že vse kopno. Letos pa se potuhnjena zima ni dala kar preko noči pregnati iz dežele.

Dočim so prisojna rebra že precej dolgo kopna, leže v senčnih legah skoro povsod na Gorenjskem še debele plasti snega. V hribih preko 800 m nad morsko višino pa je stalen sneg. Pretekli teden je v višjih legah padlo nad meter novega. V Jelovici je vse pod snegom. Na nekaterih mestih ga je še nad poldrugi meter.

Zanimiv je letošnji razvoj flore. Navadno se cvetje razvija s prav malo vidno razliko in pomlad koraka počasi v planino. Letos pa je prišla v senčnih legah približno do višine 600 m in tu obtičala. V nižjih legah sta že davno odcvetela teloh in pomladanski žefran in tudi trobentice so se osušile ter se osule. Sedaj že bujno cvete pljučnik, dočim je modri jetrnik ali »nežice«, kakor ga imenujejo Gorenjci, nekoliko obledel. Neposredno ob snežni meji se sučejo drobne balerinice vetrnice, na Gorenjskem nazvane »micike«. Čuden bo prehod, kajti pričakovati je, da bo sneg vendar že pričel hitro kopneti. Nu, in kaj bo potem? Ali bo v višinah, kjer sedaj še leži sneg izostalo prvo pomladansko cvetje, ali pa bo nastala prijetna prirodna šaloigra, da se bosta gledala na par metrov razdalje beli teloh in šmarnica?!

Posebno zanimivo je tudi živalsko življenje in življenje ptic v senčnih legah planin. Srnjad se po večini drži na prosojnih rebrih, ali pa na snežni meji. Vidi se, da komaj čaka prilike, da pohiti v pravo domovino, v planinske gozdove. Ptic pa snežni viharji in zameti ne motijo preveč. Neki lovec, ki se je zanimal, če že pojo v višjih legah divji petelini in je s težkim naporom dospel na določeni kraj, pripoveduje, da so petelini peli v vseh mrzlih jutrih prav tako, kakor v najlepših mirnih dneh. Pa tudi divji golobi že grulijo po planinskih gozdovih. Slišati je tudi bilo drobne pevce.

Krilatci pač nočejo zapustiti svoje domovine. Brzčas rajši nekoliko stradajo, ali pa si hodijo iskat hrano v nižje kraje, kjer že kraljuje pomlad. Letos bo v dolinah in v nižjih legah tako, kakor druga leta v planinah, da bodo poleg zelenih dreves ležali kupi snega. Upajmo pa, da bomo za slabo predpomlad nagrajeni in odškodovani z lepo, prijetno pomladjo in solnčnim poletjem.

V nekaterih krajih so baje slišali že kukavico. Lastovk je videti malo. Prav počasi pa se prebuja tudi mrčesje. Nikjer še ni videti enodnevnic, ki drugače v tem času že rojijo.

Sneg v planinah bo rešil življenje marsikateremu divjemu petelinu, ki bo odpel svoj pomladni ljubezenski spev v snegu in viharju, kamor lovci ne hodijo preveč radi. Posebno lov na ruševce bo zelo otežkočil sneg, ki še dolgo ne bo skopnel na višinah, kjer pojo in plešejo mali gorski vitezi.

Iz življenja Slovencev v Kragujevcu

Kragujevac, v aprilu.

Za našo veliko noč je priredilo tako zvano Katoliško prosvetno društvo »Naš dom« veliko zabavo v prostorih Kolonije. Pevski program je obstojal le iz dveh točk. Kot pozdravno so zapeli slovensko pesem »Pozdrav«. Žal, moramo reči, da niso uspeli. Pevci, med katerimi so bili tudi Nemci in Madžari, pač ne morejo obvladati slovenske pesmi.

Pred domom kulturnega društva »Triglava« v Palilulah se ustavljajo mnogoštevilni radovedneži in gledajo kako »Triglav« preureja svoje prostore, daljša gledališko dvorano in postavlja prenovljen oder. Tudi Lingerjeva podružnica ima svojo atrakcijo. V njeni izložbi so razstavljene tri velike umetniške slike: Sv. Janez ob Bohinjskem jezeru, Aljažev stolp in vrh Triglava in Triglavsko jezero. Ti trije akvareli so delo našega domačega slikarja g. Černeta, ki jih je poklonil društvu »Triglav« v okras nove dvorane.

Dosti je govorenja med domačini, ki se pohvalno izražajo o Slovencih in Hrvatih, ki si v centru Šumadije gradijo lep in prostoren Talijin hram. Še več je izpraševanja med samimi Slovenci, kdaj in kakšna bo otvoritev. Da ne bo preveč radovednosti, povemo: 25. t. m. bo na novih deskah slovesna otvoritev s Štokovo burko v dveh dejanjih »Lažizdravnika«. Pri predstavi bosta sodelovala tudi pevski in tamburaški odsek.

Ogromen uspeh!

Občinstvo je pri včerajšnji premieri z navdušenjem poslušalo petje

Richarda Tauberja

v njegovem najnovejšem zvočnem filmu

VELIKA ATRAKCIJA

Očarljive pesmi in godba slovitega komponista

Franca Lehárja

Kot dopolnilo najnovejši Paramountov ZVOČNI TEDNIK

Nabavite si vstopnice v predprodaji dnevno od 10. do ½ 13. ure.

ELITNI KINO MATICA

Telefon 2124. Telefon 2124.

Pestri dogodki iz Bele Krajine

Pretep zaradi delovne konkurence — Vlom neznancev v gostilno — Gospodarski in prosvetni drobiž

Črnomelj, 24. aprila

V Drašičih pri Metliki je prišlo pretekli ponedeljek do pretepa med fanti domačini in sosedi iz Vivodine. Pretep se je končal z lažjimi in hujšimi poškodbami Vivodincev. Povod trajnim prepirom med obema skupina je banovinski razsadnik v Drašičih, katerega obdelujejo Vivodinci, ki so cenejši od domačinov. To posebno razburja domače fante, ki so se najbrž že dolgo pripravljali, da se svojim konkurentom oddolže. 12 fantov domačinov je s kolci prav nejunaško pretepelo Vivodince in nato pobegnilo. Orožništvo je sirove napadalce izsledilo in se bo z njimi še pozabavalo pristojno sodišče.

V Metliki se je pretekli teden izvršil drzen vlom, ki se je na žalost vlomilcev končal brez uspeha. Skozi okno so v jutranjih urah vdrli neznani zlikovci v gostilniške prostore g. Kambiča in začeli iskati dobro skrito blagajno. Pobrali pa so samo nekaj drobiža iz malega hranilnika. Le malo je manjkalo, da niso odkrili na prav originalen način skrite blagajne. Najbrž je strah pred koraki nad prostorom, kjer se je nahajala blagajna, prepodil podjetne vlomilce, oziroma morda tudi samo vlomilca. Orožništvo zasleduje nepridiprave, ki se bodo najbrž kmalu vjeli v past.

V Dragatušu pri Črnomlju se je ustanovila podružnica ljubljanskega Sadjarskega in vrtnarskega društva v Ljubljani. Mnogobrojno članstvo in odbor si bosta gotovo prizadevala izboljšati razmere v tej panogi gospodarstva, ki je bodočnost Bele Krajine. V nedeljo je priredila podružnica predavanje sreskega šolskega referenta g. Vizjaka o sadjarstvu in škodljivcih sadnega drevja. G. Vizjak je žel veliko odobravanje številno navzočih mož.

Pogon na divje svinje v poljanskih hribih, ki se je vršil ob veliki udeležbi zlasti gostov iz Karlovca in lovcev iz Črnomlja, ni prinesel uspeha. Streljanja je bilo precej, a padlo ni nič. Zato priredi zakupnik lova g. Klemenc iz Črnomlja v bližnji bodočnosti ponoven lov na to divjad. Kmetovalci, ki jim ta divjad povzroča veliko škodo, želijo lovcem večjega uspeha kakor doslej.

Kmetijski oddelek pri savski banovini v Zagrebu bo priredil v teku meseca maja dnevne kmetijske tečaje za precepitev šmarnice, ki se še v manjši meri najde v Beli Krajini. Tečaji se bodo vršili v Drašičih in Črnomlju.

Prosvetni odsek savske banovine je nakazal iz proračuna savske banovine 50.000 Din za že dograjeno osnovno šolo v Semiču in 20.000 Din za gradbo nove šole v Radovici. Ta čin kaže, da savska prosvetna uprava posveča precej pažnje Beli Krajini.

ZA BIRMO

si pred nakupom oglejte bogato zalogo

ur, verižic, obeskov, uhanov

pri najstarejši tvrdki

LUD. ČERNE

LJUBLJANA, Wolfova ulica štev. 3.

5691

Pri slabosti je naravna **»Franz Josefova« voda** prijetno učinkujoče domače zdravilo, ki znatno zmanjšuje telesne nadloge, ker se izkaže že v malih količinah koristno. V dopisih hvalijo zdravniki za ženske soglasno prav milo učinkujoč način **»Franz Josefove« grenčice**, ki je zlasti pripravna za nežni rast ženskega telesa. **»Franz Josefova« voda** se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Križev pot popisovalca naroda

Nepozabne izkušnje ljubljanskega popisovalnega komisarja

Ljubljana, 23. aprila.

Končano je! Točno 20. aprila sem odvalil breme mestni občini. Doma sem še malo okleval, ali naj pokličem nosača. Pa taki izdatki niso »predvideni«, zato sem si zadel sam ne ravno prelahko breme za — upajmo — zadnjo pot.

Kako je že bilo? No, kar črez noč je prišlo, pa je bil tu dekret »popisovalnega komisarja«. Nos je nekaj vohal, da ne bo ravno najprijetnješi ta posel. In ljubljaiski »kunde« s široko prakso vojnega »tahiniranja« že pretehtava, ali bi, kaj bi in kako bi. Zdravnik, V posteljo? Star revma, slabo srce... Pa so bili baš tisti dnevi prav lepi in to je bilo odločilno.

Na magistratu še zadnje inštrukcije in navodila, pa laskavo slovo: »Gospodje, v ostalem pa zaupam Vaši inteligenci, da boste vršili in dokončali svoj posel točno in uspešno.« Pa so se izbočile prsi 154 popisovalnim komisarjem in za spoznanje dvignile glave istotolikim.

Takoj prihodnji dan, v nedeljo, sem poizkusil svojo prvo uradno pot. Ni me zvabila niti Šmarna gora niti Katrica, češ, čimprej začnem, tem hitreje končam. Pa sem si natrpal v aktovko uradnih popisnih tiskovin, nadel si uradno pozo popisovalnega komisarja in pozvonil na prvi številki svojega popisnega kroga pri solidni meščanski rodbini. Čez dalje časa se odpro vrata, na pragu stoji, bogme, brhka, rdečelična kuharica. Iz kuhinje diši opojno po nedeljskhi dobrotah. Pa ni časa premišljevati in vonjati, samo za hip preleti strogo oko kuhinjske kraljice mene ter mojo aktovko in le še v neki megli slišim: »Ne bomo nič vzeli,« — pa tresk! Stojim pred zaprtimi vrati. Tak takooo...! Sedaj jo pa imaš, gospod popisovalni komisar! Torej zato si trgal toliko let hlače po šolskih klopeh? Tu je za enkrat končano, ne pozvonim več v drugo, primoj... da ne, — jutri pač, ampak tedaj... z vso uradno odločnostjo!

Pa poskusim pri sosedu. Na znak zvonca se prikaže pri okencu nežen obrazek. Že odpiram usta, da se predstavim in primerno pojasnim namen svojega obiska s poudarkom uradne funkcije popisovalnega komisarja. A ne pridem do tega. Obrazek se okrene nazaj v hodnik in kliče: »Kaj ne, mama, da nič ne nucamo...« In izgine obrazek, glasovi notri postajajo nerazumljivi in slednjič opazim, da je okence zaprto. Torej res tako! Pa imaš občutke kakor študent v Tivoliju, ki mu je oboževanka ravnokar obrnila hrbet, za las natanko take občutke in nos prav tako dolg.

Naj bo, poskusimo še pri tretji stranki! Že stopam nadstropje navzgor, trdno odločen, da z vso strogostjo pridem do cilja. In že stoji med vrati starejša gospa, takole preko nevarnih let, jaz pa se predstavljam, pojasnjujem svoj prihod, se ponosen vzravnam: popisovalni komisar, uradna funkcija!... Pogled milotsive pa plove hladen po mojem oguljenem predvojnem površniku in precej odrgnjeni aktovki, ki služi mojemu nadebudnemu manj za knjige, pa bolj za šolski nogomet, kakor sem trdno prepričan, ker ga poznam, no... in pa, ker je očetov sin... Naposled se stroge poteze ublažijo in me gospa povabi in se opravičuje: »Veste, gospod komisar, ne zamerite, ampak sedaj vse sorte ljudje hodijo po hišah.« Pa imaš zopet svoj nos! Torej si tak kakor »vse sorte ljudje«! Na hitro odpravim in dovolj je bilo popra za nedeljo. Pa brž k Figovcu na kozarec piva, da si poplaknem jezo in razočaranje!

Prihodnje dni je bilo še marsikje kaj podobnega, a človek se vsemu privadi in vzame vse bolj s humorjem in ne pretragično. Še si slišal tu in tam: »O, gospod. Vam se godi, pa dobre dijete služite.« Da bi te pes... Ali pa: »To mora biti pa dobra služba, da ste jo s svojo zamenjali!« Pa se naposled k vsemu na tihem smeješ in celo glasno pritrjuješ.

Z zadovoljstvom sem konstatiral, da še niso izginili iz mesta stari »purgarski« originali. Navadno je bilo v vsakem stanovanju prvo vprašanje, če imajo pri roki kaj črnila. Se odreže predmestna korenina, mizarski mojster: »Tisto pa že, tisto, tinto pa že imam. Pa za enkrat odrinite tiste svoje pisarije malo v stran, bova najprej drugo tinto.« In je odprl mojster svoj skriti tabernakel in odmašil tisto svojo »drugo tinto«, da je prijetno zadišalo po sobi Bogme, ne zaradi onih par kozarčkov, temveč, ker je bil tako dobrodušen ta stari ljubljanski original, ničesar mu ni bilo treba napisati in izpolniti, vse je napravil gospod komisar sam.

Raznašanje tiskovin s prvimi podatki je bilo razmeroma hitro končano. Po praznikih pa se je začelo pobiranje izpolnjenih tiskovin, dopolnjevanje pomanjkljivih in popravljanje napačnih. In takrat sem vas blagroval, starodavni kolege iz časov cesarja Avgusta in kralja Sama, ki sta ukazala v svojih državah popis vseh oseb in živali moškega spola. Vse svoje zapiske si napravil, dragi sotrpin, na zavoj pergamenta pa vse si moral k sreči sam napraviti. Sedaj smo pa praznovali Veliko noč in na marsikateri popisnici so se vidno odražali sledovi teh blagodejnih praznikov in z vso gotovostjo si lahko dognal, kakšne potice so bile na podstavku teh popisnic.

Še eno o moškem spolu! Miklavž, po rodu tam iz ponosne moravške doline, je postavil v rubriki spola poleg označbe »moški« še krepak klicaj. Prav zares! Ej, Miklavž, dobro si napravil in prav je, da si ponosen nase! Vendar ti dam dober svet, da se čuvaš do prihodnjega popisovanja — pravijo, da bo zopet čez deset let — in to je tako mnogo...

Pa opaziš pri kakem popisovanju, da se polagoma v resnici uedinjujemo, vsaj posnemamo naše vrle Bosance, o katerih gre glas, da ne vedo točno, koliko so stari in napravijo zanje pri sedanjem popisovanju kar takole počez. No, tudi rdečelična Zorka tam v predmestni gostilni in vedela koliko cvetočih pomladi je že preživela, prav zares da ne. Utaboril sem se točilnici, in so prihajale druga za drugo kakor na nabor. Pa pride Zorka in ne ve, kdaj je rojena, ne ure, ne dneva, ne meseca, ne leta. Zorka, spomni se! Pa ji prigovarjava prijazno oba z blagajničarko. Zorka ne ve. Oho, poselska knjižica! Sedaj pa je v zadregi blagajničarka, češ, da je prišla Zorka šele pred dvema dnevoma preko meje brez vsega, da itak ne bo ostala tu itd. Čez dalje časa se prikaže iz njene košare na dan neka listina, in tam stoji črno na belem, da je Zorka rojena dne tega in tega. Pa mora Zorka dvakrat, trikrat ponoviti kakor v šoli. Ali si bo zapomnila? Pravi, da bo.

List o domači živini. Človek bi mislil, da je v mestu to odveč. Pa ni. Res, da je konj postal že skoro redkost in se je dobičkanosna svinjereja umaknila na skrajno mestno periferijo, a so na živinskem listu še druge rubrike: purani, race, gosi in pa te nesrečne kokoši. Ali imate kaj kokoši pri hiši. Da ne bi nikdar zastavil tega vprašanja! O pač, imamo eno kokoš! Pa se praskam po glavi: zaradi ene same kokoši naj izpolnim posebni živinski list! V tem trenutku se prikaže rešitelj v osebi družinskega poglavarja s prijazno opombo, da bo treba kokoš kmalu zaklati za dobro večerjo. Oddahnem si, kajti popisati imam le to, kar je 1. aprila živo.

Končano je in oddano. Besedo in nadaljno poslovanje imajo gg. revizorji. Želim jim prav od srca mnogo zabave in humorja, pa nobene jeze in nič razočaranja. Eno jim ostane gotovo prihranjeno. Nikjer ni nikdar ne bodo slišali: »Le pojdite, ne bomo nič vzeli!«

—sta—

Domače vesti

* **Odlikovanje treh starih odličnih šolnikov.** Z redom sv. Save IV. stopnje so bili odlikovani trije šolniki iz slovenjgraškega in dravograjskega sreza, ki so l. 1880., torej pred 51 leti, napravili zrelostni izpit na učiteljišču v Mariboru in službovali 44 let. So to gg.: šolski ravnatelj v pokoju v Šoštanju Alojzij Trobej, nadučitelj v pokoju v Šmartnem pri Slovenjgradcu Simon Šalamun in nadučitelj v pokoju v Vuzenici Simon Viher. Čestitamo!

* **Razpis štipendij francoske vlade.** Francoska vlada je razpisala svoje vsakoletne štipendije za slušatelje in absolvente jugoslovenskih visokih šol, ki želijo izpopolniti svoj študij v Franciji. Kompetenti naj v svojih prošnjah pregledno opišejo svoj dosedanji študij (diplome itd. naj se prilože v overovljenih prepisih) in pojasnijo, zakaj bi hoteli študirati v Franciji. Prošnjam je treba priložiti predpisan formular z navedbo raznih podatkov. Na tem formularju potrjuje univerzitetni lektor francoščine, odnosno za kandidate, ki niso stalno v Ljubljani, delegat francoskega konzulata, da prosilec obvlada francoščino tako, da bo mogel poslušati strokovna predavanja v Franciji. Ti formularji se dobivajo na rektoratu univerze. Kompetenti, ki so slušatelji ali pa absolventi ljubljanske univerze, naj vložijo svoje prošnje najkasneje do 7. maja na rektoratu Univerze kralja Aleksandra v Ljubljani.

* **Promovirala** je v Beogradu za doktorja medicine gdč. Lea Pleiweisova, hčerka notarja g. Karla Pleiweisa v Ljubljani. Čestitamo!

* **Himen. Danes se poročita** g. Mihajlo Drakulič, uradnik sreskega načelstva in tajnik Sokola v Pisarovini in gospodična Jakše Anica iz ugledne rodbine iz Lukovice. Bilo srečno!

* **Advokatska zbornica v Ljubljani** objavlja, da je za začasnega prevzemnika pisarne pokojnega advokata dr. Alojzija Kokalja v Ljubljani postavljen dr. Janko Žirovnik, advokat v Ljubljani.

* **Uradne ure v upravnih oblastvih.** V uradih kr. banske uprave dravske banovine in podrejenih državnih upravnih oblastev so uradne ure od 1. maja do 1. oktobra dnevno razen ob sobotah od pol 8. do pol 13. in od 14. do 18., ob sobotah pa od pol 8. do pol 14.

* **Proslava osvoboditve Krka od italijanske okupacije.** Kakor javljajo iz Beograda, se bo kot delegat tamkajšnje mestne občine udeležil dr. Mica Anić proslave desetletnice osvoboditve mesta Krka od italijanske okupacije. Na proslavo pošljeta svoje delegate tudi mesti Ljubljana in Zagreb. Kot delegat vlade se bo svečanosti udeležil vrhovni inspektor Dunić.

* **Jugoslovenska pesem v New Yorku.** Sloviti ameriški pevski zbor »Schola cantorum«, ki šteje nad dvesto pevcev in pevk, je nedavno v Carnegi Hallu v New Yorku priredil svoj pomladni koncert. Na programu je bilo tudi devet jugoslovenskih skladb, med temi pet baritonskih solospevov, katere je izvajal ruski basist, član opere v Chicagu. Ostale štiri skladbe je izvajal ves zbor; med skladbami je tudi Adamičeva »Uspavanka«. S tem koncertom je prišla naša pesem prvič na ta sloviti oder in pred ameriške glasbene ocenjevalce.

* **Novi grobovi. Na Rimski cesti 9. v** Ljubljani je v čestiti starosti 80 let umrla ga. Fani Golli roj. Hafnerjeva, vdova po davčnem upravitelju. Blago ženo bodo jutri ob 16. spremili k večnemu počitku. — V Dorfarjih pri Škofji Loki je umrla v 64. letu ga. Neža Kalanova, soproga uglednega posestnika in dobra mati. Pokopali so jo včeraj dopoldne na farnem pokopališču v Žabnici. — V zdravilišču na Golniku je umrl, v sredo popoldne po dolgotrajni bolezni znani beograjski novinar dr. Sava Mois. Bil je dolgoleten sotrudnik »Pravde« in »Balkana« in ljubezniv stanovski tovariš. — V Šmartnem ob Paki so pokopali gostilničarja g. Antona Košenino, starega komaj 33 let. Šele pred dvema letoma je kupil gostilno »Pri pošti«, kamor se je preselil s svojega posestva na Gomilskem. Pred dobrim pol letom mu je umrla zvesta družica in mu zapustila tri nedoletne hčerkice, ki so zdaj sirote brez staršev. Prav lep pogreb je pokazal, da je bil pokojnik splošno priljubljen. — Pokojnim blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* **Krst treh novih parnikov. Danes** zjutraj prispe v pristanišče na Sušaku luksuzni parnik »Prestolonaslednik Peter«, kjer sta že zasidrana parnika »Bakar« in »Rab«. Vsi trije parobrodi bodo jutri krščeni na svečan način in odplujejo po slavnostnem činu na Rab. Na parobrodu »Prestolonaslednik Peter« bodo gosti, ki jih je direkcija Jadranske plovidbe povabila na svečanost. Na parobrodu bo prirejen banket.

* **Albanski profesor o ulogi Jugoslavije na Balkanu.** V Sarajevu so pokopali te dni mater albanskega emigranta Kostratovića, ki je bil adjutant pokojnega Esad paše. Na pogrebu je govoril albanski profesor Ašid, ki je med drugim dejal, da izkazuje jugoslovenska zemlja od Dušana Silnega pa sedaj do Aleksandra Velikega največjo ljubezen in gostoljubnost vsem Balkancem, ki se borijo za svoje pravice, in da so te ljubezni in gostoljubnosti v veliki meri deležni tudi oni pošteni Albanci, ki so se doma uprli krivici in ki netijo v svojih srcih vročo ljubezen do vseh poštenih in složnih Balkancev. Miroljubno misijo, ki jo je vršila nekdaj na Balkanu Srbija, danes nadaljuje v isti in še večji meri Jugoslavija. Ob koncu govora je pozval mnogoštevilne pogrebce, naj prosijo Boga za srečo Albanije, Jugoslavije in vseh balkanskih narodov.

* **Redka čaplja ujeta v Dalmaciji.** V okolici Splita so ujeli čapljo vrste arthea purpurea. Po prstanu, ki ga je imela na nogi, je razvidno, da je čapljo izpustil ornitološki institut v Budimpešti.

* **Pregled požarnih nesreč in škode v Beogradu.** Beograjski gasilci so sestavili statistični pregled požarnih nesreč od 1919 dalje. Večjih požarnih nesreč je bilo v tej dobi 2544, saje pa so se vnele 1661-krat. Te nesreče so povzročile skupno 69.002.200 Din škode. Največ škode je bilo leta 1928, in sicer 11.773.300 Din, najmanj pa leta 1919 — 1.350.000 Din. Večina požarnih nezgod ima vzroke nesolidnostih pri zgradbah in slabih konstrukcijah dimnikov.

* **Morski valovi zahtevali šest človeških žrtev.** V ninskem prelivu blizu Paga je močan vihar zajel malo ladjo, na kateri je bilo deset oseb. Vihar je ladjo prevrnil. Šest oseb je našlo smrt v razburkanih valovih, štiri osebe pa so se rešile in so bile prepeljane na bližnji otok Vir. Vsa družba je spremljala nekega kmeta, ki se je nameraval izseliti v Kanado in ki je tudi utonil.

* **Nesreča ali samomor.** Iz Trbonj pri Vuzenici nam pišejo: Neznano kam je izginil tukajšnji posestnik g. Anton Kreuh, po domače Podlauf. Pogrešajo ga od petka 17. t. m. Bil je takrat zvečer v gostilni g. Širnika. Domneva se, da se mu je kaj pripetilo. Kreuh je srednjevelik človek, star okoli 60 let, domače oblečen s črnim suknjičem in v škornjih. Ako bi kdo kaj vedel o njem, se vljudno naproša, da to sporoči županstvu v Trbonje ali bližnji orožniški postaji.

* **Otrok v gnojnici utonil.** V prekmurskem Mačkovcu je v sredo zvečer v gnojnici utonil dveletni fantek Štefana Lesjaka. Otrok se je na dvorišču igral, ko je mati polagala klajo živini. Zaradi deževja je gnojnica pred hlevom narasla. Otrok, ki je hodil po deski, položeni nad gnojnico, je po nesreči padel v gnojnico in utonil. Ko je mati prišla iz hleva, je opazila nesrečo. Otrok je bil že mrtev.

* **Iz maščevanja poklal sosedu živino.** V selu Apatovcu pri Križevcih je nedavno ponoči nekdo z dolgim nožem oklal konja, kravo in dva junca. Kravo so naslednje jutro našli mrtvo v hlevu, konj in oba junca pa so v naslednjih dneh poginili za poškodbami. Orožniki so sedaj krivcu prišli na sled in ga aretirali. Zločin je izvršil iz maščevanja, ker je živel v sovraštvu z oškodovanim sosedom.

* **Izrabite zadnjo priliko in naročite Pesmi Srečka Kosovela pri založbi »Lučc«,** Ljubljana I, poštni predal 171. Izvod s poštnino vred 21 Din. Denar naprej ali po položnici.

* **Popravljamo napako, ki se je včeraj vrinila v članek o generalu Hadžiću:** »Divizija dobrovoljcev je nastopila, ko so se Romuni priključili zaveznikom, in vodstvo nekdanje ruske armade ni imelo dovolj razumevanja za ideje in predloge komandanta dobrovoljske divizije.«

* **Opozarjamo trgovce** na oglas vodeče veletrgovine manufakture Fischer in Bruchsteiner, Zagreb, Martičeva ul. 4.

* **Obleke in klobuke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.**

Danes premiera! Novo!

EDDIE POLO

v vratolomni senzaciji

„Borba o polnoči“

Danes ob 4., pol 8. in 9.

KINO IDEAL

Vremensko poročilo

Meteorološkega zavoda v Ljubljani
24. aprila 1931.

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2. stanje barometra, 3. temperatura, 4. relativno vlago v %, 5. smer in brzino vetra, 6. oblačnost 1—10, 7. vrsta padavin, 8. padavine v mm.

Ljubljana: 7. 767.0, 4.8, 36, tiho, 0, —, —. Maribor: 7. 764.5, 5.2, 92, ENE1, 6, —, —. Zagreb: 7. 766.2, 7.2, 70, W3, 0, —, —. Beograd: 7. 766.0, 8.2, 73, W2, 0, dež, 0.2. Skoplje: 7. 766.5, 8.8, 72, NW1, 1, —, —. Kumbor: 7. 766.0, 9.6, 85, E3, 0, dež, 1.4. Split: 7. 767.2, 9.8, 67, NE6, 8, —, —. Rab: 7. 767.1, 10.0, 66, SE6, 6, —, —. Vis: 7. 766.2, 8.4, 90, SE5, 3, dež, 3.2. Mostar: 7. 766.7, 8.2, 74, tiho, 1, —, —.

Najvišja temperatura danes v Ljubljani 16.2, v Mariboru 13.9, v Zagrebu 16.2, v Beogradu 11.3, v Sarajevu 9.4, v Skoplju 19.4, v Kumboru 15.2, v Splitu 15.3, v Rabu 16.0, v Visu 14.5, v Mostaru 15.2; najnižja v Ljubljani 2.8, v Mariboru 3.4, v Zagrebu 6.4, v Beogradu 2.8, v Skoplju 6.9, v Kumboru 9.0, v Splitu 9.0, v Rabu 9.4, v Visu 7.8, v Mostaru 8.0.

Solnce vzhaja ob 4.53, zahaja ob 19.4, luna vzhaja ob 10.8, zahaja ob 2.3.

ASPIRIN-TABLETE pri bolečinah BAYER

sko gledališče ter izvrstno zabavala navzoče občinstvo. Premijera »Slehernika« bo jutri zvečer izven abonmana v opernem gledališču. Opozarjamo na ta vsekakor pomembni dogodek naše drame. Veljajo običajne dramske cene. — Drevi se v operi ponovi melodijozna opereta »Dijak prosjak« z g. Gostičem v naslovni partiji. Vlogo polkovnika Ollendorfa poje ta večer prvič g. Povhe. Predstava bo po globoko znižanih opernih cenah. — V torek se bo izvajala Charpentierova »Luiza«. — Domača operetna novost »Oj, ta prešmentana ljubezen« se uprizori v sredo. V večjih vlogah nastopajo gg. Poličeva, Kogejeva, Ramšakova, novo angažirani tenorist g. Ivelja, gg. Peček, Janko, Povhe in drugi. Dirigira dr. Švara, režiser g. Povhe. Sodeluje tudi ambicijozni baletni zbor.

u— **Vsi Ljubljančani!** ki znajo ceniti požrtvovalno delovanje Kola jugoslovenskih sester, bodo drevi pohiteli v Union k koncertu, ki je prirejen za predvečer proslave desetletnice KJS. Spored koncerta, ki smo ga objavili predvčerajšnjim v celoti, je izredno pester in bo vsakomur nudil mnogo glasbenega užitka. Apeliramo na zavedne Ljubljančane, posebno tudi na ženski svet, da posetijo koncert, ki zasluži polno dvorano zaradi umetniške vrednosti kakor tudi v dokaz priznanja in v vzpodbudo vrlim ljubljanskim Kolašicam!

V nedeljo 26. t. m. ob 16.30
igrišče Ilirije
NOGOMETNA TEKMA
Gradjanski : Ilirija
(Zagreb)
Ob 15. prvenstvena tekma
Grafika : Svoboda
Ob vsakem vremenu.

u— **Mladinska telovadna akademija Sokola I na Taboru** jutri ob pol 16. bo imela naslednji spored: Godba, simbolične vaje — ženska deca s punčkami, skupinska vaja s palicami — moška deca, vaje na gredeh — ženska deca, godba, kovač, vaje s petjem — moška in ženska deca, konjički, simbolično rajanje — ženska deca, godba in vaje s krogom — moška deca. Nadaljevanje sporeda pri pogrnjenih mizah s pogostitvijo vse dece, staršev in prijateljev mladine. Čajanka! Godba, dekiamacija, valček v paru, žabe, recitacija, harmonikar, izvaja najmlajši in najboljši harmonikar, deklamacija, pevska točka, ciciban in čebelica in godba. Vstopnine ni, pač pa se bodo pobirali prostovoljni prispevki v kritje režijskih stroškov. Zdravo!

u— **Samo še danes ob 14.15 »Submarina« zvočni film** ZKD v Elitnem kinu Matici! Opozarjamo cenj. občinstvo na ta filmski spored ZKD o katastrofi podmornice SU 44 v ameriških vodah. Cene nizke.

u— **Izvrstno veseloigro »Gospod senator«** uprizori Šentjakobski oder drevi in jutri ob 20.15. Vsebina igre je velezabavna in je polna naravne duhovite komike. Vse vloge so v rokah najboljših šentjakobskih igralcev. Režira g. Danilo Bučar. Vstopnice se dobe v trgovini g. Miloša Karničnika na Starem trgu ... dor ljubi dobro zabavo, naj poseti predstavi!

u— **Opozorilo cenj. občinstvu. Dokler bo hodnik pred našo trgovino zaprt, naj se cenj. občinstvo blagovoli poslužiti vhoda v našo trgovino skozi dvorišče poleg uprave »Jutra«. Vsa telefonična naročila na št. 2544 se takoj izvršujejo in na dom dostavijo. — JULIO MEINL d. d. uvoz kave.**

u— **Dva dirigenta:** ravnatelj Mirko Polič in kapelnik Niko Štritof bosta dirigirala III. simfonični koncert gledališke uprave v petek 1. maja. Niko Štritof bo dirigiral orkestralne točke I. dela koncertnega sporeda in sicer: Osterčevo suito in Glazunovo simfonično sliko »Stjenka Razin«. Ravnatelj Polič pa bo dirigiral s celotnim orkestrom, solisti in Matičnim zborom Adamičevo najnovejše delo: 3 narodne legende za ženski zbor in orkester in Kričkega kantato za soli, zbor in orkester: »Skušnjava v puščavi«. Vstopnice so že v Matični knjigarni.

u— **Češkoslovenska obec v Ljubljani.** Danes ob 20. bo predaval v restavraciji »Zvezda« g. podkonzul Cihelka o temi »Krasote Podkarpatske Rusije« s skioptičnimi slikami.

u— **Pevski zbor Glasbene Matice. Drevi vsi na koncert Kola jugoslovanskih sester v veliki dvorani hotela Union!**

u— **Starešinski sestanek Kluba jugoslovenskih primorskih akademikov v Ljubljani** bo v nedeljo 26. t. m. ob 10. dopoldne v hotelu »Tivoliju«, II. nadstropje, soba 25. Vabljeni so vsi Primorci, ki so absolvirali kako fakulteto, in primorski akademiki ljubljanske univerze.

u— **Triglavani!** Drevi ob 20. v društvenih prostorih (hotel Tivoli I) članski sestanek. Udeležba obvezna! Točno in vsi!

u— **Obrtniško društvo v Ljubljani vabi svoje člane, da se v čim večjem številu udeleže I. rednega občnega zbora, ki se bo vršil danes ob pol 20. v prostorih restavracije »Zvezda«.**

u— **Društvo »Soča« v Ljubljani naznanja, da nastopi drevi 25. t. m. v salonu pri »Levu« g. Bogdan Zupan, finančni uradnik iz Ljubljane kot predavatelj o hipnotičnih, sugestivnih in telepatičnih eksperimentih, ki jih vidimo pri predstavah poklicnih eksperimentatorjev. Vršil bo razne demonstracije in razkril trike, ki se jih poslužujejo poklicni hipnotizerji. Razlagal nam bo sugestivne in hipnotične pojave, kvarne posledice za zdravje hipnotizirancev. Zelo poučen, zabaven in zanimiv večer, ki zasluži številen obisk. Pričetek ob pol 21. Vstop svoboden, vsi dobrodošli!**

u— **Vodstvo »Preporoda«« poziva vse člane srednješolce in starešine, da se polnoštevilno udeleže pogreba bivše pokroviteljice ge. Marice Jeručeve. Zbirališče ob pol 16. pred areno.**

u— **Sreski kmetijski odbor za okolico Ljubljane** sporoča, da uraduje predsednik g. Brenčič vsako prvo in tretjo sredo v mesecu od 10. do 12.30 v prostorih kmetijskega oddelka sreskega načelstva za Ljubljano okolico, Židovska steza 2, II. nadstropje. Dopisi in prošnje naj se pošiljajo na naslov: Sreski kmetijski odbor Ljubljana okolica v roke predsednika g. Brenčiča Jožeta, posestnika na Vrhniki.

u— **Industrijske ,akcijske in druge družbe, zavodi, ustanove in korporacije, banke, hranilnice in podjetja, kakor vse juridične osebe,** katerih sedež je v Ljubljani in ki še niso izpolnile za ljudsko štetje lista za poljedelsko gospodarstvo, se vabijo, da se zglase nemudoma v mestni posvetovalnici, soba štev. 22, kjer dobe zadevne obrazce, ki jih je treba izpolniti takoj.

u— **Zimsko kopališče SK Ilirije** bo do otvoritve letnega kopališča za občinstvo na razpolago samo ob nedeljah ves dan. Letno kopališče se otvori predvidoma že 10. maja.

u— **Razne poškodbe.** V splošno bolnico so včeraj prepeljali 10 letnega Josipa Tekovca, sina posestnika iz Studorja v Bohinju. Dečko je šel v družbi drugih otrok popoldne iz šole domov, pa so spotoma uganjali razne šale. Pri tem pa ga je sunila neka deklica po nesreči z vilicami v levo oko in ga hudo ranila. 4 letnega sinčka rudarja Josipa Šušteriča iz Mahovnika pri Kočevju je udaril 5 letni bratec s sekiro po levi roki ter mu presekal kite. Precej težka nesreča se je pripetila predsinočnjim tudi v Zgornji Šiški. Učenka osnovne šole Marija Lovračeva, hči kleparja, je stala okrog 19. pred domačo hišo, pa je pripeljal mimo neki tovorni avtomobil, ki jo je podrl na tla. Deklica je dobila poškodbe na hrbtu in zatilniku. Včeraj ob 12.15 je neki kolesar podrl na Dunajski cesti pred trgovino »Berko« neznano mlado gospo, ki se je pri padcu močno opraskala. Gospa se je onesvestila in so jo prenesli v lekarno Piccoli, kjer se je zopet zavedla. Nabralo se je sila mnogo ljudi, ki so o usodi gospe ugibali že najhujše, vendar pa se je k sreči izkazalo, da bo gospa lahko ostala v domači oskrbi. Tudi kolesar je močno padel in ga je takoj po nesreči zaslišal stražnik.

u— **Med strelskimi jarki...** Šelenburgova ulica nudi za enkrat pravo sliko razdejanja. V četrtek so že izmenjavali stranske plinske cevi, po katerih se dovaja plin iz glavne cevi v hišne napeljave. Stare cevi so že močno zarjavele, dočim je glavna cev dobra. Z monterskimi deli menda ne bodo tako hitro končali, kakor se je mislilo prvotno. Pričeli so že tudi s prvimi kanalizacijskimi deli. Uredili so tri požiralnike za odtočno vodo pri glavni pošti in prično te dni z urejanjem glavnega kanala. Uredili bodo tudi nova pločnika. Desni hodnik so pričeli razsekavati že v četrtek in odkopavajo električni kabel pod njim. V Šelenburgovi ulici so sedaj zaposleni delavci mestne elektrarne, plinarne, mestnega cestnega nadzorstva in vodovoda ter delavci Stavbne družbe. Zaradi otežkočenega prometa, saj je razkopana vsa ulica nalik fronti, so zlasti prizadeti trgovci in imajo nekateri izložbe zaprte. Toda zaenkrat ni pomoči, zato pa bo boljše in lepše, ko bodo vsa dela končana. In to bo menda že okrog 5. maja.

u— **Temelj za drugi tramvajski tir** kopljejo od tobačne tovarne v smeri proti mestu. Tudi ta dela so že dokaj napredovala in je cestišče provizorno nasuto že do pravilne višine. Ko pa se bo ta materijal vlegel, bodo pričeli z novim nasipanjem, nakar bo stopil v akcijo parni valjar. Pozneje bo cesta zglajena in pride na vrsto ureditev obcestnih jarkov.

u— **Smola pekovskega pomočnika.** Ivan Reboli je pripotoval te dni iz Italije v Ljubljano, kjer se je zvečer ustavil ob obrežju Gruberjevega kanala, nasproti Majcenove gostilne, in položil kovčeg na tla. Medtem pa je privozil mimo neki kolesar, ki se mu je hotel Reboli umakniti, pri čemer je nehote sunil v kovčeg, ki se je prekucnil in zdrsnil po bregu v vodo. Kalna voda je kovčeg odnesla naprej in se ne ve, do kod ga je tirala. Težko prizadeti brezposelni pekovski pomočnik je zadnje dni sledil svoj kovčeg nizdol Gruberjevega kanala, vendar ga ni mogel opaziti. Mogoče je tudi, da je kovčeg kdo drugi potegnil iz vode in ne ve kam ž njim. V njem je bila razna obleka, perilo in drugi predmeti v vrednosti okrog 3000 Din. Kdor bi kaj vedel o usodi kovčega, naj sporoči to na oškodovančev naslov: Vrblenje, p. Studenec-Ig 56.

u— **Prijet slepar.** V Trnovem v Cerkveni ulici je aretiral stražnik brezposelnega delavca Asima Trofesića, doma iz Vinograda pri Cazinu. Mož se je že dalje časa potepal po Sloveniji, kjer je bil od časa do časa zaposlen na raznih stavbah. Nekaj tednov je delal tudi v opekarni na Viču in je bil na hrani pri gostilničarju Kržišniku v Brdu, odkoder je naenkrat izginil in odnesel 326 Din dolga. Trofesića pa so zasledovali tudi zaradi poneverbe 1400 Din, ki jo je zagrešil v Sisku.

u— **Vedno čist je le »Pan« ovratnik.**

Iz Maribora

a— **Iz gledališča.** Ker v nedeljo vojaške godbe ni na razpolago, se bo opereta »Cirkuška princesa« ponovila že danes ob 20. Kuponi. — Otroška predstava »Začarane žabe« bo v nedeljo ob 15., zvečer ob 20. pa bo poslednja uprizoritev zanimive francoske družinske komedije »Leseni konji«. Znižane cene.

a— **Trstenjakova razstava.** V nedeljo 26. t. m. ob 10.30 dopoldne bo drugo vodstvo po zanimivi Trstenjakovi razstavi slik iz Srbskih Lužic. Vodil bo umetnik sam.

Županstvo Bled razpisuje mesto
BLAGAJNIKA-KORESPONDENTA
sposobnega perfektno nemške korespondence in blagajniških poslov. Plača mesečno Din 1500 in prosto stanovanje. 5886

Izšla je iz tiska knjiga
Predpisi o skupnem davku na poslovni promet z vsemi najnovejšimi razpisi ministrstva financ.
Predgovor in opazke k tekstu tega zakona je napisal dr. Valdemar Lunaček, tajnik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Zagrebu.
Obseg knjige je 230 strani ter je cena za trdo vezano v platno Din 70.—.
Naročila sprejema ter odpremlja proti povzetju: 5851
»TIPOGRAFIJA« d. d.
ZAGREB, PRERADOVIČEV TRG 9.

Oblečemo Vas
od nog do glave
za mal denar
Tudi na obroke!
A. PRESKER
Ljubljana, Sv. Petra c. 19

a— **Iz Slovenskega ženskega društva.** V prid Počitniški koloniji na Pohorju bo pod pokroviteljstvom Slov. ženskega društva I. dekliška meščanska šola na »Materinski dan« 10. maja priredila v mestnem gledališču igro »Dve Marički«. — Tombolo v prid Počitniški koloniji je društvo zaradi preobilice tombol spomladi preložilo na 4. oktober (ob slabem vremenu še za 1 ali 2 tedna pozneje).

a— **Prosvetni filmi in obč. davščina.** V svrho presoje prosvetnih filmov, ki bi se naj oprostili občinske davščine, je občinski svet v svoji tajni seji določil komisijo, ki jo tvorijo gg. mag. ravn. Barle, ravnatelj gradbenega urada inž. Černe, ravnatelj Študijske knjižnice Glaser in šolski upravitelj Lukman.

a— **Kinopredstave. Grajski kino:** od sobote do vključno torka »20.000 milj pod morjem,« nemški govoreči in zvočni velefilm po romanu Julesa Verne-a. — **Union kino:** do vključno sobote »Vesela dunajska dekleta«. Od nedelje dalje 100-odstotni govoreči in zvočni velefilm v nemškem jeziku »Ariana«.

a— **Nočno lekarniško službo imata** od 26. t. m. do 2. maja lekarna Savost v magdalenskem predmestju in Sirakova lekarna »Pri angelju varuhu«.

a— **O novem davku na poslovni promet** bo predaval drevi ob 20. uri v zgornji dvorani hotela »Orel« na željo Gremija trgovcev davčni konzulent Zbornice za TOI. g. Žagar iz Ljubljane. Vabljeni vsi interesenti.

a— **Tekme Železničar : Ilirija ne bo.** Ker je Ilirija včeraj odpovedala, odpade nedeljska tekma Železničar : Ilirija.

a— **V avtobusni odsek** je bil v zadnji občinski seji namesto umrlega občinskega svetnika Robausa izvoljen odvetnik dr. Kieser.

a— **Nov Saurer. Občinski svet je v svoji** zadnji seji med drugim sklenil, da — predvsem za prevažanje posetnikov kopališča na Mariborskem otoku — kupi še skoro nov avtobus tvrdke Saurer z originalno karoserijo, ki ga dobi pod roko za 215.000 Din. Tako bodo posetniki kopališča na otoku imeli na razpolago veliko udobno vozilo.

a— **Restavracija na Mariborskem otoku** je bila lani oddana v najem za dobo 3 let restavraterju Grajske kleti g. Majdiču. Ker so potrebne večje investicije, ki jih samo za 3 leta najemnik ne more prevzeti na svoj riziko, je na zadevno prošnjo g. Majdiča občinski svet v tajni seji sklenil, da se pogodba podaljša za nadaljnja 4 leta pod pogojem, da g. Majdič na svoje stroške izvrši razne investicije, zlasti da zgradi ledenico.

a— **Vprašanje nove mestne ubožnice.** Z ozirom na vedno boli aktualno primanjkovanje prostora v mestni ubožnici se je pojavilo vprašanje, ali ne bi kazalo del mestnih ubožcev namestiti izven Maribora. V zvezi s tem je bilo občini ponujeno posestvo v Sv. Juriju ob Pesnici, bivši sanatorij dr. Čeha, sedaj last g. Izidorja Benka. Mestni občinski svet je v svoji tajni seji v četrtek zvečer izvolil posebno komisijo, ki ima nalogo, da zadevo prouči.

a— **Občina bo gradila novo stanovanjsko hišo?** Že ob priliki proračunske razprave je bil vnešen v proračun znesek 100.000 Din v to svrho, da se ali zgradi zasilna stanovanjska baraka, ali pa da se najame posojilo v iznosu enega milijona dinarjev za zgradbo stanovanjske hiše. V tem primeru bi se teh 100.000 Din porabilo kot kritje za prvo anuiteto. V četrtkovi seji se je občinski svet odločil za zidanje stanovanjske hiše in sklenil v to svrho najeti navedeno posojilo. Ako bo finančni minister posojilo odobril, bo občinski svet v zadevi gradnje nove stanovanjske hiše še ponovno razpravljal.

a— **Naplavljeno žensko truplo.** Orožništvo od Sv. Marka niže Ptuja je javilo, da so tam našli 21. t. m. na levem bregu Drave naplavljeno žensko truplo, ki je moralo ležati v vodi že več mesecev, ker je bilo že v razpadanju. Pokopali so ga na tamošnjem pokopališču. Od obleke je bil kot ostanek na truplu samo še črn trak okrog vratu. Na nogah so bili visoki črni čevlji, z gornjim delom iz klobučevine. Identiteta se ni dala ugotoviti.

a— **Pri nakladanju drv so se v Slivnici** splašili 60-letni posestnici Mariji Mlakarjevi iz Hotinje vasi konji in je padla pod težko natovorjeni voz. Konji so jo vlekli še več metrov za seboj. Dobila je poškodbe na glavi in po životu ter so jo morali prepeljati v bolnico.

a— **S kolesom v ribnik** je zavozil včeraj pekovski pomočnik A. M., ko je zašel po gozdni poti na stezo, ki tvori mejo med obema ribnikoma ter se je hotel izogniti skupini otrok, ki se je tam igrala. Hipoma se je znašel v neprostovoljni kopeli. Pri padcu si je poškodoval kolo, dočim je sam ostal nepoškodovan.

a— **Razjarjen bik.** Včeraj opoldne se je zgodila v Radvanju v bližini Šerbanovega posestva huda nesreča. Delavec Škorjanc je gnal bika h kovaču, nasproti pa mu je prišel neki hlapec, ki je gnal kravo v Radvanje. Bik je nenadoma zdirjal, zlomil drog, na katerega je bil privezan, navalil na Škrjanca in ga pritisnil k drevesu, da ga je poškodoval do nezavesti. Škorjanc je dobil več poškodb po vsem telesu in so ga morali z reševalnim avtom prepeljati v bolnico. Bika so šele po velikem naporu ujeli in ukrotili.

NAČRTE
PRORAČUNE OBRAČUNE
TEHNIČNA SVETI-VODSTVO, MOBILIJE ITD.
TEHNIČNI BIRO ARH. IVAN ZUPAN
LJUBLJANA GRADIŠČE 13. TEL. 2796

Iz Celja

e— **Glasbena Matica v Celju** bo imela svojo XI. glasbeno matinejo jutri dopoldne ob 10. v mali dvorani »Celjskega doma«. Matineja je namenjena vsem, ki ljubijo lepo glasbo in je posvečena od strani učiteljstva Glasbene Matice v prvi vrsti glasbeni izobrazbi naše mladine. Zato je tudi brez vstopnine. Na matineji sodelujejo na klavirju ga. Mirca Sancinova, na violi g. Dušan Sancin, gosli g. Karlo Sancin in s solospevi sopranistinja gdč. Anita Mezetova.

e— **Mestni kino.** Drevi ob pol 21. zvočna opereta »3+1=2«. Dodatek 2 zvočni predigri.

e— **Važno opozorilo davčnim zavezancem.** Glede na predpise novega zakona o skupnem davku na poslovni promet je načelstvo sreskega gremija trgovcev v Celju razposlalo vsem gremijalnim zaupnikom razumljiva in točna navodila, kako se imajo davčni zavezanci gremijevi člani ravnati pri prijavi davka. V vsaki občini gremijevega področja je postavljen poseben zaupnik in naj se člani obračajo direktno na njega ali pa pridejo osebno po potrebne informacije v tajništvo gremija.

e— **Za izobrazbo našega obrtnega naraščaja.** V nedeljo dopoldne ob 11. se bo vršilo v obrtnem domu prvo mladinsko predavanje za celjski obrtni naraščaj. Predavali bodo g. Drago Žabkar o pomenu in namenu vajeniške vzgoje, g. učitelj Gobec o nadaljnji izobrazbi naraščaja s pomočjo knjižnic in g. šolski upravitelj Joško Bizjak o vedenju v šoli, pri mojstru in v javnosti. Predavanja se bodo ponovila tudi prihodnjo nedeljo za drugo skupino vajencev, ker vsi naenkrat ne morejo priti na vrsto.

e— **Popravilo državne ceste v okolici.** Te dni je banska uprava odredila za Celje in okolico zelo važna dela. Popravlja se namreč velika državna cesta od Narodnega doma proti Ljubljani in od Gaberja proti Vojniku, odnosno Mariboru. Bil je pač že skrajni čas, da se je banska uprava odločila za ta, vse hvale vredna dela. Vožnja po tej cesti je bila namreč tudi z najboljšim avtomobilom skrajno neprijetna in nevarna.

e— **Usmilite se ceste v Lisce!** Na naslov celjske okoliške občine smo prejeli naslednjo prošnjo: Okoliška občina kaže, kakor smo čitali, prav hvalevredno skrb za cesto na Jožefov hrib. To je prav lepo in v redu. Ni pa pravilno, da pušča pri tem v nemar močno frekventirano cesto v Liscah in skrbi za njo prav po mačehovsko. Cesta v Liscah, ki naj bi jo okoliška občina popravila, meri le nekaj sto metrov, ostanek je nedavno zadovoljivo uredila mestna občina. Značaj Lisc se gotovo prav nič ne razlikuje od Jožefovega hriba: tudi tukaj se nahaja številna stanovanjska kolonija uradnikov, obrtnikov in trgovcev. Dnevno uporablja cesto veliko število mlekaric in drugih dobaviteljev živil za celjsko mesto. Tudi šolska mladina, ki mora dnevno po dvakrat gaziti globoko blato sem in tja, ni ravno maloštevilna. Naštetl bi mogli še druge dokaze za potrebo ureditve te ceste, kot priljubljeno sprehajališče mimo Seidlovega studenca, sestop z Anskega vrha, odvoz lesa iz bližnjih gozdov, vinograde celjskih meščanov itd. Tudi to bi si dovolili pripomniti, da smo kulturno pošteno odrajtali. Cestar, ki ga na tej cesti ni prepogosto videti, je »tlakoval« cesto te dni kar z blatom iz obcestnega jarka! Naj se nas slavni občinski svet vendar enkrat usmili. Za pomoč mu bomo iskreno hvaležni.

V nedeljo 26. t. m. ob 16.30
igrišče Ilirije
NOGOMETNA TEKMA
Gradjanski : Ilirija
(Zagreb)
Ob 15. prvenstvena tekma
Grafika : Svoboda
Ob vsakem vremenu.

Iz Škofje Loke

šl— **Javna ljudska knjižnica Sokola** je odprta odslej samo ob nedeljah od 9. do 10., nakar opozarjamo obiskovalce. Knjižnica obsega okrog 2500 knjig v slovenskem, srbskohrvatskem in nemškem jeziku.

šl— Škofjeloška orožniška postaja se je preselila iz sedanjih prostorov v občinsko poslopje na Mestnem trgu.

šl— Otvoritvena nogometna tekma v Škofji Loki bo nepreklicno v nedeljo 26. t. m. ob 15. na letnem telovadišču Sokola. SK Sokol iz Škofje Loke nastopi proti SK Sparti iz Ljubljane. Vabljeni!

Z Jesenic

s— **»Poročnik carske garde«**, romantični zvočni velefilm predvaja kino Radio v soboto 25. t. m. ob 20. in nedeljo, 26. t. m. pa ob 15., 17. in 20. uri

Iz Tržiča

č— Kino predvaja v soboto in nedeljo zvoči film »Dunaj mesto petja« in predigro »Miky miška«. Predstave: v soboto ob pol 21., v nedeljo ob 4., pol 19. in pol 21. uri.

Iz Trbovelj

t— **Kino Sokol** bo predvajal drevi ob 20. film »Alibi«, dramo iz zločinskega podzemlja, in film »Lulu« (žena temne preteklosti).

t— **Rdeči križ Trbovlje**, ki vodi prehrano revne šolske dece na vodenski šoli, je od 15. januarja do 28. marca razdelil učencem 5600 porcij mleka in kruha. Te prehrane je bilo deležnih dnevno 100 otrok. Vsem darovalcem iskrena zahvala mladih src! Naj ohranijo tudi nadalje isto naklonjenost. Delovanje damskega komiteja RK pod vodstvom ge. inž. Hamrlove je bilo tako požrtvovalno, da ni bilo nobenih režijskih stroškov. Tudi gg. učiteljicam vodenske šole, ki so kot članice RK razdeljevale hrano, gre vse priznanje.

t— **Intimno slavje.** V torek zvečer po pevski vaji je razdelil predsednik pevskega društva »Zvon« g. Pleskovič Ivo najstarejšim aktivnim članom diplome, s katerimi jih je odlikovala Jugoslovenska pevska zveza za nad dvajsetletno aktivno sodelovanje pri pevskem društvu »Zvon«. Odlikovani so bili: starosta trboveljskih pevcev rudniški poduradnik g. Franjo Feštajn, društveni pevovodja učitelj g. Oskar Moll, učitelj g. Tone Kuhar, rudniški poduradnik g. Franjo Perme in učitelj g. Jože Tori. G. Pleskovič Ivo je v lepem govoru slavil zasluge odlikovancev, ki so si jih pridobili s požrtvovalnim delom za društvo in za slovensko pesem.

t— *Smrt vrle žene.* V četrtek popoldne je preminila v ženski bolnici v Ljubljani v 48. letu ga. Pavla *Letnikova*, roj. Bidovec, soproga rudniškega poduradnika v Trbovljah. Pokojna je že delj časa bolehala na notranji bolezni. Iskala je leka v bolnici in potrebna je bila operacija, ki je sicer srečno potekla, a gospa je podlegla srčni slabosti. Z njeno smrtjo utrpe veliko izgubo vsa narodna in dobrodelna društva, v katerih je bila nad vse marljiva delavka. Delovala je pri Sokolu, pri CMD, pri RK, povsod, kjer je bila njena pomoč potrebna. Ravno zadnje čase se je nesebično žrtvovala pri akciji damskega pododbora RK za prehrano siromašne dece in je dobavljala prvovrstno mleko. Kot žena je bila vzorna soproga in najboljša mati. Za njo žaluje neutolažljivi soprog, trije sinovi — Sokoli in 85letna mati. Pokojnico bodo pripeljali iz Ljubljane v Trbovlje, kjer bo danes (sobota) ob 16. položena k večnemu počitku. Sokolsko članstvo se udeleži pogreba v krojih. Zbirališče je ob pol 16. pred Sokolskim domom. Vabijo se tudi sosedna bratska društva, da se vrli ženi kar najdostojneje izkaže zadnja čast. Preostalim naše iskreno sožalje!

Iz življenja na deželi

VIČ PRI LJUBLJANI. PRK meščanske šole na Viču uprizori 26. t. m. v Društvenem domu in 3. maja v Sokolskem domu na Viču, obakrat ob 15., mladinski igrokaz s petjem »Povodni mož«, ki ga je spisal Korbar. Obenem bo zapel pevski zbor meščanske šole tri pesmi. Vstopnina bo nizka, ker bo šlo bolj za moralni efekt, vendar pa se čisti dobiček porabi za nakup učnih knjig ubožnim učencem.

BLED. V nedeljo 26. t. m. bo ob 16. v Sokolskem domu predavanje o jetiki, spremljano z lepimi skioptičnimi slikami. Vabljeni vsi! Zdraviliška komisija na Bledu bo izdala letos 200.000 Din v reklamne svrhe. — Proračun ubožnega sklada na Bledu za leto 1931 znaša 52.000 Din dohodkov in 46.250 Din izdatkov. — Zdraviliški dom je vzela v najem ga. Tomčeva, lastnica hotela »Jeklerc«. Najemnina znaša 32.000 Din letno. — Novega ravnatelja bo dobila zdraviliška komisija na Bledu v osebi g. Letisa iz Dubrovnika. G. Letis, ki bo v kratkem nastopil svoje mesto, ima že večletno prakso. Upamo, da bo kot strokovnjak mnogo koristil blejskemu tujskemu prometu.

Grozni strahovi v hiši dolenjskega kmeta

K poročilu, ki smo ga pod tem naslovom priobčili dne 19. marca, nam je poslal g. Anton Kovačič, kaplan v Št. Jerneju, popravek, ki sicer ne odgovarja predpisom tiskovnega zakona, ki pa ga seveda kljub temu lojalno objavljamo. Glasi se:

Ni res, da je prišel posestnik Dragman po duhovnika v Št. Jernej in ga prosil, naj za božjo voljo izžene neugnanega vraga z blagoslovom iz njegove hiše. Ni res, da je duhovnik opravil vse obrede in blagoslovil hišo, nato pa odšel k vratom kamrice, kjer se je po navadi zadrževal strah, in dejal, če je kdo notri, naj se oglasi. Ravno tako ni res, da si je ta duhovnik nato vso stvar natančno ogledal, slednjič pa stopil pred množico in pojasnil, da zli duh ni nihče drugi kakor domači pastirček, sirota brez matere in očeta 16-letni Friderik Lilak.

Res pa je, da ni g. kaplan Kovačič nikdar spraševal, naj se duh oglasi in da je na njegovo vprašanje odgovoril. Res je tudi, da ni g. kaplan stavil prav nobenega vprašanja, temveč le drugi ljudje. Res je tudi nadalje, da je g. kaplan ravno takrat, ko so nekateri stavljali na »nevidno silo« razna vprašanja, prišel iz sosednje sobe, kjer so bili zbrani drugi domači in ko je slišal odgovor, je takoj spoznal in tudi povedal, da je to glas pastirja Mirka Lilaka Res je tudi, da g. kaplan Kovačič ni opravil nikakih obrednih molitev, pač pa je le blagoslovil hišo in to šele potem, ko je bil pastir Lilak razkrinkan in zaradi pomirjenja domačih, ki so še vedno nekoliko dvomili, ali res straši pastir. — Št. Jernej, dne 22. aprila 1931. Kovačič Anton, l. r. kaplan.

GOSPODARSTVO

Prof. A. Ogris:

Obrtnost dravske banovine

Ljubljanska zbornica za TOI je, sledeč svoji tradiciji, izdala pred dvema tednoma svoj letopis za l. 1930. Letos ta publikacija ne prinaša nikakšnega besedila, temveč skoro same številke; stran za stranjo jih je polna, kolona se drži kolone od začetka do kraja. Pa ta okolnost naj ne odstraši nikogar, ki doslej morda ni bil prijatelj statističnega čtiva; kdor se danes statističnega čtiva boji, prihaja v nevarnost, da prezre stvari, ki so zanj življenjskega pomena. Zbornica je storila prav, da je izdala svoj letošnji letopis v obliki statističnega gradiva, kajti na ta način je pridobila na prostoru in povedala na majhnem prostoru več, nego bi mogla v obsežni knjigi. To zbornično publikacijo čita zavoljo tega lahko vsakdo po svoje, poišče v njej lahko le to, kar ga najbolj zanima, kombinira podatke po lastnih potrebah in lastni invenciji ter si pribavi poznatke, ki imajo baš zanj relativno največjo vrednost.

»Gradivo za gospodarsko statistiko v Sloveniji« — tako je krstil zbornični letopis njegov urejevatelj glavni tajnik dr. Fr. Windischer, — je zelo zgovorna in na svoj način tudi zelo natančna zgodovina obrtnega snovanja v naši banovini v poslednjih letih. Ta zgodovinska slika je tem zanimivejša, ker ni sumarična in abstraktna, marveč pove o vsaki stroki kaj konkretnega in če je njen pomen v celotni slovenski obrtnosti morda tudi neznaten. Iz tega razloga je njena vrednost trajnejša, nego če bi prinašala gradivo že končno obdelano in rezultate lepo razdeljene in vškatljene v drobnih tabelah, kajti baš zavoljo tega, ker je gradivo le sistematično zbrano, bodo zanamci kadarkoli pozneje lahko našli v zbornični publikaciji to, kar se jim bo zdelo najbolj zanimivo.

Podati vsebino takšne edicije, se pravi, jo prepisati in nanizati par sto strani lastnega razumovanja. Da pa prikažemo njeno zanimivost vsaj mimogrede, zadostuje par pripomb o stvareh, ki že ob prvem listanju budijo pozornost.

O stanju trgovine pravi »Gradivo« n. pr., da služi izmed vseh njenih obratov 57.3 odst. pribavi hranil in pijač, 3.5 odst. pribavi oblačil, obuval in pokrival; 2.3 odst. pribavi stanovanjskih potrebščin; 6.6 odst. pribavi predmetov tehnične porabe; 8.8 odst. pribavi blaga prigodne potrebe; 5.1 odst. razpečavi sejmskega blaga in 5.7 odst. preprodaji živine. Ostali odstotki (10.7) se pa porazdele na drugačne vrste trgovinskih obratov. Kdor primerja te številke med seboj, uvažuje pri tem naše dohodne in premoženjske razmere, življenjsko mero širokih plasti, naše potrošne navade ter razvade itd. ter primerja zbornične podatke s ustreznimi podatki drugih dežel, ki so gospodarsko razvite bolj ali pa manj, bo prišel k zelo instruktivnim, zadovoljujočim kakor tudi manj ugodnim izsledkom.

Strokovna struktura obrti prikazuje po tej plati tele magistralne poteze: 32.2 odst. obratov služi izdelovanju oz. pripremi hranil in pijač; 28.3 ost. obratov služi izdelovanju oblačil in pokrival: 135 odst. obraov služi produkciji stanovanj in stanovanjskih potrebščin; 11.6 odst. obratov služi izdelovanju predmetov tehnične porabe; 7.5 odst. obratov podaja storitve (prevozniki, brivci, godbeniki itd.); 6.9 odst. obratov služi drugim namenom.

V industriji je slika precej drugačna: hranila in pijače izdeluje le 8.6 odst. obratov, 19.3 odst. jih spada k lesni industriji, 11 odst. jih izdeluje oblačilne priprave, 9.8 odst. obratov obdeluje kamenine in zemljine, 9.3 odst. jih spada h kovinki indusariji, 7.3 odst. k stavbni stroki itd.

Ako primerjamo zgolj skupna števila obratov iz l. 1930 z onimi iz l. 1923, zvemo, da je v naši banovini (prav za prav v območju ljubljanske zbornice TOI) v teh osmih letih število trgovinskih obratov naraslo za 17.5 odst., število obrtnih pa dosti bolj, t. j. za 28.2 odst., le malo manj nego za tretjino. Koncem leta 1930 je 2264 trgovinskih obratov več, obrtnih pa 7146.

Prav poučne so številke o vsakoletnem prirastku ali pomanjkljaju obratov v trgovini in pa v obrti. Prirastek (+) oz. pomanjkljaj (—) obratov znaša namreč:

V trgovini l. 1926 +310, l. 1927 +217, l. 1928 —24, l. 1929 —132, l. 1930 +125. V obrti l. 1926 +1239, l. 1927 +1237, l. 1928 +1214, l. 1929 +1073, l. 1930 +996.

Število trgovinskih obratov je naraslo v 5 letih torej za 498 obratov, čeprav znaša v tem času število prijav 7118. Koncem l. 1930. je v trgovini celo 31 obratov manj, kakor koncem l. 1927, čeprav se jih je od tedaj prijavilo 4292 novih. **V obrti prirastek** v preteklem petletju neprestano pada; vzroki so čitatelju gotovo od prav blizu tako znani, da je odveč jih na široko naštevati. Morda pa utegne kakega čitatelja zanimati, kako izgleda primerjava v nekaterih važnih obrtniških strokah v l. 1923. in v l. 1930. Tako zaznamujejo v tem osemletju (1923 do 1930):

	prijav	odjav	
mlini	951	624	+327
kovači	1010	625	+385
žage	510	307	+191
mizarji	1152	548	+604
krojači	1171	722	+449
šivilje	2335	744	+1591
čevljarji	2481	1200	+1281
gostilne	1484	1594	—110
branjevci	760	749	+11
sejmarji	913	806	+107
trgovine z živino	605	635	—30
trgovine z lesom	1295	1124	+171
trgovine z manufakturo	303	234	+69
trg. z dež. pridelki	693	548	+149
trg. z mešanim blagom	2492	1777	+715

V letošnji zbornični publikaciji zavzema precej mesta davčna statistika. Zbornica za TOI stori s tem, kakor že v prejšnjih svojih letopisih, uslugo ne samo gospodarskim slojem, temveč vsemu prebivalstvu. Saj ni mogoče misliti, da bi povprečnega državljana ne zanimalo, s kakšnimi vsotami je država udeležena na porabi celokupnega narodovega dohodka, torej tudi posameznikovega zaslužka in po kakšnih metodah črpa iz državljanovih dohodkov. Seveda, pravilno čitati davčno statistiko je že malo težje. Komplicirane stvari so za vsako številko, zamotana priračunavanja in odračunavanja vseh vrst; davčno osnovo je treba poznati, prav tako načine, kako je finančne oblasti ugotavljajo, poleg tega pa je še vse polno nesorazmernosti, ki jih ne iztrebiš iz davčne prakse, pa bil zakon še tako idealno popoln. Kdor si te številke le količkaj bližje ogleda, se bo zamislil; zapazil bo zelo zanimive in značilne relacije, zlasti če ima pri rokah še predvojne davčne statistike. Takoj na prvi strani se bo čitalcu morda zdela zanimiva že prva številka, ki pravi, da se je l. 1929 pobralo na območju ljubljanske finančne direkcije davkov le za malenkost manj, kakor skupno na področju finančnih direkcij v Sarajevu, Banjaluki, Mostarju, Bitolju in Podgorici. V »Izkazu v dravski banovini v l. 1929 predpisanih in plačanih državnih davkov« mrgoli interesantnih podatkov o pribavnem gospodarstvu države, od neobgljene rentnine pričenši preko »natančne« zemljarine, zanesljive zgradarine do problematičnega uslužbenskega davka, ki je nabreknil na lepo vsoto 46.6 milijonov Din in vrže le za malenkost manj, kakor pridobnina z družbenim davkom vred. Sedanja pridobnina s svojim donosom prav nič ne zaostaja za svojima predhodnicama, občo pridobnino in dohodnino. Iz izkaza posrednih davščin zvemo, da nese v naši banovini trošarina na navadno vino 768 krat več kakor trošarina na fina vina; izmed taks donašajo takse na kupnine in prodaje (t. j. davek od gospodarskega prometa) prav toliko, kakor vse druge takse skupaj. Po hierarhiji svoje donosnosti se vrste v naši banovini v omenjenem letu davki takole:

	milj. Din
1. davek na poslovni promet	47.2
2. uslužbenski davek	46.6
3. zemljarina	38.8
4. pridobnina	36.3
5. trošarina na navadna vina	23.0
6. takse na kupnine in prodaje	22.2
7. zgradarina	16.5
8. družbeni davek	13.9
9. trošarina na pivo	6.8
10. točilna taksa	6.0

in tako dalje

Pa kaj bi naštevali, ko groze že urednikove škarje. Samo opozoriti sem hotel na knjigo, da bi jo pazljivo čitali oni, ki je še niso, oziroma da na ta spis ne pozabijo, če so njega čitanje odložili na poznejše tedne.

Svoj voz in svoje živce varujete,
če vozite s temi obroči. Nešteto sunkov in tresljajev pogoltne Continental-obroč, ne da bi Vi o tem kaj opazili.
Continental
VIKTOR BOHINEC, LJUBLJANA

Avstrijski industrijci in carinska unija

Po prvem navdušenju za carinsko unijo je prišlo v avstrijskih gospodarskih krogih do iztreznjenja. Najodločnejše se bori proti carinski uniji avstrijska strojna in kovinska industrija, ki tudi v vmesnih carinah ne vidi nikakršne garancije za nadaljnji obstoj. Tudi avstrijska železarska industrija izraža vedno glasneje svoje tehtne pomisleke, prihaja do spoznanja, da bo razširjenje visokih nemških agrarnih carin na Avstrijo prineslo občutno povišanje življenjskih stroškov avstrijskega delavstva, kar bo imelo za posledico znatno zmanjšanje konkurenčne zmožnosti avstrijske industrije nasproti nemški industriji kakor tudi nasproti inozemstvu.

Na plenarni seji glavne zveze avstrijske industrije, ki se je vršila v ponedeljek, je prišlo do precejšnjih nasprotij med posameznimi industrijskimi panogami. Prvotno navdušenje onih industrijskih panog, ki bi imele od, carinske unije izrazite koristi (usnjena galanterija, pletilna industrija, konfekcijska industrija itd.), se je precej poleglo. Do tega preokreta je prišlo na podlagi neobveznih pogovorov med predstavniki avstrijskih in nemških korporacij. Tudi v Nemčiji je namreč močno gibanje za uvedbo vmesnih carin, in sicer baš za izdelke onih avstrijskih industrijskih panog, ki si obetajo od carinske unije največ koristi. Čim višje vmesne carine bodo zahtevali Avstrijci, tem višje bo uvedla tudi Nemčija. Nemški merodajni krogi pa zastopajo mnenje, da bi z gostim sistemom vmesnih carin carinska unija izgubila svoj pomen in svojo trgovinsko-politično vrednost. Zato so pričeli zastopniki industrijskih panog, ki hočejo s carinsko unijo doseči večje možnosti za izvoz, pritiskati na zastopnike kovinske, strojne in težke industrije, naj popustijo od svojih zahtev glede vmesnih carin. Zadnji pa zopet poudarjajo, da se ne smejo na korist pletilne, konfekcijske in galanterijske industrije žrtvovati življenjski interesi kovinske, strojne in težke industrije, ki zavzemajo v okviru avstrijskega gospodarstva precej važnejšo vlogo.

= **Brezprimerna obilica denarja na evropskih in ameriških denarnih trgih.** Likvidnost na velikih evropskih in ameriških denarnih trgih je dosegla že take oblike, kakršne ne pomnimo v zgodovini modernega denarstva. Je pa tudi sedanja svetovna gospodarska depresija, ki je povzročila zastoj v investicijah in s tem silno kopičenje razpoložljivih sredstev, gotovo najtežja, kar jih poznamo. Pariz in Newyork imata že več mesecev 2-odstotno oficijelno obrestno mero in prav kar prihaja iz Newyorka vest, da je skoro računati z znižanjem oficijelne diskontne mere od 2 na 1.5 odstotka. Še pred leti ne bi nihče verjel, da more oficijelni diskont sploh pasti pod 3 odstotke, danes pa se obeta celo diskont od 1.5 odstotka. Novčanične banke so primorane slediti obrestni meri, ki vlada na privatnem diskontnem trgu. Tu pa je obrestna mera že davno padla pod 2 odstotka. V Parizu je nazadovala privatna diskontna mera v aprilu že na 1 in tri osmine do 1 in pol odstotka, v Amsterdamu se giblje med 1 do 1 in tri osmine odstotka, v Curihu znaša 1 in eno osmino odstotka, v Newyorku pa 1 in pol odstotka. Le London ima med glavnimi denarnimi tržišči še privatno diskontno mero od 2.5 odst. Navzlic tej nezdravi obilici denarja pa je danes obrestna mera za dolgoročni denar še vedno zelo visoka. Posebno velja to za posojila srednji in vzhodni Evropi, ki baš najbolj potrebuje cenen dolgoročni kapital.

= **Vinogradniki, gostilničarji, vinski trgovci** in vsi ljubitelji naravnih proizvodov vinske trte so vabljeni, da se udeležijo I. banovinske vinske razstave, ki se bo vršila skupno s III. vinarskim kongresom in V. rednim letnim občnim zborom Vinarskega društva za dravsko banovino v dneh 9., 10., 11. in 12. maja v Mariboru. Za vinsko razstavo je pripravljenih že blizu 500 raznih vinskih vzorcev iz vseh vinorodnih krajev dravske banovine. Najavljene so tudi tri skupine tipiziranih vin, kar je nekaj povsem novega. Na razstavi bodo zastopane tudi vinarske in kletarske potrebščine, ki jih rabi vsak napreden vinogradnik. Pokroviteljstvo nad I. banovinsko vinsko razstavo z vinskim sejmom, ki bo otvorjena 10. maja ob pol 12., je prevzel ban dr. Drago Marušič.

= **Odpravljen je konkurz o imovini Fančiške Hvalove**, trgovke s cvetlicami, ker se je sklenila prisilna poravnava. — V konkurzu tvrdke Čadež & Brcar je za likvidacijo naknadno prijavljenih terjatev določen narok na 5. maja pri dež. sod. v Ljubljani. — V poravnalni zadevi zaradi imovine dolžnice Kozalije Kosarjeve, trgovke na Lavi št. 26 pri Celju se postavlja namesto dosedanjega upravitelja dr. Orožna drug poravnalni upravitelj dr. Pintar, odv. v Celju. — Ker je poravnava potrjena, je končano poravnalno postopanje o imovini dolžnika Uhlerja Ludovika, trgovca v Mariboru in dolžnice Terezije Živkove, trgovke v Mariboru.

= **Madžarska namerava denaturirati 5000 vagonov pšenice.** Iz Budimpešte poročajo, da bo madžarska vlada v kratkem izdala naredbo, ki se nanaša na denaturiranje gotovega dela zalog pšenice, ki se nahajajo pri državni žitni centrali »Futura«. Kakor zatrjujejo, bo Madžarska denaturirala 500.000 stotov pšenice, in sicer tako, da bo ta pšenica nesposobna za človeško hrano, pač pa za krmilo. S tem ukrepom hoče vlada razbremeniti žitni trg. Madžarska bo torej postopala po vzgledu Nemčije, ki je denaturirala že znatne količine rži, ki so jo potem porabili za krmilo. Tako denaturiranje seveda močno obremenjuje državne finance, ker mora biti cena denaturiranega žita nizka.

BORZE

24. aprila.

Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet prilično velik, zlasti v devizah Newyork in Berlin. Tečaji deviz so nadalje popuščali. Med efekti je prišlo do prometa v srbskih srečkah iz l. 1881. po 100.

Na zagrebškem efektnem tržišču so državni papirji obdržali včerajšnje višje tečaje. Vojna škoda se je trgovala za aranžma po 426, za kaso po 426.25 — 426.5 in za december po 426.5, 7% Blairovo posojilo je bilo zaključeno po 83.25 — 83.5, 6% begluške obveznice pa po 68.25. Med bančnimi vrednotami so imele zaključke le Union banka po 174, Poljodelska po 52 in Hrvatska po 50. Na tržišču industrijskih delnic so bili zaključki v Trboveljski po 312 — 313, v Šečerani po 295, v Dravi po 237 in v Gutmannu po 128 — 129.

Devize.

Ljubljana. Amsterdam 22.845, Berlin 13.5425, Bruselj 7.9013 — 7.9053 (7.9013), Budimpešta 9.9135, Curih 1093.8 — 1096.8 (1095.3), Dunaj 798.07 — 801.07 (799.57), London 276.40, Newyork 56.63 — 56.83 (56.73), Pariz 222.29, Praga 168 — 168.80

Zagreb. Amsterdam 22.8450—22.9050, Dunaj 798.07—801.07, Berlin 13.5275—13.5575, Bruselj 788.53—792.53, Budimpešta 989.85 do 992.85, London 276.00—276.80, Milan 296.6650—298.6650, Newyork kabel 56.74 do 56.94, Newyork ček 56.63—56.83, Pariz 221.29—223.29, Praga 168.00—168.80, Curih 1093.80—1096.80.

Curih. Zagreb 9.1315, Pariz 20.2925, London 25.23625, Newyork 518.9250, Bruselj 72.1750, Milan 27.18, Madrid 51.75, Amsterdam 208.60, Berlin 123.64, Dunaj 73.—, Sofija 3.76, Praga 15.3675, Varšava 58.20, Budimpešta 90.50, Bukarešta 3.0875.

Efekti.

Ljubljana. 8% Blair 94 bl., 7% Blair 83.50 bl., Celjska 150 den., Ljubljanska kreditna 120 den., Praštediona 920 den., Kreditni zavod 160 — 170, Vevče 128 den., Ruše 220 den., Srbske srečke iz l. 1881 100 zaklj.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda aranžma 426.25—426.50, kasa 426—426.50, za maj 426—426.50, za december 426.50—427, investicijsko 88.50—88.75, agrarne 51.50 do 52.50, 8% Blair 93.50—95, 7% Blair 83.375 do 83.50, 7% Drž. hip. banka 84.625—85, 6% begluške 67.75—68.50; bančne vrednote: Praštediona 925—930, Jugo 74—75, Union 174—176, Srpska 187—190, Zemaljska 141 do 145, Narodna 7860—7875, Hrvatska 50 do 51, Poljo 52—53; industrijske: Gutmann 128—129, Slaveks 45 den., Slavonija 200 do 205, Drava 235—238, Šečerana 295—300, Brod vagon 62 den., Vevče 132 den., Dubrovačka 375—390. Trbovlje 311—313.

Beograd. Vojna škoda 425.50 zaklj., za junij 426.25—427, investicijsko 88—89, 7% Blair 83.25 zaklj., 8% Blair 93.50—94, 7% Drž. hip. banka 84.50—84.75 zaklj.

Blagovna tržišča

LES

+ **Ljubljanska borza** (24. t. m.). Tendenca za les mlačna. Zaključen je bil 1 vagon razne jelovine in 1 vagon oglja. — Tudi v zadnjem času se položaj na slovenskem lesnem trgu ni izboljšal, vsaj kar se tiče cen. Niso se uresničila pričakovanja, češ, da bo nastopajoča pomladna stavbna sezona povzročila večji odjem stavbnega lesa in zboljšanje cen. V tesanem lesu je sicer nekaj več povpraševanja, toda cene so kljub temu šibke. Glede mehkega rezanega lesa pa smo še vedno na mrtvi točki. V hrastovini je le nekaj zanimanja za plohe debelejših dimenzij, za parizerje in bonles. Tudi v bukovini ni prišlo do kakih večjih sklepov, ker nepovoljne razmere v Španiji zadržujejo izvoz bukovine v to deželo.

ŽITO

+ **Ljubljanska borza** (24. t. m.). Tendenca za žito neizpremenjeno čvrsta. Nudi se (fco. slov. postaja po mlevski tarifi. plač. v 30 dneh): **pšenica:** baška, potiska 80/81 kg po 217.50 — 220, baška, srbobranska in gornjebaška, 79/80 kg po 215 — 217.5, okolica Sombor, 79 kg po 205—207.50, baranjska, 79/80 kg po 212.50 — 215; **koruza:** baška, času prim. suha, pri nav. tar. po 140—142.5, činkvantin, pri navadni tarifi po 207.50 do 210; **oves:** baranjski po 200—202.50; **moka:** banaška »0« po 335—340.

+ **Novosadska blagovna borza** (24. t. m.). Tendenca mirna. Promet: 31 vag. pšenice, 32 vag. koruze in 6 vag. moke. **Pšenica:** baška, okolica Novi Sad, 79/80 kg 157.50—162.50; okolica Sombor, 79/80 kg 150—155; gornjebaška, 79/80 kg 162.50—167.50; banaška Bega, šlep, 79/80 kg 160—165; gornjebanaška, 79/80 ko 160—165; sremska in slavonska, 78 kg 150—155; sremska, okolica Indjija, 78 kg 155—160. **Ječmen:** baški in sremski, 63/64 kg 115—120. **Oves:** baški, sremski in slavonski 150 — 155. **Koruza:** baška in sremska 100—102.50; za maj 102.50—105; ladja Dunav Sava 100—102.50. **Moka:** baška »0g« in »0gg« 225—260; »2« 210—220; »5« 190—200; »6« 180—185; »7« 150—155; »8« 130—135. **Otrobi:** baški 130 do 135; banaški, slavonski 125—130.

+ **Somborska blagovna borza.** (24. t. m.). Tendenca mirna. Promet: 194 vagonov. — **Pšenica:** baška, potiska, šlep, 80 kg 162.50 do 167.50; okolica Sombor, 78/79 kg 150 do 155; gornjebaška 79/80 kg 157.50 do 162.50, slavonska, 78 kg 150—155. — **Oves:** baški, sremski, slavonski 150—155. **Ječmen:** baški, 64/65 kg 140—145. **Koruza:** baška 95—100; za maj 100—105. **Moka:** baška »0g« in »0gg« 245 — 255; »2« 215 do 225; »5« 185—195; »6« 175—185; »7« 155 do 165; »8« 140—150. **Otrobi:** baški 135 do 140.

+ **Budimpeštanska terminska borza** (24. t. m.). Tendenca prijazna; promet srednji. **Pšenica:** za maj 15.74—15.75, za junij 15.77 do 15.78; **rž:** za maj 13.74—13.76; **koruza:** za maj 13.48—13.50, za julij 13.86—13.88, za avgust 14.13—14.15, tranzitna za maj 10.68 do 10.70.

KULTURNI PREGLED

Kriza sodobne umetnosti

Iz razgovora z ruskim znanstvenikom prof. dr. I. I. Lapšinom

Ljubljana, 23. aprila.

V naše mesto je prispel ugledni ruski modroslovec I. I. Lapšin, bivši profesor petrograjske univerze in eden izmed vodilnih ruskih estetov. Posebnih zaslug si je pridobil za raziskavanje teoretičnih osnov glasbe kot estetskega pojava. Pripada velikemu in častnemu taboru ruskega filozofskega idealizma, ki je danes v domovini zabranjen, ki pa vzlic vsemu skuša na tujih tleh obvarovati plamen ruske misli v njegovem najčistejšem nacionalnem sijaju. Pisec teh vrstic je pred leti prevzel za »Ljubljanski Zvon« razpravo g. prof. I. I. Lapšina »Umiranje umetnosti«, zato mu je srečanje s tem odličnim mislecem bilo tem prijetnejše; po ljubeznjivem posredovanju g. prof. Spektorskega je celo pristal na kompromis z mojo časnikarsko radovednostjo; tako se je rodil nov »interview«. Ugledni gost bo danes in jutri predaval v Ljubljani: drevi o filozofiji muzike, jutri o svetovnem nazoru Dostojevskega.

— Z zanimanjem pričakujemo Vaše predavanje — sem dejal g. profesorju in brž prestopil in medias res: Kaj sodite o umetnosti in nje današnjem položaju v evropskem duhovnem življenju, zlasti kar se tiče glasbe, ki Vam je najbližja?

Gospod profesor, simpatičen mož izrazitega obličja, ki poleg žive inteligence razodeva tudi rusko prostodušnost, je začel s Spenglerjem, ki ga citira tudi v omenjeni razpravi v »Lj. Zvonu«:

— Spengler govori v svojem delu »Untergang des Abendlandes« o koncu glasbe; to naj bi bil začetek umiranja celotne umetnosti. Mislim, da bi bilo končano vse, kar je v človeški zgodovini velikega, če bi res nastopil propad umetnosti. Toda po mojem o tem ni besede: gre samo za krizo umetnosti, ki jo je povzročila današnja moralna in ekonomska kriza človeštva. Tudi misticizem in skepticizem sta zašla v zagato. Ta položaj bo prej ali slej premagan. Moralni smisel umetnosti bo v bodočnosti še bolj poglobljen; o tem nam že zdaj pričuje vrsta ugodnih znakov. Muzikalni pojavi kažejo čedalje bolj v to smer; n. pr. nova muzika v Španiji (Falla, Albenith, Pedrell) ali madžarska glasba (Bela Bártol). Posebno zaznatni pa so preporodni pojavi v glasbenem življenju slovanskih narodov. Tu omenjam predvsem rusko šolo Rimski-Korsakova in Musorgskega ter njih naslednikov; pri Čehih Janáčka in Josefa Suka, izmed Poljakov Karlowicza in Szymanowskega. Pa tudi v Jugoslaviji in Bolgariji so že stopile na plan preporodne sile, ki jih bo kdaj občutila tudi ostala evropska glasba.

— In kaj je vzrok, da je glasba v novejši dobi zašla v nekako zagato, kjer je jela na videz usihati?

— Vzrok utegne biti v enostranskem snobizmu, pa v prevelikem urbanizmu. Proti temu vstajajo sedaj narodni, ljudski elementi, s katerimi začenjajo tvorni umetniki zopet spajati svojo inspiracijo in tako obnavljati umetnostni vzgon in razmah.

— Kaj je po Vašem naziranju predmet glasbenega užitka?

— Da, to je važno vprašanje: Glasba ne sme biti predmet čustvene naslade, ne igra zvokov, temveč idealizirana forma, izraz najglobljih čustev in stremljenj i posameznih oseb, ki so tipične za svoje dobo, i duševnega sveta ljudskih množic, usode narodov in njih religioznih aspiracij. S tega vidika se nam glasba kaže kot mogočni vrelec, pri katerem se nalezemo idealnega čuvstvovanja; prav v tem pa je nje veliki pomen za nacionalno in vsečloveško solidarnost.

— Kako naj po vsem tem gledamo na sodobno umetnost, ki se v svojih najiskrenejših, najmanj snobističnih predstaviteljih vendar le zaveda svoje notranje negotovosti?

— Odnos do sodobne umetnosti (in tu zopet mislim predvsem muziko) se dá določiti s treh vidikov: Prvi je passaeizem, po katerem so vse velike forme muzikalnega stvarjanja bile dopolnjene že v preteklosti; sodobnemu tvorcu preostaja le še posnemanje starih mojstrov. Tako pristaši te struje smatrajo celo pozne skladbe Beethovena za izraz dekadence. Drugi je modernizem, ki skuša, da se izrazim s Puškinom, vedno in povsod biti »s vjekom na rovnje«; v vsakem posnemanju starih mojstrov vidi suhoparen akademizem ali celo reakcijo. Tretji je futurizem, ki hoče docela prekiniti ne samo s preteklostjo, marveč tudi s sedanjostjo. Toda, če hočemo priti stvari do dna, moramo smatrati, da se prava, resnična glasbena umetnost dviga nad kategorije časa, da sega ven iz svoje dobe in združuje v polni ubranosti vse tri elemente. No, nekega enotnega za vso dobo veljavnega naziranja o tem ni, saj se vedno kažejo protislovna stremljenja ne samo v dobi, marveč celo v posameznih umetnikih samih: Sergej Tanjejev, ki ga Nemci imenujejo ruski Brahms, je stremel nazaj k Hendelu, a je hkrati pridno uporabljal popolnoma moderne motive; Skrjabin, ki je bil njegov učenec, je hotel s popolnoma novimi elementi razširiti sodobno harmonijo.

— Kako pa je v naših dneh z rusko glasbo? Ali bodo ekonomsko-socialni interesi tudi za njo odločilnejši od duhovnih, verskih in estetskih stremljenj?

— Mislite, ali bo uspelo tudi v glasbeni kulturi uveljaviti princip proletarske revolucije? Ne; poizkus, da bi se poleg velike, občečloveške umetnostne kulture ustvarila z direktnim pospeševanjem tendenčnosti posebna, proletarska umetnostna kultura, ni uspel, kar priznavajo boljševiki sami. Naj Vam navedem primer skladatelja komunistične koračnice »Naš marš« Lurieja; skladba ni nikogar prijela, obležala je v skladiščih in komponist je naposled celo pobegnil v Pariz. Podobni neuspehi se kažejo tudi v likovni umetnosti: Tatlin je hotel utemeljiti »proletarsko umetnost« tako, da je limal koščke kuhinjske posode, rogoževine, pločevine, hoteč vzbuditi občutje estetičnosti materialnih tvarin, ki nam rabijo v življenju; toda kateri proletarec se še ogreva za take-le poizkuse? To je minilo; zmagala je občečloveška, nadrazredna umetnostna kultura.

— Kakšni so Vaši stiki z Jugoslavijo, gospod profesor in kako Vam ugaja pri nas?

— No, če bi hotel pripovedovati o tem, kako mi pri vas ugaja, bi moral rabiti zelo laskave besede, ki pa bi jih utegnili smatrati za vljudnost gosta. Bil sem dva meseca v Beogradu in se vračam v Prago z najboljšimi vtisi. Smatram, da je zelo važno, če se slovanski znanstveniki in misleci spoznavamo med seboj in vzajemno proučujemo svetovna naziranja posameznih vodilnih mož, psihologijo znanstvenega stvarjanja, ki je lahko različna, in če podrobno proučujemo vlogo, ki so jo imeli in jo še imajo slovanski narodi v znanosti. Pripravljam se, da pišem o jugoslovenski filozofiji in znanosti v tuje revije, ki so mi dostopne. Zlasti me zanima Rugjer Bošković, ki ga je že Nietzsche v nekem svojem aforizmu postavil ob bok Koperniku; kakor je Kopernik porušil antično pojmovanje omejenosti sveta in odprl vidike v neskončnost vsemirja, tako je Bošković podrl antično predstavo o atomu kot absoluten togem, nedeljivem koščku materije in odprl poglede v svet večnih, neskončno majhnih sil. Bošković je lahko ponos Jugoslovenov kakor je Kopernik ponos Poljakov. Izmed novih pojavov me pri Vas posebno zanimajo: filozofa Petronijevič in France Veber, matematik, Mihajlo Petrovič, geolog Milutin Milanković, tehnika Tesla in Pupin — vsi ti so dali in še bodo dali vsečloveški znanosti in miselnosti svoje izdelke; kajpak, vseh imen nisem omenil; vsekakor se pri vas mnogo dela in odpira nov svet tudi za tujce...

— In v muziki?

— Da, tudi o tem bi lahko govorila; naj Vam samo povem, da je vaša narodna pesem in glasba sila zanimiva in da s svojim bogastvom jamči za bodoči procvit vaše umetnostne produkcije.

— A Ljubljana?

— Žal, da jo še premalo poznam; samo to sem mogel opaziti v teh par urah, da je lepo in prikupno mesto. Upam, da bom imel priliko, spoznati natančneje to Vašo Ljubljano, ker ostanem v nji več dni; ob tej priliki bom skušal navezati stike vsaj z nekaterimi predstavitelji slovenskega umetnostnega in literarnega sveta. Opozarjam posebno na svoje ljubljansko predavanje o Dostojevskem: če bom govoril o njegovem svetovnem nazoru, o njegovi »filozofiji«, ne mislim kajpak s tem, da je bil v njem tak filozof kakor v kakem strokovnjaku, denimo: v Kantu. Umetniki so takisto misleci, ljubitelji življenske modrosti, nositelji svetovnih nazorov, toda oni svojih misli ne formulirajo z abstraktnimi nazori, marveč doživljajo svet intuitivno in ga izražajo v slikah; tako odkrivajo našemu duhu pomen teh velikih problemov, ki nenehoma gibljejo in vznemirjajo človeško srce...

— — —

V takem razgovoru, čigar ton je bil povsem neprisiljen in naraven, je prijetno potekla dogovorjena ura in na pot me je spremil topli, mili ruski pozdrav: »Vsego horošego!«

B. Borko.

„Slehernik"

Misterij o bogatinovi smrti

Ljubljanska drama je pripravila novo premijero, ki se bo vršila v soboto v opernem gledališču. O. Župančič je za slovenski oder priredil starodavni misterij o smrti bogatega Slehernika, ki ga je 1911 l. Hugo Hoftmannsthal obnovil med Nemci. Misterij bo za Slovence novost, ker tovorstnih del doslej še nismo videli na odru. Povračamo se v tiste dni, ko je bila spočeta zapadno evropska drama.

V srednjeveški cerkvi so pričeli v desetem stoletju pri liturgičnih obredih vprizarjati igre s petjem. Duhovni pesniki in skladatelji so bili predvsem bojevniki božji, katerim se je zdelo, da bodo verniki podobe verskih razodetij, oznanjevanih v latinski besedi, lažje razumeli, če bi jih predstavljali ljudje. Prve take predstave so se vršile o Božiču in o Veliki noči, ker so Rojstvo in Vstajenje najbolj dramatična poglavja iz Kristusovega življenja. Toda stari poganski svet ni bil še mrtev. Demoni so živeli še vedno in so se pomešali kot glumači med klerike, med samostanske brate, ki so se radi zabavali z začinjenimi maškeradami. Vsebina cerkvenih iger je sicer ostala nedotaknjena, barvitost maškerad pa je vplivala na zunanjo obliko. Potujoči kleriki in glumači so vpletali v latinski tekst šale in burke v domačem jeziku. Igre so se bolj in bolj razširjale med ljudstvom, ki si je želelo vedno daljših prizorov. Svetopisemsko besedilo ni več zadoščalo, pričeli so vprizarjati daljše pesnitve z duhovno vsebino, na katerh je bila takratna epika precej bogata. Drama je torej rastla po obsegu in po vsebini, zahtevala je širših prostorov, predstave so se iz cerkve preselile na trge sredi mest. V 12. in 13. stoletju je bogato meščanstvo razkošno opremljalo take igre, posamezna mesta so tekmovala v prizadevanju. Tekst drame je bil sicer tradicijonalno omejen in zapovedan, le nekateri deli s posvetno vsebino so se z občinstvom in kraji menjavali. Vendar se je način vprizarjanja in igranja precej izpremenil v novem prostoru. Tako je bila pot in usoda prvotnih cerkvenih iger. Iz cerkve in samostanskih dvorišč so bile prestavljene na mestne trge, meščanski glumač je nadomeščal klerike. V 15. in 16. stoletju so ti stari misteriji zopet po vsej Evropi oživeli. V dobi reformacije in protireformacije si jih je zaželel tako meščan kakor okoličan, ki je s poglobljeno pobožnostjo doživljal davne misterije. Takrat se je v Angliji pojavil Everyman, naš »Slehernik«. Avtor in viri, iz katerih je črpal, niso znani, pač pa se vsebina misterija oslanja na stare pripovedke o bogatinovi smrti in na zgodbe o prijateljih v nesreči.

Iz Anglije se je razširil po severni Nemčiji, kjer se je udomačil zaradi svoje dramatičnosti in pesniških lepot. V zadnjih desetletjih so ga Nemci v Hoffmannsthalovi obnovitvi zopet pogosto igrali. Slovite so bile predstave tega misterija v Reinbardtovi režiji.

Župančič ga je ponašil na svojevrsten način. Oblikoval ga je v besedi narodne in stare cerkvene pesmi. Očarljiva in pretresljiva je njegova priprosta dikcija. Slovenska literatura je obogatega na novi umetnini, ki bo odslej predstavljala vez med našo srednjeveško in sodobno duhovnostjo.

V misteriju boste videli, kako je bil bogati Slehernik pozvan pred božjega Očeta na odgovor za svoja pozemska dela. Slehernik je imel za opomine na onostransko življenje gluha ušesa. Prijale so mu zabave, razveseljevalo ga je bogastvo, opajala ga je lepa ljubica. Toda pri razkošni večerji, med pijančevanjem in petjem ob lepi deklici mu pride smrt naznanit božje povelje, da je treba na poslednjo pot. Smrtna zona obliva Slehernika, ki zaman išče opore pri svojih prijateljih. Zvesti družnik, oskrbnik in hlapci, kakor sorodniki mu odreko spremstvo. Slehrnik obupuje, kajti ura smrti se približuje. Tedaj se oglasijo nekje slabotni glasovi njegovih del, ki mu obljubijo pomoč v tej strašni uri. Dela pokličejo še Vero, ki prigovarja Sleherniku, da bi se spovedal in spokoril. Trdo koleno se upogne, skesani bogatin poklekne k obhajilni mizi. Prerojen in pomirjen stopi v odprti grob. Dela mu stoje ob strani, z njim gredo pred božjo sodbo. Pesem angelov ozanja, da se je Slehernik podal pred Očeta.

J. K.

Razstava Ante Trstenjaka v Mariboru

Maribor, 23. aprila.

Zelo srečno si je izbral A. Trstenjak pomladansko nastrojenje prebujajočega se Maribora za svojo razstavo.

Trstenjak razstavlja bogat pridelek umetniškega dela med najmanjšo vejo slovanske družine, Srbsko Lužico. Iz katoliškega dela Gornje Lužice prikazuje 10 slik narodnih noš, iz evangeličanskega pa 14 ter 14 pokrajinskih; iz Dolnje Lužice, ki je vsa evangeličanska, 13 slik narodnih noš in 5 pokrajinskih.

Trstenjak podaja ugodno razvrščene objekte v izglajeni tehniki skrbne obdelave in izraziti tipiki. Zlasti se odlikujejo prekrasni njegovi motivi, zajeti iz tihih, mirujočih kotičkov ob vodi in pod mostom, kjer se razvname vsa misteriozna privlačnost vodne gladine v slikovitih barvnih prelivih zgovorljivega miru. Barvito nasičenost njegove invencije in mikavnost zunanjih pojavov združuje njegovo darovito oko v čudoviti sklad duhovne lepote njegovih slik. Posrečilo se mu je menda prebroditi ozka otoka opredeljenih struj impresionizma in ekspresionizma ter preiti v nova oblikovanja izčiščenih prividov pokrajinske lepote.

Zlasti te zamikajo »Most v Budyšinu«, kmetska hiša, slika Budyšina, »Nevesta«, reprezentativno »Dekle v plesnem kroju« in zanimiva »Lužička Madona«, vse v olju. Zelo skrbno zajeti motivi njegovih intimnih akvarelov očitujejo njegov izredno poglobljeno umetniško občutenje v izboru in izvedbi, znameniti so: razgiban »Semenj«, »Na Sprewi«, sanjavi »Most čez Sprewo v Budyšinu«, tiha pobožnost »Vasi« in elegična »Jesen v Dolnji Lužici«.

Toliko je lepega, zanimivega, da ti je kar težko izbirati in sortirati.

Zelo koristno delo bi pa storila naša uvidevna mestna uprava, če bi po češkem vzgledu odkupila vrsto narodnih noš za naš muzej ter si eventualno izposlovala državno pomoč.

Izrazito pokrajinski razstavi je Trstenjak še priključil 4 olja iz Korčule in znamenitega »Prleškega pozavčina«.

Izredno zanimive slike čakajo zadovoljnih občudovalcev in kupcev.

A—c.

Zagrebško pismo

Konjovičeva »Koštana«. — Zalewski. — Berlinska opera. — Koncerti v Glasbenem zavodu. — Literarna matineja.

Zagreb, 23. aprila.

Najvažnejši dogodki tega tedna so se odigrali v zlatem okvirju našega gledališča. Predvsem moramo omeniti domačo operno premiero »Koštana«, delo skladatelja P. Konjovića. Avtor je napisal absolutno serijozno delo, ki je v vsakem pogledu vredno pozornosti. Od svojega zadnjega odrskega dela v Zagrebu (»Vilin Vec« ozir. »Miloševa ženidba«) je Konjović stopil ogromen korak naprej. Največjo višino je dosegel zlasti v tehničnem oziru; njegova instrumentacija, ki je ena najpozitivnejših strani te opere, je izdelana vprav mojstrsko. Skladatelj je srečno porabil mnoge folkloristične elemente in je svoje najjačje učinkovanje osredotočil na efektno in živahno plesno glasbo in na otožno-sentimentalne sevdalinke. Tu se melodija razvija v široki, strastni liniji, da nas zdaj gane po svoji lepoti, zdaj zopet elektrizira po svojem temperamentu. Kot kontrast temu melosu je postavljeno neko recitativistično deklamiranje besed in fraz in nekaka stilizirana melodramatika. Na teh mestih je skladatelj segel nemara nekoliko predaleč in so mu nekateri prizori (zlasti v 1. dejanju) predolgi. Taki prizori so že zbog tega utrujajoči, ker v »Koštani« prav za prav ni široke dramatske akcije; tam pa, kjer je (n. pr. konflikt očeta in sina), ni dovolj učinkovito izrabljal. Zaradi tega so nekateri manj važni prizori znatno jačje karakterizirani kot drugi, važnejši. Takisto je z osebami; nekatere postranske figure (Kata, Zada, ciganski starešina) so močnejše očrtane kot nekatere glavne osebe (Stojan in Koštana).

Toda vse to so malenkosti v primeri z veličino in vrednostjo celotnega dela in lahko le z največjim zadovoljstvom ugotovimo, da se je naša operna literatura obogatila s serioznim in pomembnim delom.

Izvedba je bila pripravljena z veliko ljubeznijo; v tem pogledu so se odlikovali dirigent Krešimir Baranović, režiserka Margareta Fromanova, scenograf Marijan Trepše in vrsta naših najboljših solistov, izmed katerih posebej omenjamo: Križaja (Hadži Toma); Vero Misita (Koštana), Lucijo Osegović (Majka), Rudolf Bukšek (Mitka). Zbori, orkester in balet so popolnoma izpolnili svojo nalogo; žal da gledališče ni bilo najboljše obiskano. (Op. ured. Veselilo bi nas, če bi mogli to jugoslovensko operno novost čim prej videti tudi v Ljubljani).

Znani poljski pevec in ravnatelj lvovske opere Zygmund Zalewski je gostoval pri nas dva večera (»Boris Godunov« in »Mefistofele«). Prvo gostovanje je ostavilo znatno silnejše umetniške vtiske nego drugo.

•

Nadaljnja senzacija v našem gledališču je bilo gostovanje ansambla berlinske opere, ki ga je vodil mladi dirigent Max Reiter. Ugledni gostje so izvajali Mozartovo opero »Otmica iz serija«, v kateri se je kot najmočnejša umetniška osebnost odlikoval Karel Norbert. Odlična je bila tudi mlada koloraturna pevka Marguerita Perras, zelo simpatična pa je bila Anni Frind. Sodelovali so še Max Hirzel, Karl Laufkötter in W. Guttmann. Vse pevce je odlikoval stilni način petja, plemenito in okusno muziciranje in velika muzikalna inteligenca. Kot režiser je nastopil intendant berlinske mestne opere dr. Kurt Singer. Obisk tudi to pot ni bil najboljši.

•

V Hrv. Glasbenem zavodu smo imeli koncert obrtniškega pevskega društva »Jug« pod muzikalnim vodstvom dr. V. Benkoviča. Vrhu tega je priredil Hrv. glasbeni zavod svoj VI. družabni koncert, na katerem je orkester Muzičke akademije izvajal dela Stolzera, Škerjanca, Jarnovića in Lesinskega. Dirigiral je Fr. Lhotka. O delu Slovenca L. M. Škerjanca je »Jutro« že poročalo dne 21. t. m., Stolzer in Lisinski sta glasbeni publiki splošno znana, manj znan je Ivan Masa Jarnović. Rodil se je leta 1745 na ladji v bližini Raguse, a še danes ni znano, ali je mišljeno majhno mesto Ragusa v Siciliji, ali pa naš Dubrovnik. Novejša raziskavanja so dognala, da je Jarnović vsekakor hrvaškega rodu, kar potrjuje tudi Reimann v svojem najnovejšem glasbenem leksikonu. Jarnović je bil sloveči goslač, ki je s svojo umetnostjo zadivil skoraj ves takratni svet. Mnogo je komponiral in je ostavil številne skladbe. Smrt ga je dohitela l. 1804. pri igranju biljarda v neki petrograjski kavarni.

•

Klub slavistov je priredil v dvorani Pučkega sveučilišta matinejo sodobne hrvaške proze. Svoja dela so čitali naši znani književniki: Vilović, Cesarac, Gologara, Muradbegović i Batušić. Natlačeno polna dvorana je naše avtorje sprejela z največjim navdušenjem. Zanimanje za matinejo je bilo tolikšno, da so morali mnogi oditi, ker ni bilo več prostora.

Žiga Hirschler.

»Domači vedež«. Prejeli smo 7. zvezek »Domačega vedeža«, ki ga izdaja Umetniška propaganda. Vsebuje gesla od »dota« do »fasadne barve«. Z dosedanjimi številkami je ta domači leksikon lepo upravičil svoj obstoj. Naroča se tudi pri Tiskovni zadrugi.

Paberki po revijah

1. Domače.

Razen člankov in razprav v »Ljubljanskem Zvonu«, ki smo jih na tem mestu že obširneje obravnavali, je omeniti še nekatere v drugih naših revijah, ki utegnejo zanimati tega ali onega čitatelja.

V »Domu in svetu« (št. 1—2) je izšla poleg Koblarjevega članka o Finžgarju in Debeljakovega o Goetelu idejna razprava dr. Stanka Gogale »Človek in religioznost«. Pisec zavzema katoliško stališče in svoja izvajanja o potrebi religije kot centralne kulturne panoge končuje s stavkom: »Dokler o tem samo debatiramo ter se skušamo umsko prepričevati ter pokazati, da nekdo nima prav, toliko časa še ne more nastopiti pogled v onostranstvo. Religioznost je pač res dar božji, je akt milosti«. Za pojmovanje mladega rodu je ta razprava značilna: skeptično misleči čitatelj pa se bo vprašal: Čemu besede, ko religioznost ne zavisi od naše volje?! — Omeniti je še idejna članka Franceta Vodnika in Boža Voduška, ki oba razpravljata o vprašanju mladega rodu in sodobnosti.

Iz »Časa« naj navedemo članke: Dr. Aleš Ušeničnik išče v »Temnih globinah« zadnje niti odnosov med telesnostjo in duševnostjo, dr. Alma Sodnikova pa skuša v članku »O sodobnem prvenstvenem pojmovanju likovnega problema razvozljati likovni problem s teorijo Meinonga. Dr. I. Ravnikar se bavi s teorijo davčnih oprostitev, dr. Preobraženski pa piše o Dostojevskem.

Zagrebška »Hrvatska revija« je objavila v aprilski številki esej med tem že pokojnega dr. Milutina Cihlarja - Nehajeva: »Dva morala«. Pisec izhaja od Maculayevega eseja o Machiavelliju in obširno razpravlja o relativnosti etičnih pojmov. Machiavelli je bil osebno pošten, v nekem smislu dober človek, toda njegova »teorija vladanja« je strašna. Dvojna morala: »individualna in kolektivna, se vleče skozi vso človeško zgodovino. Nehajev se ustavlja tudi pri Dostojevskem in njegovem pojmovanju zločinstva in prehaja od Rousseauja k Bismarcku. Obstoji večen boj dveh moral, vendar pisec ugotavlja počasno, a sigurno zmago boljšega: »Iza velikih zločinov nastopajo v zgodovini periode pobitosti, a tudi pomirljivosti, ko uravnovešeno etično spoznanje postane sodnik. In naposled: proti nevarnosti kolektivne morale stoji individualna etična izolacija. Če bi res bil »homo homini lupus«.... ne bi bilo mogoče fenomenalno dejstvo, da so med ljudmi vendarle najbolj razširjene one religije, ki ne oznanjajo navala in mržnje, marveč odpoved in ljubezen. A vrhovni vladarji ljudi so bili in bodo vedno ustanovitelji religij, ne pa ustanovitelji imperijev«.

V »Srpskem književnem glasniku« sta med drugim izšla razprava Jaše M. Prodanovića »Psihološka opažanja i logička rasuđivanja u narodnoj pesmi« in dr. M. Žujovića o Condorcetovi ekonomski in socialni doktrini. Zanimivi so tudi podatki o delovanju jeruzalemske židovske univerze, ki jih je zbral dr. David Albala. Omeniti je še Barjaktarevićevo kritiko Hasluckovega spisa: »Christianity and Islem under the Sultans«, zlasti s stališča jugoslovenske zgodovine, — poglavje, ki je za našo skupno preteklost važnega pomena.

2. Inozemske.

V aprilski številki »Neue Schweizer Rundschau« je Maks Raphael objavil članek »Die neuromantische Auferstehung des Mittelalters und der kulturkämpferische Neuthomismus«, v katerem piše, kako katoličtvo skuša najti izhod iz današnje kulturne krize v novoromantični srednji vek s tomistično filozofijo kot svetovnim nazorom. Raphael pravi: »Nihče ne more tajiti, da nad Evropo prihaja težka reakcija in da v nji katoličtvo vseh dežel vedno silneje stremi po oblasti. Vendar so v tem gibanju sámem sile, ki ga bodo omejile. Je to preveč enostransko metafizično - teološko stališče v času, ki ga zaenkrat označuje zgodovinski materializem. Samo resnično revolucionarnemu katoličtvu bi uspelo, da bi duhovno obvladalo osnovni problem gospodarstva«.

V aprilski številki »Neue Rundschau« je izšel članek španskega modroslovca Ortege y Gasseta, o katerem smo minule dni brali, da ga je mlada španska republika imenovala za svojega poslanika v Berlinu. José Ortega y Gasset je študiral filozofijo v Nemčiji. Članek v »Neue Rundschau« je naslovljen: »Wer herrscht in der Welt?« Odgovor je preprost: Amerika, ne več Evropa. Toda Amerika vlada samo s pomočjo evropskih idej. Brez evropskih tehničnih iznajdb, brez nje znanosti in filozofije bi Amerika ne dosegla svojega današnjega mesta v svetu. Ortega y Gasset pa sklepa, da baš zaradi tega čakajo Ameriko še težke notranje krize, medtem ko se Evropa utegne zavedeti svoje prave vrednosti in se bo znova ojačila. Toda novo ojačenje Evrope bi zahtevalo kar najtesnejše strnjenje posameznih narodov, torej ustvaritev ne samo vnanje, mehanske, marveč tudi notranje Panevrope.

V »La Nouvelle Revue Française« je izšla zanimiva polemika med bivšim generalissimon rdeče vojske Levom Trockim in francoskim pisateljem André Malrauxom. Trockij kritizira roman »Les Conquérants«, v katerem Malraux opisuje državljansko vojno na Kitajskem in vlogo sovjetov v ondotnih uporih. (Tu nastopa na pr. prosluli Borodin.) Trockij razčlenja in komentira s stališča svoje historično - materialistične dialektike Malrauxevo stališče, avtor pa mu v isti številki krepko odgovarja. V tej številki so objavljene med drugim tudi zanimiva razmišljevanja Alberta Thibaudeta, Marcel Arland pa v svojem članku o Dostojevskem ugotavlja silno protislovna mnenja o D. kot človeku ter govori o težkih notranjih protislovjih v njegovi naturi, ki se je mogla reševati pred samo seboj le v umetnosti.

Stanje knjižne produkcije.

Za leto 1929 nam nudi statistika o knjižni produkciji naslednji pregled:

Dežela			
Norveška	2,649.000	8.383	315
Češkoslovaška	13,613.000	7.449	1.814
Poljska	27,192.000	12.566	2.171
Nemčija	63,180.000	27.002	2.339
Rusija	81,696.000	29.474	2.771
Francija	40,743.000	14.429	2.849
Španija	21,389.000	6.704	3.190
Anglija	47,300.000	14.086	3.357
Zed. amer. drž.	120,000.000	10.187	11.789

Te brez dvoma zanimive številke nam nazorno pričujejo, kako visoko knjižno produkcijo lahko doseže majhen narod, kakor je n. pr. norveški, če knjiga postane vsakemu količkaj omikanemu človeku vsakdanja potreba. Obenem statistika kaže, da je Češkoslovaška predvsem po zaslugi izredne podjetnosti svojih založnikov in velikega zanimanja za knjigo med ljudstvom prva za Norveško in da po razširjenosti knjige prekaša največje evropske narode.

Aprilska številka pariške revije »Europe« je priobčela Romaina Rollanda predgovor k avtobiografiji Gandhija. Rolland, ki je temeljit poznavalec nove Indije in avtor lepega Gandhijevega življenjepisa, v tem predgovoru še določneje zagovarja svoje stališče o voditelju indijskega nacionalizma, poudarjajoč zlasti vsečloveške momente v Gandhijevi ideologiji. O knjigi sámi pa pravi: »Ta knjiga je knjiga akcije in za akcijo: ona bi morala postati brevir vseh današnjih ljudi akcije...« V isti številki je objavljen prvi del obsežne razprave Angleža Michaela Farbmana o ruskem petletnem načrtu. Kakor vedno, je tudi v tej številki zanimiva »kronika idej«: topot so članki o Španiji in nje kralju, o tordizmu in Bérardovih izsledkih v homerologiji i. dr.

»Ostevropa« je v 6. številki priobčila daljši članek Otona Hoetzscha: »Polens aussenpolitische Stellung«, ki je spisan informativno in z zmernega nemškega stališča; pisec skuša vsaj doumeti zapletenost in nacijonalno-politično logiko poljskega položaja. V povsem novi neznani svet vodi čitatelja Arslan Subotay s člankom: »Dichter und Dichtung in Turkistan«. Pomenljivi so Hoetzschevi kritični pregledi notranjega in zunanjega položaja sovjetske Rusije in Anhagenov članek o nje gospodarski preosnovi.

Praška »Přítomnost« je v aprilski številki priobčevala med drugim anketo o Bat'i in njegovih metodah, anketo med francoskimi pisatelji in o češki literaturi itd. V prvo anketo je posegel Bat'a sam in jo je zaključil s fordovsko izpovedjo, v kateri pravi med drugim: »Nobeno podjetje ne zrase do prave veličine, dokler ne iznajde načina, kako dninarje izpremeniti v ravnatelje. Tistega dne, ko nam je uspelo rešiti ta problem, smo tudi rešili vprašanje vodstva našega zavoda v bodočnosti. — Ali pa se naš način dela lahko uveljavi tudi v drugih delovnih panogah? Naš način dela pronica v vse panoge, zakaj naše delo ustvarja novo življenje in novega človeka. Človeka, ki bo v eni panogi sluga, a ponosen na svojo službo človeški družbi, v tisočih panogah pa bo gospod in kralj, ki mu služijo stotisoči drugih ljudi...« Posebno zanimivo je razmotrivanje Franta Kocoureka »O Klepetářovské generaci« (Klepetár, mladi doktor medicine, je bil pred leti obsojen zaradi udeležbe pri umoru neke ameriške Čehinje). Kocourek piše o problemih mlade generacije in Karel Kříž se bavi s položajem, ki utegne nastati po izvršitvi ruskega petletnega načrta, F. Peroutka pa načenja problem: »Ali ima katoličtvo še kakšne upe?« Opira se na spis Jaroslava Duryha: »Upi katoličtva v čeških deželah«. Durych, ki je globoko katoliški duh in vodilni pisatelj, sodi: »Posvetne nade katoličtva v naših deželah so neznatne, skoraj jih niti ni, in s te strani bi bili vidiki vprav strahotni; komaj bi se dala resno ugovarjati onim, ki prepričano trde, da se verstvo bliža koncu.« Peroutka obeta o tem serijo člankov.

B.

Ali ste že naročeni na „ŽIVLJENJE IN SVET"?

ŠAH

Urejuje dr. Milan Vidmar

Veliki angleški dnevnik »The Field« ima že desetletja veliko šahovsko rubriko. Ni ga turnirja, ki ne bi videl posebnega poročevalca Fieldovega. Svetovni prvak Steinitz je v 70 letih preteklega stoletja prvi sodeloval pri Fieldu.

Field je te dni pisal o velikem mednarodnem turnirju na Bledu. Vse potankosti že pozna, ki smo jih tu vstavili v provizorični program. Iz Fielda so novico prevzeli Nemci, ki me bombardirajo s prošnjami za informacije.

Kaj pa Bled sam? Ali je res mogoče, da bo stiskal še ostalih 50.000 Din, ko se mu odpira svet? Ali naj Slovenci res trajno spimo idilično v živem svetu? V Ameriki sem videl oglas tovarne za paradižnik sok, ki vsak teden stane 300.000 dinarjev. Bled pa premišljuje in premišljuje.

No, tega oklevanja mora biti konec. Do prvega majnika moramo vedeti, ali hoče Bled imeti svoj veliki mednarodni šahovski turnir ali ne. Dobil ga bo, če votira prispevek 100.000 Din namesto dosedanjih 50.000 in pa polno preskrbo udeležencev. V majniku bi potem pripravljalni odbor lahko pričel s pripravami. Ostali prispevki bodo zapadli avtomatično. Povsod vlada polno razumevanje za veliko mednarodno prireditev. Samo Bled ne vidi, kaj pomeni svetovna reklama letovišču, ki je v zadnjih letih investiralo ogromne milijone. Uverjen sem pa še vedno, da mi 2. majnika v tej šahovski rubriki ne bo treba poročati, da turnirja ne bo.

Mladi švedski šahovski meteor Gösta Stoltz potuje sedaj po Evropi. V Berlinu je porazil vse mojstre. Tudi Sämischa, ki je pač najboljši med njimi. Partija Stoltz-Sämisch, ki jo danes prinašam, kaže, da ima novi švedski prvak že zelo zrelo, duhovito igro.

Beli: G. Stoltz. Črni: F. Sämisch.

1.) d2—d4 Sg8—f6
2.) Sg1—f3 — — —

Podjetnejša poteza je 2.) c2—c4. Zrelejši mojstri pa radi igrajo Stoltzovo potezo, ki učinkuje počasi.

2.) — — — e7—e6
3.) c2—c4 b7—b6

Kakor vedno v indijski partiji stremi črni za nadvlado nad točko e4. Če bi bil beli v drugi potezi razvil drugega skakača na c3, bi sedaj lahko s 4.) f2—f3 izdatno nasprotoval načrtu črnega.

4.) g2—g3 Lc8—b7
5.) Lf1—g2 Lf8—e7
6.) 0—0 0—0
7.) b2—b3 — — —

V indijski partiji stoji tudi beli damski lovec najbolje na najdaljši dijagonali. Vprašanje pa je, ali ni važnejše preprečiti osvobodilno potezo črnega d7—d5. Zato bi 7.) Sb1—c3 bilo tu bolje.

7.) — — — Dd8—c8

Krije lovca na b7, ki je v indijski obrambi dostikrat ogrožen, ker skakač na f3 vedno lahko z napadom (na pr. na h7) odskoči.

8.) Lc1—b2 c7—c5
9.) Sb1—d2 — — —

Stoltz se očividno sploh ne briga za d7—d5. Čudno je, da tudi Sämisch ne misli na to osvobodilno potezo. Pravilnejše pa je bilo 9.) Sb1—c3.

9.) — — — c5×d4
10.) Sf3×d4 Lb7×g2
11.) Kg1×g2 Dc8—b7+
12.) Kg2—g1 — — —

Na 12.) f2—f3 bi lahko sledilo 12.) — — — d7—d5.

12.) — — — Sb8—c6
13.) Sd4×c6 Db7×c6
14.) Ta1—c1 Ta8—c8
15.) Lb2×f6 — — —

Beli daje svojega lepega lovca za skakača, ker se mu nazadnje vendarle polje d5 prikazuje v pravi luči. Z zamenjavo jemlje grozeči potezi d7—d5 glavno silo. Pozicija pa je precej izravnana, črni je glavne težave prestal.

15.) — — — Le7×f6
16.) e2—e4 — — —

Preprečuje d7—d5

16.) — — — Lf6—b2
17.) Tc1—c2 Lb2—a3

Manever ima namen izpodkopati beli trdnjavi pozicijo in groziti d7—d5, ker je sedaj beli kmet na c4 vezan.

18.) Dd1—e2 d7—d6?

Zakaj ne d7—d5? Sämisch podcenjuje nasprotnika. Prav lahko bi bil tu definitivno izravnal pozicijo.

19.) Sd2—b1 La3—c5
20.) Sb1—c3 — — —

Sedaj je d6—d5 preprečeno. Sämisch zahaja polagoma v težko pozicijo.

20.) — — — a7—a6
21.) Tf1—d1 Tc8—b8

Črni uvideva, da je zamudil veliko, ko ni igral d7—d5. Popravil bi rad napako z b6—b5. Toda zaman.

22.) a2—a4 Dcb—c7
23.) Sc3—a2 — — —

Ogroža lovca in izsili naslednjo potezo črnega.

23.) — — — a6—a5
24.) Tc2—d2 c6—e5?

Še to. Sämisch vidi, da mu je lovec umrl. Na d4 bi ga rad postavil. Toda beli ima skakača, ki prepodi lovca takoj. Razen tega dobi skakač na d5 krasno mesto.

25.) Sa2—c3 Tb8—d8

Grozilo je Sc3—b5 z napadom na kmeta d6.

26.) g3—g4 — — —

Beli preprečuje tudi f7—f5. Kako strašno se maščuje zamuda osvobodilne poteze d7—d5!

26.) — — — Dc7—e7
27.) Td2—d3 g7—g6

Črni se duši, pa bi rad igral vsaj f7—f5.

28.) Sc3—d5 De7—g5
29.) Td3—g3 Td8—d7
30.) Kg1—g2 — — —

Začetek direktnega napada. Beli pripravlja potezo f2—f4.

30.) — — — h7—h6
31.) h2—h4! Dg5—d8

Črni ne jemlje kmeta, ker se boji, da bo izgubil damo: 31.) — — — Dg5×h4, 32.) g4—g5! in 33.) Td1—h1.

32.) g4—g5 h6—h5
33.) Sd5—f6+ Kg8—g7
34.) f2—f4 — — —

Stoltz ne mara kvalitete. Skakač je močnejši od trdnjave na d7.

34.) — — — Td7—e7
35.) f4—f5 Tf8—h8
36.) Td1—f1 Te7—a7

Nesrečni Sämisch mora mirno čakati na eksekucijo.

37.) Tg3—f3 — — —

Težka artiljerija stopa na svoja mesta.

37.) — — — Dd8—a8
38.) Sf6—d5 — — —

Odpira trdnjavam pot in zapira dijagonalo a8—h1.

38.) — — — Da8—c8
39.) Kg2—h2 — — —

Stoltz ne mara šaha na g4.

39.) — — — Th8—e8
40.) f5×g6 f7×g6
41.) Tf3—f6 — — —

V brezupni poziciji se je črni vdal. Grozilo mu je ne samo Tf6×d6, temveč tudi 42.) Tf6×g6+, Kg7×g6, 43.) Tf1—f6+, Kg6—g7, 44.) De2×h5.

Mirno in konsekventno je Stoltz provedel svojo igro.

Sport

Gradjanski (Zagreb) : Ilirija

Prvenstvena tekma Svoboda : Grafika

Do gostovanja glasovitega SK Gradjanskega, ki ga je preteklo nedeljo preprečil ZNP, pride torej vendarle jutri. Gradjanski pride tik pred pričetkom državnega prvenstva na ogled v Ljubljano s kompletnim I. moštvom, ki je pred mesecem dni v ekshibicijski igri zmagalo nad Ilirijo v Zagrebu s 4 : 1, ki je v prvenstvu porazilo Concordijo s 4:0, profesijonalno Sabarijo s 5:1 itd.

Nastop Gradjanskega kot dolgoletnega, nad vse popularnega prvaka Zagreba in našega državnega prvaka ter najbolj uspešnega reprezentanta jugoslovenskega nogometa v inozemstvu, je pri nas vedno vzbudil mnogo pozornosti, pa najsi je bilo to pred vojno, ko je odhajal domov v Zagreb z visokimi zmagami, ali ko je na potu na slavno turnejo po Španiji podlegel Iliriji, ali pa ko je v prvenstveni tekmi z Ilirijo doživel znani debakl, ali v poznejših prvenstvenih srečanjih z Ilirijo in s Primorjem. Tudi jutrišnji nastop Gradjanskega gotovo ne bo zgrešil svojega učinka, osobito, ke rse vrši tik pred pričetkom državnega prvenstva, kar omogoča razne prognoze in primerjanja.

Predtekma Svoboda : Grafika je odločilne važnosti za izid letošnjega lokalnega prvenstva v Ljubljani. Po izločitvi Primorja in Ilirije iz lokalnega prvenstvenega tekmovanja vodi namreč v tabeli Svoboda s 4 točkami in scoreom 6:1. Ako zmaga tudi jutri, ji je že sigurno prvo mesto in pride v finale s SSK Mariborom. Ako pa izgubi, ostane izid prvenstvenega tekmovanja otvorjen, ter bo imel odločilno besedo še Hermes, ki ima sedaj 3 točke in score 7:7. Tudi za Grafiko je jutrišnja tekma največje važnosti, ker ako zmaga nad Svobodo, ima teoretično še možnost zavzeti drugo mesto v tabeli.

Tekma Grafika : Svoboda se prične ob 15., tekma Ilirija : Gradjanski ob 16.30. Za obe tekmi je vstopnina skupna.

Službene objave LNP

(Nadaljevanje iz seje p. o. 22. t. m.)

Za nedeljo 26. t. m. so določene naslednje prvenstvene tekme: igrišče Ilirije: ob 8.45 dopoldne Jadran : Korotan, službujoči odbornik g. Buljevič, stranska sodnika, Goli, Novak; dopoldne ob 10.15 Svoboda rez.: Grafika rez., ob 15. Svoboda : Grafika. — Službujoči odbornik g. Bucik, stranski sodniki za prvo tekmo. Gabršek, Kemperle, za drugo Kovač, Kunc.

Igrišče Primorja: ob 9.30 Slovan : Natakar, službujoči odbornik g. Accetto, stranska sodnika Peternel, Cizej. Blagajniško službo vrši prvoimenovani klub

Rediteljska služba se priče pol ure pred začetkom tekme. Klubi se opozarjajo, da postavijo po tri starejše reditelje, opremljene z znaki

Po sodniškem poročilu o tekmi Jadran : Slovan, odigrani 19 aprila, se predasta kazenskemu odboru igr. Štciner Karel s suspenzom in Zadel Samo.

Ker je SK Svoboda Vič sprejeta med redne člane JNS se verificirajo s pravom takojšnjega nastopa naslednji igralci: Korošec Ciril, Oblak Alojzij, Tehovnik Franc, Velkavrh Viktor, Burnik Vinko, Gruden Franc, Pezdir Ivan, Korošec Stanislav, Tratar Karel, Babnik Lado, Drapek Vinko, Ogrin Franc, Vodušek Karel, Jerala Vinko, Bitežnik Jože. — Igralci: Robida Stane, Merhar Milan, Burnik Anton bodo verificirani, ko pošlje SK Svoboda, Vič slike.

Verificirajo se naslednje prvenstvene tekme: I. SSK Maribor : SK Železničar 1 : 1, SK Železničar, rez.: I. SSK Maribor, rez. 2 : 1, SK Rapid : SK Svoboda, 8 : 0. SK Amater : SK Dobrna 3 : 0. Atletik SK : SK Olimp 3 : 1, SK Rapid : I. SSK Maribor 1 : 0. SK Rapid, rez.: I. SSK Maribor, rez. 3 : 0. SK Olimp : SK Šoštanj 1 : 1.

Nove izkaznice za igralce se bodo izdajale po končani prvenstveni sezoni. Tajnik II.

(Iz seje u. o. 22. t. m.)

Prisotni: Ribarž, Stanko, Kuret, Novak, Šetina, Kralj Malovrh Kovač Vospernik, Masi, Dorčec, Friedl, inž. Kuljiš.

Na znanje se vzame dopis SK Jadrana, št. 25 od 18. t. m. — SK Elan bo prejel na svoj dopis z dne 18. t. m. odgovor, čim SZNS odgovori LNP. — Na znanje se vzame dopis SK Celje z dne 14. t. m., v katerem javlja nov odbor (predsednik g. dr. Rebernik, tajnik g. Tome M.). — Potrjuje se imenovanje g. Bergerja Ivana v Mo Trbovlje namestu g. Dolinarja Ivana. — Dopis ASK Primorje z dne 18. t. m. se odstopi JNS.

Za turnir, ki ga priredi SK Železničar (Maribor) v Mariboru ob priliki kongresa železničarjev, se rezervirajo termini 11., 12., 13. julij t. l. V teh dneh niso ostalim klubom dovoljene nogometne prireditve v Mariboru. — Tajnik I.

Službeno iz SZNS. Delegirajo se k tekmam dne 26. t. m. Svoboda I. : Grafika I. g. Pevalek; Svoboda rez. : Grafika rez. g. Skalar; Jadran : Korotan g. Zupan; Slovan : Natakar g. Vidic; Primorje rez. : Trbovlje g. Breskvar; Gradjanski Zagreb : Ilirija g. Schneller, stranska sodnika gg. Hartman in Zuccatto. Na čas in kraj tekme se gg. sodniki opozarjajo na službene objave LNP.

ASK Primorje. V nedeljo ob 14. prijateljska tekma s SK Trbovlje na našem igrišču v primeru lepega vremena. Postavo objavimo jutri.

SK Zagorje razpisuje ob priliki svojega sportnega dne stafetni tek za inž. Loskotov prehodni pokal in distančni tek skozi Zagorje. — Oba teka se vršita v nedeljo, dne 3. maja t. l. ob 10.45. Celokupna proga je razdeljena na pet prog in sicer: Start: ob 10.30 po 300 krat 350 krat 400 krat 800 krat 300 m. Nagrade: Zmagovalna petorica častne kolajne, klub dobi inž. Loskotov prehodni pokal, ki preide v stalno posest po trikratni oziroma petkratni zmagi v presledkih. — Distančni tek: start: ob 10.45. Proga 1000 m. Nagrade: Prva tri mesta s spominskimi kolajnami. Prijave je poslati najkasneje do 28. aprila t. l. na naslov SK Zagorje. Prijavnina za osebo 2 Din, za moštvo 10 Din. Naknadna prijavnina dvojna.

SK Zagorje, kolesarska sekcija razpisuje velike medklubske dirke, ki se vrše v nedeljo, dne 3. maja t. l. v Zagorju ob Savi. Spored: Glavna skupina: Proga: Zagorje - Trojane - Krašnja - Domžale in obratno 78 km. Start ob 9.30 v Zagorju vis a vis gostilne Ernejc. Obrat v Domžalah pred restavracijo »Slokar«. Cilj v Zagorju, kjer je start. — Skupina juniorji: Proga: Zagorje - Trojane - Blagovica - Krašnja in obratno 52 km. Start ob 9.45 kakor glavna skupina. — Cilj v Zagorju kjer je start. — Nagrade: Prvi, drugi in tretji vsake skupine častne kolajne. — Splošna določila: Vozi se po določilih dirkalnega pravilnika Koturaškega saveza kraljevine Jugoslavije. Dirka je odprta za vse člane klubov, ki so včlanjeni v Koturaškem Savezu kraljevine Jugoslavije ter je obvezna za vse člane klubov »Triglavskega pododbora«. Vsak dirkač vozi na lastno odgovornost ter se mora strogo držati cestno-policijskega reda. Kolesa morajo biti opremljena z zvoncem in rabljivo zavoro. Prireditelj ne odgovarja za škodo, katero povzroče dirkači med vožnjo. Odredbam vodstva se je najstrožje pokoriti. Protesti se upoštevajo 15 minut po izvršeni dirki z vplačilom Din 30, kateri znesek se vrne, ako je protest odobren. Prijave sprejema predsednik kluba g. Lavoslav Mrnuh, Zagorje ter se iste zaključijo v četrtek, dne 30. aprila t. l. Prijavnina znaša 5 Din. Vrstni red in obliko startanja določi vodstvo dirke. Dirka se ob vsakem vremenu. Razglasitev rezultatov še isti dan na prijateljskem sestanku.

M. O. J. L. A. S. priredi 26. t. m. propagandni stafetni tek skozi Maribor s startom ob 11. pred igriščem ISSK Maribora. Proge: Ljudski vrt—moško učiteljišče 260 m, moško učiteljišče—šumarska šola 200 m, šumarska šola—banski inspektorat 130 m, banski inspektorat—Zrinjski trg 420 m, Zrinjski trg—kavarna Evropa 180 m, kavarna Evropa—Sodna ulica 480 m, Sodna ulica—Trg Svobode 150 m, skupaj 1.820 m. Prijave brez prijavnine se sprejemajo ob 10. pred startom v garderobi ISSK Maribora, kjer bo tudi žrebanje. Vodja teka Evgen Bergant, zapisnikar Josip Fišer, vrhovni sodnik dr. Jettmar, sodniki Smerdelj, Leyrer, Ilovar, Vidovič, starter Kramberger, časomerilci Roglič, Leskovar, Vesnaver, Marussig, kontrole na predajah Novak, Drobnič, Grešak, Cilenšek, šef, Amon in Hoschitz.

Prva redna seja uprave Zimskosportnega podsaveza s sedežem na Jesenicah bo drevi 25. t. m. ob 19.30 v salonu pri Peklarju. Udeležba za vse člane uprave obvezna. Dnevni red seje izredno važen.

SK Svoboda. Jutri v nedeljo igra I. in II. moštvo prvenstveno tekmo proti SK Grafika. Naslednje moštvo igra dopoldne ob 10.15, torej ob 9.30 v naši garderobi: Podbevšek, Jože, Slavko, Cimperman, Batič, Serše, Smolnikar, Jakša, Edo, Lado, Hočevar, rez. Papler, Marinšek, Tasotti, Notar. I. moštvo igra popoldne kot predtekmg na Iliriji, ob 13.45 naj bodo v naši garderobi: Krivačič, Jeršek, Zemljak, Bon, celj, Habiht, Simon, Starman, Lave, Turl, Janežič, Kalaš, Šušteršič. Vse opozarjamo na točnost.

TSK Slovan. Jutri ob 8. morajo biti v klubski garderobi: Krek, Marchiotti I. in II., Grm, Schlegl, Volkar, Vidic, Zevnik, Ključič, Globelnik II, Bögel, Popandič, Poznik, Brudermann. Reditelji: Blagojević, Ginl, Wisiak. Stranski sodnik: Legat. Ob 14. trening vseh ostalih nogometašev. — Drevi ob 20. redna odborova seja v lovski sobi gostilne »Sokol«. Vabijo se vsi gg. odborniki.

SK Natakar poziva na igrišče Primorja za nedeljo ob 9.: Šušteršič, Otič, Novak I, II, III, Sternad, Jelnikar, Mihalek, Klančer, Zupan, Podobnik, Wohlfart, Vrhovec, Kahne, Repotočnik. — Točnost!

SK Celje. Jutri se bo vršila prvenstvena tekma med hazenskima družinama SK Ilirije iz Ljubljane in SK Celja. Začetek tekme ob 10.30 na Glaziji. Nasprotnici sta obe precej močni in zato obeta biti tekma prav napeta in zanimiva. Občinstvo pa naj z velikim obiskom podpre lepi hazenski sport. — Redne odborove seje SK Celja se vrše odslej vsak torek ob 20.30 v celjski kolodvorski restavraciji. — Trening tekma med rezervo Atletikov in SK Celja se bo vršila v nedeljo 26. t. m. ob 16. na Glaziji.

Teniška sekcija Atene naznanja vsem članom in nečlanom, da so prostori od 25. t. m. dalje na razpolago. Ure se rezervirajo pri oskrbniku na prostoru. Člani plačajo od 1 in pol ure 5 Din, nečlani 7 in pol Din. Glede sezijskih kart opozarjamo, da se plačajo lahko v dveh zaporednih obrokih (mesečnih). Sezijske karte veljajo od 1. maja dalje.

Radio

Izvleček iz programov

Sobota, 25. aprila.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Napoved časa, plošče. — 17.30—19: Prenos govora Alberta Thomasa, ravnatelja Mednarodnega urada dela in opzdravov delavskih organizacij iz Delavske zbornice. — 19.30: Angleščina. — 20: Prenos opere »Trije mušketirji« iz Zagreba. — 21: Godba na harmoniko. — 22: Napoved časa in poročila.

BEOGRAD 11.30: Plošče. — 12.35: Koncert radio-orkestra. — 16: Plošče. — 17: Violinski koncert. — 17.30: Koncert radio-orkestra. — 20: Prenos programa iz Zagreba. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 17: Popoldanski koncert. — 20: Prenos opere »Trije mušketirji« iz gledališča. — PRAGA 16.30: Prenos koncerta iz Brna. — 19.05: Koncert kvarteta mandolin. 19.35: Godba na pihala. — 20.30: Sluhoigra. — 21: Koncert iz Bratislave. — 22.25: Zabaven program. — BRNO 16.30: Popoldanski koncert. — 20: Prenos iz Prage. — 22.25: Zabaven program. — VARŠAVA 18.15: Mladinski koncert. — 21.30: Orkestralen koncert. — 22.15: Chopinove skladbe. — 23: Godba za ples. — DUNAJ 11: Plošče. — 12: Koncert orkestra. — 17.45: Jazz na dveh klavirjih. — 18.30: Zborovski koncert. — 20.35: Znameniti italijanski pevci. — 21.20: Koračnice. — BERLIN 18.40: Koncert kvarteta. — 20: Orkestralen koncert. — 21.10: Veseloigra. — Godba za ples. — KÖNIGSBERG 16.15: Popoldanski koncert. — 20.05: Mešan glasbeni program. — 20.45: Humor. — 21: Prenos iz Berlina. — MÜHLACKER 15.20: Mladinski program. — 16.30: Orkestralen in pevski koncert. —

Repertoarji

LJUBLJANSKA DRAMA

Sobota, 25.: Pri belem konjičku. C.
Nedelja, 26.: Slehernik. Premijera v opernem gledališču. Izven.

LJUBLJANSKA OPERA

Sobota, 25.: Dijak prosjak. Ljudska predstava po znatno znižanih cenah. Izven.
Nedelja, 26.: Slehernik. Dramska premijera. Izven.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sobota, 25.: Cirkuška princesa. Kuponi.
Nedelja, 26. ob 15.: Začarana žaba. Kuponi. Otroška predstava. Ob 20.: Leseni konji. Znižane cene. Zadnjič.

SENTJAKOBSKI GLEDALIŠKI ODER.

Sobota, 25.: Gospod senator. Premijera.
Nedelja, 26.: Gospod senator.

NOGAVICE, ROKAVICE, KRAVATE, SRAJCE, ŽEPNE ROBCE, damske torbice, toaletne potrebščine kupite najceneje in najboljše pri
JOSIP PETELINC
blizu Prešernovega spomenika ob vodi

Modroce
predeluje in čisti žimo prahu na specialnem stroju samo Rudolf Sever, Marijin trg št. 2. 129-30

Če nujno rabiš sliko
za legitimacijo, jo dobiš v 10 minutah pri Joško Šmucu, industr. in umet. fotografu v Ljubljani, Wolfova ulica 12.

R. KUNC
VERA RUSOVA
POROČENA
23. MARCA 1931
LJUBLJANA GROSUPLJE

Voz za Vas je BMW!

Zanj ne potrebujete nobenega šoferja.
Sami se tako lahko vozite ž njim, kakor s kolesom. BMW bo pokoren in poslušen vsakemu Vašemu gibu.
Preizkusite ga!
Cene od Din 37.500 do Din 44.500.
Telefonirajte ali pišite generalnemu zastopstvu:
DOLENC & TÖNNIES
LJUBLJANA, Dvořakova ulica št. 3. Telefon št. 27—62.
Vse tipe so razstavljene na Zagrebškem Zboru v paviljonu „E“

Fischer i Bruchsteiner
trgovina manufakturnega blaga na debelo
ZAGREB, Martičeva ulica 4. Tel. 38-69
priporoča svojim cenjenim odjemalcem in posetnikom Zagrebškega sejma svoja bogato založena skladišča manufakture.
Posebna velika izbira pravkar prispelega pomladnega in poletnega blaga po zelo umerjenih cenah.
5880

Iz življenja in sveta

Ekspedicija na najvišji vrh črne celine

Zanimiv popis odprave na Kilimandžaro — Skozi tropske pragozde ob spremljevanju leopardov

Podpredsednik dunajske Znanstvene akademije prof. dr. Wettstein je predaval te dni na plenarni skupščini Geografske družbe o potovanju na najvišji vrh Afrike, preko 6000 m visoki Kilimandžaro, ki ga je izvršil za lanskih božičnih praznikov s svojim sinom, profesorjem botanike v Göttingenu. Kilimandžaro je za znanstvenika že zato zanimiva gora, ker še vedno ni točno dognana njena višina, čeprav so se bavili ž njo že mnogi raziskovalci, zlasti nemški.

Najvišji vrhovi te gore so pokriti z večnim ledovjem in so prav za prav žrela ugaslih vulkanov. Zamorska plemena, ki živijo ob vznožjih Kilimandžara se spominjajo v svojih bajkah še vedno prastarih časov, ko so gorski duhovi kadili iz ogromnih pip, dokler jim ni nazadnje pošel ogenj. Hoja na Kilimandžaro ni najlažja stvar na svetu, zahteva z živalmi in nosači dobro oskrbljenih ekspedicij. Profesorja Wettsteina sta morala najeti do 150 zamorcev. Zato pa je takšna ekspedicija nekaj nad vse zanimivega. Še v višini 3500 m raste najbujnejša tropska vegetacija, skoraj neprodiren pragozd, ki je domovanje velikih čred slonov in drugih tropskih živali. Do najvišjih položajev so ekspedicijo zasledovali leopardi, ki jih je vabil duh svežega mesa.

Prof. Wettstein st. se je povzpel do višine 5000 m in je tam še prenočil v neki jami. Potem pa se je moral vrniti, ker je bil zrak zanj že preredek. Spremljali so ga eden izmed zamorcev in dve tovarni živali. To spremstvo je bilo bolj v nadlego nego v korist, čez prepade ga je moral prenesti stari učenjak sam. Vrhu tega je zamorec »obolel« in potem ko mu je učenjak odstopil svojo posteljo — ga je črnec v zahvalo olajšal za listnico in izginil neznano kam.

Wettstein ml. je med tem dosegel brez neprilike najvišji vrh in zaledenela ognjeniška žrela.

Ob sklepu je spregovoril prof. Wettstein še o političnih razmerah v bivši Nemški Južnovzhodni Afriki (na katere ozemlju stoji Kilimandžaro), ki je po vojni, kakor znano, pripadla Angležem. Nekdanji nemški kolonisti se sedaj večinoma vračajo nazaj in Angleži se z njimi dobro razumejo.

Epohalen izum v letalski stroki

Na berlinskem letališču Tempelhof so preizkusili letalo, ki je opremljeno z novim motorjem na težko olje.

Ta motor je zgradil po dvajsetletnem proučevanju profesor Junkers in pomeni cel prevrat v zračni plovbi. Predvsem nudi veliko večjo varnost glede eventualnih eksplozij in porabi tako malo kuriva, da znižuje stroške zanj, za celih 65 odst. V zvezi s tem omogoča za celih 47 odst. daljše polete brez pristanka nego najboljši dosedanji motorji. Če je letalo s prejšnjim motorjem n. pr. lahko preletelo brez pristanka 4000 km, bo opravilo sedaj lahko 5880 km.

Novi motor začne delovati brez pomoči kakšnih žarečih patron, električnega zaživljanja itd. Tudi nizke vnanje temperature mu ne škodijo. V višini 7000 m in ob temperaturi 35 stop. C pod ničlo je deloval n. pr. popolnoma brezhibno.

»Človeška krogla«

Ameriški letalec Frank Hawks je na svojem poletu iz Londona v Rim postavil nov rekord, ki prekaša dosedanji rekord Kingsforda Smitha za več nego sedem ur.

Hawks je preletel progo od Croydona do rimskega letališča Centinella v 5 urah in 22 minutah, med tem ko je letel Kingsford Smith na isti progi 12 ur in pol. Hawks je dosegel brzino 279 km na uro, dočim je njegov stroj zmožen napraviti v istem času do 380 km.

Letalec je imel zelo slabo vreme in pripisuje svojo »počasnost« tej okolnosti. Hawks je dobil zaradi svojega rekorda prilastek »leteča človeška krogla«.

»Nesmrtniki« na potovanju

V častitljivi zgodovini Francoske akademije se prvič dogaja, da se njeni člani odzovejo povabilu iz inozemstva in odpotujejo v Belgijo. Povabila jih je Belgijska akademija za francoski jezik in književnost. Večina pariških akademikov je povabilo sprejela. Akademiki odpotujejo korporativno v Bruselj in se bodo udeležili njim na čast prirejenih svečanosti v zelenih frakih. Konservativnejši so izjavili, da ostanejo doma, kajti tradicija »nesmrtnih« veli, da ne smejo zapustiti svojega doma ob Seini.

Priprave za majsko zasedanje sveta Društva narodov

Sir Eric Drummond,

glavni tajnik Društva narodov, ki mu je poverjena naloga, da sestavi dnevni red za majsko zasedanje.

Največji cvetlični vrt na svetu

Na robu saharske puščave v vzhodnem Maroku so ustvarile roke muslimanskih in francoskih vrtnarjev čudo, ki zasluži ime najlepšega cvetličnega vrta na svetu. Vrtnice in geranije uspevajo tako bohotno, da zadostuje cvetlična žetev tega vrta za pokritje treh četrtin svetovne porabe rožne vode in izvlečka iz geranij. Preobrazba te pokrajine iz peščenih in skalovitih tal v rodovitni cvetlični vrt je razmeroma mlada. Zadevna dela so se začela šele po svetovni vojni. Namestu da bi izgubljali čas v medsebojnih pokoljih, so se nekateri domačini vrgli na vrtnarski poklic in so v njem dosegli presenetljive uspehe.

Sahara nudi vrtnarju neomejene možnosti. Vrtnice cveto trikrat na leto in geranije, iz katerih iztiskajo njihov sok, dajejo takisto trikrat žetev svojih listov. Namakanje cvetlic je razmeroma lahko, vsago drugo negovanje pa naravnost odveč. Domačini odnašajo na kamelah in velblodih polne vreče rožnih listov, ki prihajajo tudi z vlaki v Marrakech, kjer jih predelujejo tvornice dišav v tekočino. Cvetlična industrija na robu Sahare postaja tako močna, da se prebivalstvo loteva gojitve cvetlic z velikim veseljem, ki je na koncu nagrajeno še z dobrim zaslužkom.

Usodno čiščenje plesne obleke

Iz Budimpešte poročajo: Žena veletrgovca z oljem Salgo je te dni čistila obleko svoje hčere z bencinom. Ko je Salgo prižgala plin in hotela segreti železo za likanje, so se vžgali hlapovi bencina v zraku. Trenutek nato se je vnela tudi očiščena obleka. Čeprav so ogenj pogasili, je dobila Salgo takšne opekline, da je umrla v bolnišnici v strašnih bolečinah.

Gosli – strašilo za volkove

V londonskem zoološkem vrtu so nedavno napravili več zanimivih poskusov, ki naj bi prinesel jasnost o vprašanju, če drži prastara ljudska vera, da se volk blazno boji pojočih gosli. Poskusi so docela potrdili to teorijo. Dokazano je, da se volkov loti paničen strah, čim zaškripljejo gosli.

Za poskus je nekdo sviral na violino najprej za volčjo kletko. Zver ni mogli videti goslača. Čim so se oglasile strune, se je volk začel tresti po vsem životu. Stisnil je rep med noge in nemirno tekal po kletki. Ko je postal ton močnejši, se je stopnjeval tudi volčji strah pred godalom in paznik je moralo naposled dati znamenje, naj se godba neha, kajti če bi se bila igra nadaljevala, bi bil volk najbrž zbesnel.

Pri nekem drugem volku so se pokazala druga znamenja. Ko so začele gosli dajati glasove iz sebe, so se volku naježile dlake od strahu. Zatekel mu je tudi jezik. Ko je stopil goslač pozneje pred kletko in ga je volk videl, je postal tako nemiren, da bi ga bil gotovo raztrgal, če bi ne bilo med njim in zverjo železnih palic, ki so zapirale kletko.

Hunski dokument v Tibetu

V madžarskih znanstvenih krogih je izzvalo veliko zanimanje nedavno odkritje švedskega raziskovalca Svena Hedina, ki je zadnja leta potoval po Kitajskem in obiskal Tibet. Po povratku na Švedsko je Hedin predaval v Stockholmu o odkritjih, ki jih je napravil na svojem zadnjem potovanju.

Hedin je odkril kakšnih 60 stolpov, ki so ločili v daljših razmakih Kitajsko od Tibeta. Hedinov sodelavec Šved Folke Bergman je kopal pod stolpi in preiskal njih notranjost. Našel je 6000 ploščic s kitajskimi pismenkami, ki izvirajo baje iz 1. stoletja po Kr. Na ploščicah je zabeležena zgodovina Hunov, prednikov madžarskega naroda.

Huni so bili v tedanji dobi najmočnejše nomadsko ljudstvo v osrednji Aziji in so često vdirali tudi na kitajsko ozemlje. Da bi se zaščitili pred njihovimi vpadi, so Kitajci začeli graditi stolpe in zgodovinski kitajski zid, ki jih je odrezal od ostalega sveta. Večji del najdenih ploščic vsebuje povelja, kako se je obnašati in boriti proti Hunom. Našle pa so se tudi plošče, v katerih pozivajo Kitajci sovražnika, naj se vda.

Zakonska dolžnost

Neki berlinski trgovec je sodniji zatožil lastno ženo, članico znane nemške nacionalne zveze, ki poleti odklanja vsako obleko. Blizu Berlina ima ta zveza posebno taborišče, kjer se ženske in moški kopljejo, telovadijo, se solnčijo in kuhajo popolnoma nagi. Sodnik je ustregel tožitelju in priznal, da nima poročena žena pravice brez obleke zahajati v družbo, če za to nima dovoljenja od moža. Gospa se je sklicevala na svoje nacionalno prepričanje in korist zračnih kopeli. Sodnik ji je odgovoril, da se bo lahko ločila, če ji je nacionalistična družba bolj pri srcu nego zakonska sreča.

„Mož z železno metlo“

Novi chicaški župan Čeh Čermak, ki je, kakor znano, obljubil, da bo z železno metlo očistil chicaško mestno upravo in uničil banditsko zalego, je doma priden zakonski mož, kakor ga kaže slika. Američanom so všeč takšne slike, ki predstavljajo »veličine« v rodbinskem krogu.

Dvojni Tolstoj

Zani utemeljitelj Hudožestvenega teatra Stanislavskij priobčuje v moskovskih listih svoje spomine na Leva Tolstega. Pripoveduje med drugim, da je pisatelja nekoč srečal na ulici in spremil do hiše.

Tolstoj je takrat pred kratkim objavil spis zoper vojno in ognjevito napadal množinsko klanje, kakor je imenoval vojno. Bil je tako zavzet, da ni mogel misliti na druge stvari: glas mu je drhtel in je imel solzne oči. A nenadoma je pridrvela naproti okrog ogla vesela družba, več mladih elegantnih gardnih častnikov z rožljajočimi sabljami in ostrogami, s svežimi, bodrimi obrazi pod slikovitimi starinskimi čeladami. Tolstoj je nenadoma obstal, se ozrl za mladino, vzdihnil in navdušeno dejal: »To so junaki in kako so lepi! Kakor Homerjevi vojščaki so!« — Pričel je vroče govoriti, da ima vojna vzgoja velike prednosti pri oblikovanju značaja mladine. Umetnik je izjemoma v Tolstem premagal moralista.

Poroka milijonarke s siromakom

Frederica Fry, pohčerjenka umetnika in večkratnega milijonarja Johna Hemmingsa, se je pred kratkim odločila za nenavadno možitev. Dekle, ki je na svoj 21. rojstni dan podedovalo 260 milijonov Din po svoji materi, se je takoj nato odločila za siromašnega pisarja Emiglia del Guercia, nameščenca pri nekem newyorškem odvetniku.

Tik pred poroko ji je banka izplačala njen delež. Stroški svatbe so znašali okoli 15 milijonov Din. Nevesta in cerkev sta bili razkošno opremljeni. Okoli cerkve so zasadili nove vrtičke nalašč za to priliko. Od nevestine hiše do cerkve so zasadili cedrov drevored. Drevesa so prepleskali s srebrno barvo. Mlada poročenca sta odpotovala na svatbeno potovanje v Evropo.

Otvoritev novega holandskega pristanišča

V prisotnosti kraljice Viljemine, njenega moža in prestolonaslednice Julijane so te dni otvorili novo pristanišče v Blissingu.

Mednarodna kolonialna razstava v Parizu

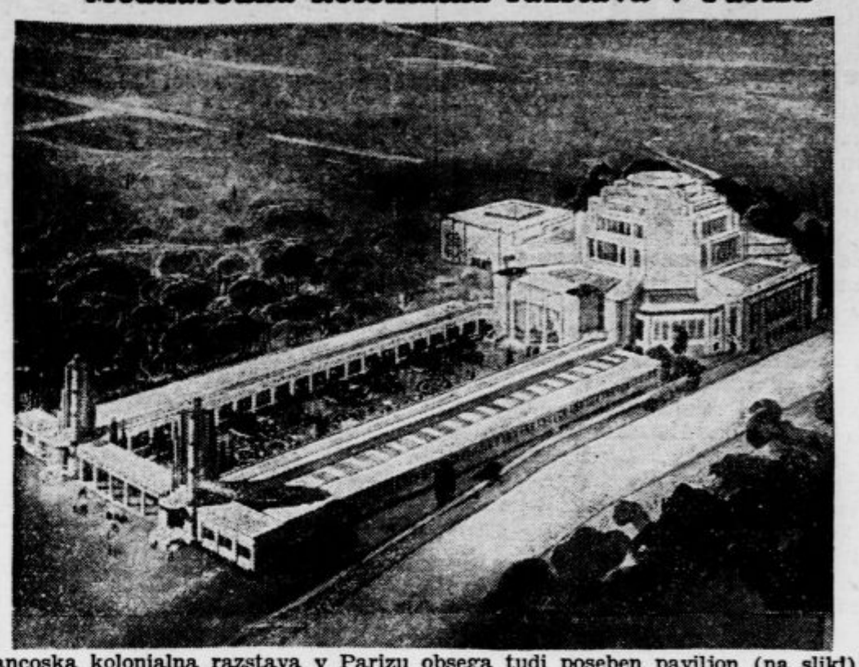

Francoska kolonialna razstava v Parizu obsega tudi poseben paviljon (na sliki) za informacijsko službo.

Še dva Kürtenova zločina

Zastrupil je z morfijem dva sojetnika. Morilca so preganjale hude sanje

V düsseldorfskem procesu se nista obravnavala dva Kürtenova zločina, čeprav ju je vampir izpovedal in priznal.

Psihiatrom je Kürten izjavil, da je zavdal dvema tovarišema v kaznilnici Brig v Šleziji. V ječi je odsedeval večletni zapor zaradi različnih tatvin. Ker se je dobro vedel, so ga zaposlili v kaznilnici kot delavca. Smel se je neovirano gibati. Neki dan je porabil priliko in ukradel iz jetnišnične lekarne zavoj morfija, ki ga je stresel v kavo dveh tovarišev, ki sta si pridobila njegovo sovraštvo. Oba kaznenca sta podlegla strupu. Navzlic jasni zadevni Kürtenovi izjavi ni sodišče preiskovalo teh dveh primerov in ju tudi ni sprejelo v obtožnico.

Zanimiva pa je poleg tega še neka izjava, ki jo je bil dal Kürten psihiatrom. Ko se je moral pred leti zagovarjati zaradi posilstva, je zastopal obtožnico državni pravdnik dr. Jansen, Kürten je bil oproščen. V preiskavi je Kürten izjavil, da ga je posihmal dr. Jansen često zasledoval v sanjah. Nekoč se mu je celo sanjalo, da je dr. Jansen streljal nanj in Kürten je obležal ranjen na cesti. V prenešenem pomenu so se te sanje zdaj uresničile.

Strojepiska toži državo

Nezgoda v službi in njene usodne posledice

Že dve leti leži pred sodiščem za nameščence v Berlinu tožba neke strojepiske proti nemški državi. Proces se vodi za nezgodno rento. Zgodovina procesa je naslednji:

Kontoristka A. je stopila s svojim 17. letom v službo mornariškega ministrstva. 1922 so jo odpustili kot odvišno moč, prevzel pa jo je deželni finančni urad v Brandenburgu, kjer je delala uspešno in v polno zadovoljstvo predstojnikov celih 6 let. Po enajstletnem rednem delu pa se je zgodilo nekaj, kar je z usodno roko poseglo v življenje 28 letnega dekleta.

V januarju 1928 se je strojepiski spodrsnilo na premastno naoljenem podu uradne sobe. Nesreča je hotela, da je dekle padlo z glavo proti steni. Udarec je bil tako silen, da se je najprej videl na glavi kakor sliva velik moder madež. Strojepiska je zatrjevala, da si je pretresla možgane, a zdravnik, ki se mu je bila izročila v oskrbo, ji tega ni hotel verjeti, ker ni opazil na njej, da bi bruhala in padla v omedlevico. Zdaj se je začelo dolgo trpljenje. Strojepiska je tožila o bolečinah v glavi, jadikovala, da ji popuščajo živci, da jo boli glava. Nekaj časa je bolehala, potem se je vrnila zopet v službo, prosila zaman, da bi jo vsaj začasno oprostili napornega dela. Čez eno leto so jo odpustili iz službe.

Po enoletnem boju, da bi obdržala službo in si popravila zdravje, je postala takšna, da ni bila zmožna priti pred sodnike. Določili so ji torej službenega zagovornika, ki naj bi zastopal njene koristi. Pol leta je trajalo, preden je odvetnik zbral skupaj potrebne podatke o stanju linoleja na dan nezgode in o podrobnostih, kako se je nesreča primerila. Sodišče je odklonilo zahtevo po renti. Potem se je začela stvar obravnavati v drugi instanci — pri višjem uradu za zavarovanje delavcev. Spričevalo, ki ga je bila zdaj predložila strojepiska in ki ga je izdala klinika za živčne bolezni »Charité« v Berlinu, je izjavljajo, v nasprotju z dotedanjimi zdravniškimi izjavami, da si je tožilka pretresla možgane. Stanje, ki se je razvilo zaradi tega, je prišlo tako daleč, da so oblasti izjavile, da je strojepiska nesposobna za izvajanje svojega poklica. Odločilna instanca ji je tudi priodila nezgodno rento za zavarovanje delavcev.

Bolnica se je med tem časom vzdrževala sama in je plačevala iz lastnega žepa stroške za zdravljenje. Upravičena je domneva, da bi se bila že davno popravila, če bi ji bila država povrnila stroške, ki jih je imela s svojim stanjem. Toda tukaj se začenja nit zopet zapletati. Začela so se pogajanja za sporazum, ki so trajala cele tedne. Stanje strojepiske se je v tem času nanovo poslabšalo. Ministrstvo je zdaj začelo razmišljati o tem, če ni bila strojepiska bolna morda že pred tisto nezgodo na premastno naoljenem linoleju. Toda v šestih letih pri finančnem uradu niso mogli ugotoviti nič takega. Zdaj kani pristojno ministrstvo preštudirati še akte o službovanju strojepiske pri mornariškem ministrstvu v letih 1927-1922. Ko bodo ti spisi proučeni, se bo oblast izjavila, če pristane na sporazumno rešitev zadeve.

V primeru, da ne bi prišlo do tega sporazuma, bi dobilo besedo zopet sodišče, ki bi moralo preiskovati, v koliko zadene odgovornost za nezgodo urad, kjer se je primerila nesreča. Nekatere priče so potrdile, da je bil linolej v uradu večkrat tako mastno naoljen, da so ljudje padali po tleh. Šele po nezgodi tožiteljice je opaziti v tem pogledu večjo previdnost.

Drobne zanimivosti

Gorkij član komunistične stranke

Maksim Gorkij je prosil glavnega tajnika komunistične stranke Stalina za sprejem v stranko. Njegovi prošnji bo že v prihodnjih dneh ustreženo.

Byrdov pes

Iz Bostona poročajo: S kakšno in kolikšno pozornostjo zasleduje Amerika vse, kar je v zvezi z življenjem admirala Byrda, priča okolnost, da so vsi časopisi zabeležili smrt njegovega majhnega foksterierja Igloa. Igloo je bil ves čas Byrdove odprave s svojim gospodarjem in je srečno prebrodil vse muke in tegobe ekspedicije. Listi pripominjajo, da se je pač navadil življenja na južnem tečaju, ni pa mogel prenesti miru v civiliziranem svetu in je zaradi tega poginil.

Snaha svoje matere

V neki družini ameriškega mesta Kansas City so nastale čudne sorodstvene razmere: neka mlada dama je postala snaha svoje lastne matere. To je gospa Andrew Jean Stormfeltz, koje mati se je v drugič poročila. Njen mož je potemtakem očim njene hčere. Očim pa je imel sina iz svojega prejšnjega zakona, ki je postal zet njegove druge žene in polbrat njene hčere. Hči se je zaljubila v svojega polbrata, se z njim omožila in postala gospa Stormfeltz. Na ta način je postala žena pastorka svoje matere in hkrati njena snaha, z drugimi besedami snaha svoje lastne matere. Mr. Stormfeltz, mož pastorke svojega očeta pa je na ta način postal tast svojega lastnega sina.

Mac Donaldova hči hoče letati

Hči angleškega ministrskega predsednika Izabela Mac Donald je povsem moderno dekle. Ni ji zadosti, da vlada njen oče svetovni državi, ampak hoče tudi sama postati nekaj. Zdaj se marljivo uči na londonskem letališču letanja, v kratkem pa hoče napraviti pilotsko skušnjo.

Vsak dan ena

»Položite vendar kak časnik na stol!«
»Ni treba, milostiva, dosežem tudi tako!«

Cene malim oglasom:

Ženitve, dopisovanja, naznanila ter oglasi trgovskega, reklamnega ali posredovalnega značaja: vsaka beseda 1.— Din. Pristojbina za šifro 5.— Din. Najmanjši znesek 10.— Din. Ostali oglasi: vsaka beseda 50 para. Pristojbina za šifro 3.— Din. Če naj pove naslov Oglasni oddelek »Jutra«, je plačati še pristojbino 2.— Din. Pristojbine je vposlati obenem z naročilom. Čekovni račun pri Poštni hranilnici v Ljubljani 11.842. — Telefon številka 2492. 3492

Mali oglasi

Za odgovor 2 Din v znamkah

Naslove malih oglasov

dobite takoj po izidu lista v podružnicah „Jutra“ v Mariboru, v Celju, v Novem mestu, v Trbovljah in na Jesenicah, ki sprejemajo tudi naročila na male oglase in inserate.

Službe dobi

Brivskega pomočnika
dobrega delavca s perfektnim znanjem nemščine — sprejme Mekinc na Bledu. 16615-1

Učenca
ki ima veselje do trgovine mešanega blaga, korajžnega in zdravega, z dobrimi solidnimi spričevali sprejmem takoj. Naslov v ogl. oddelku »Jutra«. 16604-1

Sestra pomočnica
šolovana vrsno kao pripomoč za ordinaciju, traži se k liječniku gynecologu Ponude neka se šalju uz prepis dosadašnjih svjedočba i sa fotografijom na Dr. Hinko Marić, Varaždin, Gajeva ulica br. 1. Kastup odmah. 16595-1

Plačilno natakarico
perfektno in kavcije zmožno, ter podnatakarico — samo dobre moči sprejmem za semenj v Rog. Slatino. Ponudbe na Josipino Klemenčič, Velika kavarna — Kočevje. 16620-1

Dobro kuharico
vajeno vsega hišnega dela, snažno, redoljubno in pošteno sprejmem s 1. majem v trgovsko hišo na deželi. Naslov pove oglas. oddelek »Jutra«. 16603-1

Kamnoseke
za delo v kamnolomu in delavnici, sprejme Rudolf Jeglič, kamnoseški mojster v Kranju. 16562-1

Dekle
mlado in pošteno, za lažja dela sprejmem. Predstaviti se v soboto med 4. in 6. uro — Sapiera, Miklošičeva cesta 14/I. 16342-1

Šofer
z dveletno prakso, vsestransko zanesljiv, zmožen kavcije, dobi službo. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Kavcije zmožne«. 16497-1

Manufakturist
popolnoma samostojen v vodstvu manufaktur. oddelka večje firme v Dravski banovini, dobi službo. — Oferte s curriculum vitae, potrebnimi spričevali in zahtevami poslati na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Manufakturist«. 16295-1

Trg. vajenca
iz boljše hiše sprejme takoj v trgovino mešanega blaga Leopold Grabrijan, Metlika. 16498-1

Natakarico
vsestransko izurjeno v vseh gostilniških poslih, prikupljive zunanjosti, pošteno in zdravo sprejmem v stalno službo. Zaslužek dober. Pismene ponudbe na podružnico »Jutra« v Mariboru pod šifro »Natakarica 1. maj«. 16591-1

Hotelsko sobarico
z dobrimi spričevali, vešče nemščine in zmožno kavcije sprejme hotel Strukelj. 16524-1

Kuharico
perfektno — restavracijsko, sprejmem takoj za Ljubljano. Plača 600—1000 Din Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 16439-1

Mesarski pomočnik
prekajevalec, mlajši, dobi takoj službo. Prednost imajo tisti, ki so že služili pri večjih podjetjih. Ponudbe na tt. Evald Popovič, Ljubljana. 16425-1

Pek. vajenca
po dogovoru sprejme takoj Milan Zupanc, pek, Toplice pri Novem mestu. 16403-1

Pisarniško praktikantinjo
z znanjem knjigovodstva, stenografije in nemščine iščemo. Obširne ponudbe na naslov: Tehnična pisarna, Ljubljana, poštni predal 307. 16388-1

Čevljar. pomočnika
mlajšega, za vsa dela, s hrano in stanovanjem v hiši sprejme takoj Anton Brecelj, Ljubljana, Gajeva ulica 2. 16642-1

Mesar. pomočnika
izvrstnega v sekanju mesa, prostega vojaščine sprejmem na Domobranski cesti št. 7. V poštev pridejo samo z dobrimi spričevali. 16647-1

Šoferja
dobrega vozača in vajenega vseh popravil, k tovornemu avtomobilu sprejme Pečar Viktor, Kodeljevo, Zadružna ulica štev. 17. 16656-1

Prodajalka
dobro izurjena v trgovini mešanega blaga, ki bi pomagala tudi v gospodinjstvu, se išče za takoj — s hrano in stanovanjem v hiši. Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja na naslov: I. Fischer, Sv. Peter v Sav. dolini. 16683-1

Vajenca
za mediarsko obrt, z vso oskrbo v hiši sprejme R. Petschnig, Ljubljana, Sv. Petra cesta 59. 16690-1

Prodajalko
za mesnico in prekajevalnico, ki bi prevzela prodajo na svoje odgovornost sprejmem proti kaciji. — Ponudbe na podruž. Jutra v Mariboru pod »Prodavačica«. 16725-1

Služkinjo za vse
ki zna samostojno kuhati, z letnimi spričevali, zelo snažno, pridno in pošteno sprejmem k dvema osebama Ponudbe z vsemi podatki na oglasni oddelek »Jutra« pod »Služkinja — Celje«. 16701-1

Trgovski potniki

Potnika
verziranega v vinski stroki, poznanega in agilnega, za Dravsko banovino išče uglednа in renomirana vinska trgovina na Štajerskem. Ponudbe na podružnico »Jutra« v Mariboru pod »Velik promet 86«. 16586-5

Za Gorenjsko
sprejme večja tvrdka manufakturne stroke več potnikov za obisk privatnih strank. Pismene ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Dobri pogoji«. 16499-5

Še nekaj potnikov
spretnih v prodaji koles, gramofonov in šival. strojev, sprejme »Tehnika« — Josip Banjai, Ljubljana, Miklošičeva cesta štev. 20 16696-5

Zaslužek

Perica
sprejme perilo v pranje, krpanje in likanje. Naslov v oglasnem oddelku Jutra 16609-3

Zaslužek je
neomejen s prevzetjem našega zastopstva in prodajo naših najnovejših patentov in drugih vsaki zasebni bliši, oziroma v vsakdanjem življenju potrebnih predmetov. Solidne brezkonkurenčne cene. Agenti, agentinje in upokojenci, ki posečajo privatne odjemalce, naj takoj pošljejo svoje ponudbe na Publicitas, d. J. Zagreb, Ilica 9 — pod šifro »Stalna zarada«. 5826

Krajevne zastopnike
za Slovenijo, za patentirane ležeče kartoteke (Flachkartei) iščem. Reflektanti morajo biti zmožni organizacije v knjigovodstvu. Ponudbe na naslov: »Sofra«, Maribor — Aleksandrova cesta št. 43. 16593-3

Pouk

Čamernikova šoferska šola
Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugo Auto) telefon 2236. Prva oblast. koncesijonirana Prospekt 15 zastonj — pišite ponji 251

Oblastveno koncesijonirana
šoferska šola Gojko Pipenbacher
Ljubljana, Gosposvetska 12 — Zahtevajte informacije. 13027-4

G. Th. Rotman:

Zgodba o Vrtismrčku in Šilonoski

(Ponatis prepovedan.)

62.

Zakaj, ko sem se nagnil nekoliko predaleč naprej, sem izgubil ravnotežje in cepnil spečemu možu na vrat. Ta se je seveda takoj zbudil; in med tem ko je pajek, hop, hop, hop, splezal kvišku, je zgrabil mož mene za rep in me odnesel na vrt...

Knjige

Meyerjev Lexikon
v povsem novem stanju, vseh 12 zvezkov, najnovejše izdaje 1927-1930, ki stane sicer 4800 Din, proti takojšnjemu plačilu prodam za 3000 Din. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Lexikon«. 16522-8

Službe išče

Boljše dekle
ki zna tudi šivati, išče mesto sobarice pri dobri družini. — Cenjene dopise na oglasni oddelek Jutra pod šifro »Sobarica 24«. 16624-2

Pisarniška praktikantinja
s trg. tečajem, želi nameščenja. Naslov pove oglas. oddelek »Jutra«. 16616-2

Ure za birmo
zlatnino in srebrnino nudi najceneje Ivan Pakit — Ljubljana, Pred škofijo 15 16458-6

Otroška posteljica
lepa, poceni naprodaj Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 16432-6

Obročnega železa
(valjanca) večjo množino, v dolžinah 4—8 m, 1—1 ½ mm debelega in 18—20 mm širokega, primeren za pakovanje in škafarsko obrt, poceni prodam. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« v Ljubljani pod šifro »Obročno železo«. 16407-6

Šivalni stroj
ženski, dobro ohranjen in **črn kostum**
skoraj nov, poceni prodam Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 16649-6

Radi selitve prodam
omaro s predali, starinsko uro, stelažo za knjige, več parov moških čevljev, moški površnik in posteljno pregrinjalo. Prisojna ulica št. 3/I, desno. 16668-6

Štedilnik
skoraj nov takoj naprodaj Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 16680-6

Fotoaparat
Zeiss Ikon 9 × 12 Compur Tessar 1:4.5 in Rodenstock 6.5 × 9 Compur s samoizprožilcem Eurynar 1:4.5 naprodaj Za gradom 1/I. 16695-6

Gledališki oder
kompleten, s kompl. električno napeljavo in 3 garniturami kulis ter drugim po zmerni ceni proda pevsko društvo »Zora« na Jesenici. Informacije v Štirnovi gostilni na Jesenici št. 12 16704-6

Motorna vozila

Motorno kolo
B. S. A., 3 ¾ Ks, v zelo dobrem stanju prodam. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 16505-10

Motor s prikolico
znamke Ariel 550 ccm, z električno razsvetljavo in električno bupo, v prav dobrem stanju za 12.500 Din prodam, radi nabave avtomobila. Ponudbe pod »Motor Ariel« na oglasni oddelek »Jutra«. 16417-10

Opel
4 cil., tovarniško nov, model 1930, vožen 250 km, dvosedežni Cabriolet z 2 rez. sedeži, globoko pod nabavno ceno naprodaj. — Informacije daje General Auto, Opel zastopstvo — Tavčarjeva ulica štev. 7, tel. 34-84. 16320-20

Ford avto
št. A 850.751, rabljen 3000 km, petsedežna limuzina, takoj ugodno naprodaj. — Pojasnila daje Americanmotors, Ljubljana. 16076-10

Motorno kolo
D. K. W., lahko, poceni naprodaj v gostilni na Iženski cesti 7. 16639-10

Kolesa

Moško kolo
dobro ohranjeno poceni naprodaj na Vodovodni cesti št. 56. 16592-11

Moško kolo
dobro ohranjeno naprodaj v Mariboru, Tržaška c. 20 — Skarabot. 16589-11

Kolo
skoraj novo proda M. Kavčič, Ljubljana, Gerbičeva ulica 10/III. 16635-11

V najem

Pekarijo
da pod ugodnimi pogoji takoj v najem Lovro Petovar, Ivanjkovci. Samski reflektanti imajo prednost. 16601-17

Valjčni mlin
skoraj nov, opremljen z najmodernejšimi stroji oddam radi prezaposlitve v najem. Ponudbe pod šifro »Mlin« na oglasni oddelek »Jutra« 16502-17

Kapital

Kot družabnik
z večjim kapitalom pristopim k rentabilnemu podjetju. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Rentabilno«. 16427-16

Čitajte in študirajte naše cene!
Rokavice od 16 Din, namizne prte bele, 140 cm široke 35 Din, svilene nogavice z ažur 40 Din, mlečne svilene rokavice 50 Din, 3 svilene kravate 35 Din, kuhinjske predmete, dekoracijske predmete, jedilni pribor, posteljne garniture na ugodne poljubne plačilne obroke pri »Omnia«, Miklošičeva cesta štev. 14 16470-6

Tehtnico
Schultz, za 5 kg, malo rabljano, enovprežno diro na peresih, prek in landaver z oljnatimi osmi, vse v dobrem stanju proda Cerar, trg., Radomlje. 16501-6

Gojzerice
štev. 40, dobro ohranjene prodam. Naslov pove ogl. oddelek »Jutra«. 16651-6

Ure za birmo
zlatnino in srebrnino nudi najceneje Ivan Pakit — Ljubljana, Pred škofijo 15 16458-6

Otroška posteljica
lepa, poceni naprodaj Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 16432-6

Obročnega železa
(valjanca) večjo množino, v dolžinah 4—8 m, 1—1 ½ mm debelega in 18—20 mm širokega, primerenega za pakovanje in škafarsko obrt, poceni prodam. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« v Mariboru pod »Na deželo«. 16727-16

Kupim

Transformator
ca 80 KW, kupim. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Ca 80 KW«. 16605-7

Traktor
pettonski, na surovo olje, dobro ohranjen, popolnoma brezhiben, kupim. Ponudbe na podružnico »Jutra« v Celju pod šifro »Traktor«. 16584-7

Stekleno omaro
za na pudel v prodajalni kupim. Ponudbe z navedbo velikosti in cene na naslov: Novak, Ljubljana, Kongresni trg štev. 15. — Istotam se proda tabla, 4 m dolga in 55 cm široka, pripravna za firmno tablo. 16661-7

Telefonski aparat
avtomatski, rabljen, kupi takoj Ivan Grilc, Cankarjevo nabrežje 25. 16710-7

Posest

Posestva — hiše
od 2—300 oralov — ter **gostilne in trgovine**
mestne in deželske, kakor tudi mline, žage in grafičine prodaja Posredovalnica, Maribor, Sodna ulica št. 30. 16613-20

Lep travnik
blizu kolodvora Poniklva, in gozd po ugodni ceni naprodaj. — Vprašati: Pobrežje pri Mariboru, Zagata ulica 3. 16568-20

Moderna vila
lepa, nova, 6 sob, 2 dvor., z vsem komfortom in lepim obširnim vrtom, na lepem kraju Ljubljane, v bližini Vrtače takoj naprodaj. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 16478-20

Enonadstropna hiša
novozidana, s štirisobnim parketiranim stanovanjem in 2 manjšima stanovanjema, z elektriko, vodo, kanalizacijo ter čez 1300 m² vrta, pod Rožnikom naprodaj za 285.000 Din. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 16414-20

Stavbna parcela
500 m² velika, vogalna in solnčna, poleg Sv. Krištofa takoj naprodaj. Informacije daje Tehnični biro, Ljubljana, Gradišče št. 13. 16157-20

Stavbna parcela
1264 m² velika, pripravna za trg. ali stanovanjsko poslopje, na prometni točki, kjer ni nobene trgovine, 10 minut od postaje in cerkve v St. Vidu nad Ljubljano poceni naprodaj Pojasnila daje Jože Rojšp, Gunclje št. 4 — St. Vid nad Ljubljano. 16638-20

Stavbno parcelo
na lepem prostoru v solnčni legi v Ljubljani prodam Vprašanja na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »S. D.« 16691-20

Hiše 25—70.000 Din
in več posestev ugodno naprodaj. — Posredovalnica »Marstan«, Maribor, Koroška cesta št. 10. Priložite 2 Din znamke. 16731-20

Vinograd. posestvo
blizu Celja in postaje zelo ugodno prodam. Posredovalci izključeni. — Naslov pri podružnici »Jutra« v Celju. 16721-20

Lokali

Mlekarno
slaščičarno in delikateso, dobro vpeljano takoj oddam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 16511-19

Lepo pisarno
obstoječo iz 2 visokopritličnih sob in pritiklin, v Tavčarjevi (Sodni) ulici oddam takoj v najem. — Pismene ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Lepa pisarna«. 16571-19

Lokal
primeren tudi za pisarno, z nekaj inventarja, blizu sodišča in kolodvora takoj oddam. Naslov pove ogl. oddelek »Jutra«. 16351-19

Delavnico
za mizarsko ali podobno obrt, s stanovanjem takoj oddam v občini Šiška. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Delavnica 45«. 16645-19

Lokal s kletjo
in enosobnim stanovanjem s pritiklinami, ob prometni cesti oddam takoj. Naslov v oglasnem oddelku Jutra 16665-19

Lokal s skladiščem
svetel, primeren za trgovino, obrt ali pisarno, oddam na Dunajski cesti 37. Informacije istotam v I. nadstropju, desno. 16672-19

Gostilna
dobro idoča, v Mariboru takoj naprodaj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra« 16720-19

Lepo skladišče
primerno tudi za večje delavnico, oddam. Ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod »Primerno skladišče«. 16703-19

Pridelki

Suhe mavrahe
fižol »Cipro« in sveža jajca kupuje »Proda«, Ljubljana, Prečna ulica št. 6. 16689-33

Stanovanja

Stanovanje
2 do 3 sob in kopalnice, solnčno ter suho, v centru mesta ali blizu električne postaje iščem za avgust. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »3 sobe«. 16375-21

Stanovanje
2 ali 1 sobe in kuhinje, z vrtom, v stari hiši v Šentpeterskem okraju dobi stranka, ki je pripravljena na lastne stroške preurediti. Pošlve se v Frankopanski ulici 12. 16520-21

Sobo in kuhinjo
event. samo sobo iščeta za 1. maj zakonca brez otrok. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 16421-21

Stanovanje
sobe in kuhinje, z vrtom odda A. Grebenc, Ljubljana, Velika čolnarska ulica št. 15. 16629-21

Stranka treh oseb
(2 hčeri in oče) zelo mirna, išče za junij, julij ali avgust suho, solnčno in čisto stanovanje 2 sob in pritiklin — najraje v Šentpeterskem. Kolodvorskem ali Poljanskem okraju. — Pismene ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Dve hčeri in oče«. 16567-21

Stanovanje
2 sob išče trišlanska družina — najraje na severnem delu mesta. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Junij-julij«. 16594-21

Stanovanje
tri. ali dvosobno, s kabinetom in vsemi pritiklinami iščem za takoj ali z junijem. — Ponudbe z navedbo najemnine na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Udobno za junij«. 16508-21

Dvosob. stanovanje
v pritličju oddam. Naslov v oglasnem oddelku Jutra 16654-21

Trisob. stanovanje
boljše, v mestu išče s 1. avgustom boljša trišlanska družina. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Z navedbo cene«. 16697-21

Sobe

Za dijakinjo
iščem stanovanje (tudi kot sostanovalka) z vso oskrbo Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Zmerno«. 16625-23

Lepo sobo
solnčno, z uporabo kopalnice oddam s 1. majem na Gruberjevem nabrežju 14/I 16596-23

Čedno sobico
s hrano in vso oskrbo oddam solidni gospodični ali gospodu na Prulah. Naslov v oglasnem oddelku Jutra 16477-23

Prazno sobo
lepo in veliko, s posebnim vhodom ter uporabo kopalnice oddam. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 16431-23

Opremljeno sobo
solnčno, v visokem pritličju, blizu cestne železnice, išče solden gospod pri družini brez otrok. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod značko »Cel dan odsoten«. 16549-23

Blizu Tabora
in bolnice oddam opremljeno sobo solidnemu gospodu. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 15537-23

Sostanovalko (ca)
v čisto, solnčno in pritlično sobico sprejme Drofenik — Glinška cesta št. 5 — poleg Stan in dom. 16658-23

Sostanovalca
sprejmem v veliko sobo s posebnim vhodom in elektriko. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 16675-23

Sobo s štedilnikom
ali sobo in kuhinjo išče gospa s 1. ali 15. majem. Plača do 200 Din. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Upokojenka« 16678-23

Solnčno sobo
opremljeno, z zajtrkom, v sredini mesta išče boljši gospod za takoj. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Sredina«. 16679-23

Sostanovalca
sprejmem sredi mesta — Dunajska cesta štev. 5/I. 16681-23

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom, elektriko in parketi, v sredini mesta oddam takoj ali s 1. majem gospodu ali gospodični. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 16663-23

Opremljeno sobo
z električno razsvetljavo, separatnim vhodom in po možnosti s souporabo kopalnice, v sredini mesta iščem. Ponudbe na »Olemana«, predal 277. 16676-23

Sobico
tik gorenjskega kolodvora takoj oddam solidnemu gospodu ali gospodični. — Polakova 11. 16693-23

2 gospoda ali gdč.
sprejmem na stanovanje v Cigaletovi ulici. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra« 16694-23

Lepo, solnčno sobo
oddam gospodični v Kolodvorski ulici štev. 23/I. 16722-23

Blizu kolodvora
oddam gospodični strogo separirano sobo, z event. uporabo klavirja. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra« 16714-23

Lepo, veliko sobo
s hrano, v strogem centru mesta oddam s 1. majem dobro situirani osebi. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 16706-23

Dopisi

Dama
navečana dolgočasja, išče sebi enakega. Ne zahteva več, kot spoštovanje. Starejši inteligenti imajo prednost. Šifra »V vrtincu samevam«. 16614-24

Pomoč! Nasveti!
V težkih življenskih zadevah, gospodarskih vprašanjih daje Posvetovalnica »Marstan«, Maribor, Koroška 10. Priložite 3 znamke 16730-24

Glasbila

Tenor pozavna
na 4 ventile, za 600 Din naprodaj na Karlovški cesti št. 8/II. 16590-26

Nov pianino
poceni prodam ali dam v najem. Naslov pove oglas. oddelek »Jutra«. 16542-26

Pianino! Pianino!
Dospel je iz Berlina (Nemčije) potnik tovarne klavirjev in pripeljal s seboj tri pianine za reklamo, ki jih po zelo nizki ceni proda. — Pianini imajo pravo angleško mehaniko. Vprašati v hotelu »Slon«. 16671-26

Saxophone
tolkala ter vse instrumente za jazz proda najceneje in najboljše pod najugodnejšimi pogoji Janko Gregorc, Ljubljana, Večna pot št. 9 Telefon 3394. 16687-26

Stroji

Za delitev testa
stroj (Aufpressmaschine) v dobrem stanju poceni prodam. Poizve se v Celju v pekarni na Glavnem trgu št. 7. 16488-29

Rezalni stroj
(Stanzmaschine) še v obratu, primeren za kartonažo, večjo knjigoveznico ali papirno industrijo, naprodaj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 16319-29

Obrt

Tesarski mojster
Josip Kregar, Ljubljana, Kodeljevo št. 16, se priporoča p. n. občinstvu za vsa tesarska dela in sicer: ostrešje razne razpetine, različne lesene strope, vrtne utice, čebelnjake, lesene in heraklitne stanovanjske hišice, po naročilu. — Vsa v to stroko spadajoča dela po najnižji ceni. Izvršitev solidna in točna. 16507-30

Damskih klobukov
velika zaloga od 50 Din naprej. Preoblekovanje 28 Din. Salon — »La Femme Chic«, Anica Puhek, Selenburgova 6/I. 16597-30

Stranitev kožuhovine in preprog
preko poletja sprejme najkulantneje A. Kassig v Ljubljani Židovska ul. 7.

Razno

Telefon 2059
Premog suha drva
Pogačnik, Boharičeva št. 5

Mali oglasi so uspešni!

Specialna elektrotehnična delavnica

Ivo Grilc
Ljubljana, Mestni trg 17, Cankarjevo nabrežje 25. — Popravilo in previjanje vseh vrst motorjev, generatorjev in transformatorjev. — Specialni oddelek za previjanje in popravila avtodinam. Precizna popravila vseh vrst zdravniških, zobozdravniških itd. aparatov. 5804

POZOR!
Iznašel sem nov način kemičnega pranja in barvanja vseh vrst oblek in primerno preuredil pralnico in barvalnico v svoji lastni hiši, zato sem v stanu izvrševati pranje in barvanje po najnižjih cenah.
ANTON BOC, Ljubljana
Šelenburgova ulica 4. 166

Kupimo bukova drva (polena)
samo suha, zdrava, franko vagon.
Ponudbe na »MERKUR«, Otpremničko i trgovačko k. d., Zagreb, Trg burze br. 1. 5884

Avtomehanična in kovinsko-strugarska delavnica
izdeluje cilindre in ročična vratila z amerikanskim Stormizing-strojem. Precizna izdelava, za katero jamčim. Cena za svedrino Din 100. Franjo Gredelj, Zagreb, Deželičeva ul. 6, telefon 22-07. 4517

Raloni 70-80
od Din 1.— dalje z ali brez reklamnega tiska. Preprodajalci velik popust. Glavno zastopstvo gumijevih izdelkov
Jakobson-Spandau »HELVA« Zagreb, Bakačeva 3. Zahtevajte ponudbe! 5777

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem javljamo pretužno vest, da je naša predobra soproga, mamica, stara mama in tašča, gospa

Neža Kalan
roj. Kristan

soproga posestnika

dne 22. aprila ob 23. uri v 64. letu starosti po kratki in mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere, boguvdano zaspala.

Pogreb nepozabljene pokojnice je bil v petek, dne 24. aprila 1931 ob ½ 10. uri dopoldne od doma žalosti, Dorfarje 6, na farno pokopališče v Žabnici.

Dorfarje, Pokrela, Šutna, 23. aprila 1931.

Andrej Kalan, soprog; Marija por. Lavtar, Franc, poslovodja, Frančiška, šivilja, Vinko, otroci; Rezika roj. Verce, sinaha; Vinko Lavtar, zet; Janez, vnuk in ostalo sorodstvo.

5887

ZAHVALA

Ob priliki težke izgube, ki nas je zadela s smrtjo našega predobrega soproga, oziroma očeta, starega očeta in tasta, gospoda

dr. Alojzija Kokalja
odvetnika

se zahvaljujemo vsem, ki so nam z izrazi svojega sožalja nudili utehe v težkih urah, nadalje vsem onim, ki so spremili blagopokojnega na njegovi poslednji poti ter mu darovali številne vence in cvetje. Posebno pa se zahvaljujemo gospodu župniku Finžgarju, rodbini odvetnika dr. Pegana, gospodu podpredsedniku odvetniške zbornice dr. Žirovniku in primariju gospodu dr. Jenku, ki so nam nudili svojo utešno pomoč v bolezni in ob smrti našega dragega pokojnika. Istotako se zahvaljujemo predsedstvu, ravnateljstvu in uradništvu Ljubljanske kreditne banke in zavarovalne banke Slavije, ki so na tako spoštljivi način počastili spomin svojega umrlega, dolgoletnega sodelavca.

Sveta maša zadušnica se bo darovala v nedeljo dne 3. maja 1931 ob 10. uri v cerkvi na Šmarni gori.

V Ljubljani, dne 23. aprila 1931.

ŽALUJOČA RODBINA.

E. Ebenstein 28

Dva zakona

Roman

Ob tej misli je poigraval na Erikinih polnih ustnicah hudoben nasmeh. Nu — saj se bo videlo!

A zdajci se je zdrznila. Heinz je bil s prestrašenim vzklikom spustil časopis iz rok. Njegov obraz je bil bled kakor zid.

»Nu, kaj pa je?« je radovedno vprašala Erika. Molče ji je podal časopis. Polglasno je brala: »Včeraj proti večeru se je zgodila na Klosterneuburški cesti strašna nesreča. Malo je manjkalo, da ni sloveča koncertna pevka Maja Heidlaufova, ki je dosegla v zadnji londonski sezoni tako izredne uspehe in se nato vrnila v naše mesto, da se tu posveti učiteljski delavnosti, pri tej priliki izgubila življenja. Le drzna požrtvovalnost njenega spremljevalca lorda Lyona, ki je pri tem na žalost dobil težke poškodbe, je preprečila hujše gorje. Gospodična Heidlaufova in lord Lyon sta šla pravkar čez kraj, kjer se spušča cesta s klosterneuburške strani nizdol in sta brežini na desni in levi zelo strmi. Tam jima je mahoma pridirjal nasproti težko naložen pivovarniški voz, ki ga konja nista mogla udržati. Gospodična Heidlaufova se je hotela rešiti s skokom na brežino, pa je stopila na zrahljan kamen, se spodtaknila in padla na sredo ceste. Bila bi izgubljena, da ni njen spremljevalec brez pomišljanja skočil splašenima živalima naproti in ju zgrabil za uzdo. Moral je vedeti, da niti najmočnejši atlet ne bi ustavil težkega voza in težkih konj na strmem klancu; dosegel je samo trenutek odloga, ki je tudi res omogočil gospodični Heidlaufovi, da se je rešila na breg. Lorda Lyona je potegnilo nekaj korakov daleč in na žalost je prišel pod kolesa. Rešilni voz ga je spravil onesveščenega v Löwov sanatorij. Kakor slišimo, sta obe nogi nad koleni popolnoma zdrobljeni, tako da ju bo treba amputirati«.

Erika je odložila časopis. »Maja ima pa res smolo s svojim častilcem«, je dejala. »Leto dni in delj že pripravlja bogatega Angleža, da bi jo vzel, in zdaj se ji je vse izjalovilo!«

Heinz je kratko odvrnil: »Tvoj pogled je malenkosten in nizkoten kakor zmerom. Maja Heidlaufova vsekako ni dekle, ki bi lovilo moške v zakonski jarem — narobe!«

Erika se je hudobno nasmehnila. »Ti si jo zmerom precenjeval — kaj je ne bi! Jaz jo pa dobro poznam. Prav tako se hoče omožiti, kakor smo se vse. Nu, prav za prav ji privoščim to izkušnjo. Zmerom je tako visoko hlepela — zdaj naj pa ima svojega pohabljenca brez nog«.

Heinz Thursen je poln studa odšel iz sobe. Vsa ljubosumnost, ki jo je kdaj čutil do Horacea Lyona, je bila utonila v brezmejnem sočutju. Kako strašna usoda! Biti do smrti pohabljen človek, odvisen od usmiljenja in pomoči svoje okolice! Kako mu je moralo biti pri duši! In koliko je morala trpeti Maja v tem trenutku!

Bil je deževen septemberski večer. Po dolgem razgovoru je Maja upehana in obupana klečala ob Lyonovi postelji v sanatoriju. Strašna nesreča, ki se je bila zgodila pred njenimi očmi, jo je bila popolnoma izpremenila. Že tedne in tedne je porabljala vsako prosto minuto, ki je ni prebila ob bolnikovi postelji, za to, da je z novim programom delala za svojo bodočnost. Poučevala je tiste tri učenke, ki jih je bil Horace pridobil, in se pripravljala za svoj bližnji koncert. Iskala je stikov s kritiki, se priporočala pa časopisih za učiteljico in prosila vplivne ljudi, naj ji dobe kako učenko. Vsi so ji radi ustrezali. Zalo, skromno dekle v globoki črnini, čigar ime je bilo zaradi nesreče vsakomur znano, je našlo povsod prijatelje in podporuike, tako da je mogla Maja z zaupanjem gledati v prihodnjost.

Vse, česar se je lotila, je bilo polno globokega, hvaležnega navdušenja; njeno življenje je imelo spet cilj in vsebino, in usoda jo je bila postavila pred veliko, osrečujočo nalogo.

Kar ji kot ženi in hčeri ni bilo dano, se je izpolnjevalo prijateljici: biti vsaj enemu človeku vse!

Ta misel je bila mahoma vrnila njenemu življenju vrednost. Od prvega strašnega trenutka, ko je Horace krvav in nezavesten ležal pred njo na tleh, se ji ni zdelo nič bolj naravno kakor to, da mu bo odsihdob posvetila vse svoje življenje. Kakor sama misel, tako se ji je zdelo tudi njeno uresničenje lahko in preprosto. Poročila se bosta čisto na tihem, njegova soba je bila že davno pripravljena, strežaj je bil najet, in vsa njena sreča bo v bodoče v tem, da bo mogla delati in skrbeti za tega plemenitega, nesebičnega moža.

Ko je danes, kakor po navadi, prišla v sanatorij, jo je strežnica že pričakovala in vsa prestrašena povedala Maji, da je hotel lord Lyon podkupiti enega izmed strežnikov, češ, naj mu preskrbi samokres. Vsota, ki jo je ponujal možu, je bila po odbitku tega, kolikor bi stalo njegovo bivanje v sanatoriju, poslednji ostanek njegovega imetja. Seveda mu strežnik ni hotel izpolniti želje.

To je bilo Maji povod, da je jela s Horacem že danes govoriti o svojih načrtih za bodočnost. On pa je to pot prvikrat osorno vzrojil nad njo in jezno odklonil vse, kar mu je ponujala. Ne, zaradi usmiljenja in hvaležnosti ni hotel postati njen mož, ko ga je bila v dobrih časih in častnih okolnostih zavrnila!

Po mnogih prisrčnih in zaklinjajočih besedah je zdaj obupana klečala ob njegovi postelji. Njene roke so oklepale njegov shujšani komolec in njene oči so proseče visele na njegovem obrazu, ki se je odvračal od nje.

OBIŠČITE

svetovna zdravilišča Češkoslovaške

Karlovi Vari

Marianske Lazně

Františkove Lazně

Teplice-Schönau

Več stoletij so ta štiri zdravilišča v službi trpečega občinstva, število njih, ki so resnično ozdraveli, našli okrevanje, ozdravljenje in razvedrilo, preseza milijone!

Zahtevajte od uradnih obvestilišč teh štirih zdravilišč, pri „Jugoprometu“ d. d. Zagreb, Praška ulica 6 ali od posameznih uprav zdravilišč prospekte in pojasnila.

5378

Češke tkanine dobite direktno iz ČSR

franko, izcarinjeno. — Pišite po vzorce (dopisnica Din 1.50) volnenih in dr. tkanin, ki jih dobite franko na vpogled. So izvrstne kakovosti in po zmernih cenah. — Hočete tudi znati pogoje prodaje na obroke?

Tkalnica MAREK, Bystré nad Metuji, Čechy.

5822

Zastopnike

za obisk privatnih strank iščemo. Seriozne ponudbe prosimo na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro: »Eksistenca 718«.

5780

HOTEL SKUŠIČ

»JUŽNI KOLODVOR«, ZAGREB,

Ljubljanska 33. Telefon 63—50.

priporoča svoje dobro znano sedišče Slovencev s prvorazredno restavracijo in čistimi okusno opremljenimi hotelskimi sobami po najnižjih cenah. — Potniki iz Slovenije dobijo za mal denar prijetno prenočišče in dobro domačo kuhinjo.

3113

Generalno zastopstvo motociklov

„INDIAN“ „MATCHLESS“

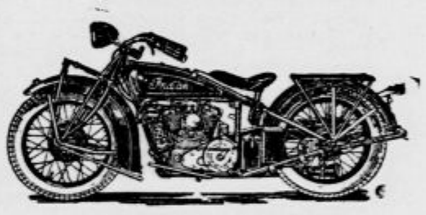

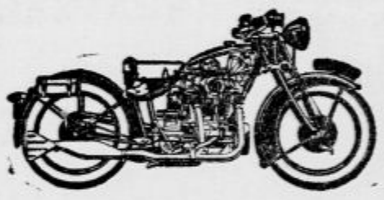

MODEL 1931

Znatna izboljšanja kot: zamenljiva kolesa (Ausfallrad), nov generator, nov sistem mazanja in še 8 drugih znatnih novosti. Vse tipe z ali brez prikolice.

MODEL 1931

Vse tipe tega motorja na skladišču. — Višje od 14.000 Din in dalje. — Senzacija sezone model 350 ccm, Din 14.500, in vse ostale tipe.

ZAHTEVAJTE NEOBVEZNE PONUDBE!

„TEBIN“ V. NJEMIROVSKI ZAGREB

PRERADOVIČEVA UL. 18

5664

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod

Potrti neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naša nadvse ljubljena mamica, stara mamica, teta in tašča, gospa

Fani Golli roj. Hafner

vdova davčnega upravitelja

dne 24. t. m. v 81. letu starosti boguvdano mirno preminula.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v nedeljo, dne 26. aprila 1931 ob 4. uri popoldne od doma žalosti, Rimska cesta št. 9 na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 24. aprila 1931.

5888

Ana Damijan roj. **Golli**, učiteljica
hči

Robert Golli,
prokurist tvrdke A. & E. Skaberne
sin

Branko, Staš, vnuka

Andrejka, vnukinja

in **vse ostalo sorodstvo.**

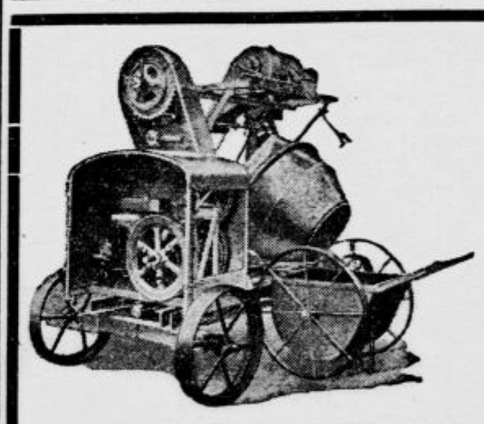

Najdovršenejši

Jaegerov

brzomešalec betona

Velik učinek. Nizka nabavna cena. — Takoj dobavljiv od 150 do 750 litrov vsebine. — Zastopnik: ing. AUREL GORJAN, ZAGREB, Gajeva ulica broj 21.

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naša srčno ljubljena soproga, dobra mamica, hčerka, sestra, teta, svakinja in tašča, gospa

Pavla Letnik

soproga višjega kanclista

dne 23. t. m. po kratki, mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere, mirno preminula.

Truplo blagopokojne prepeljemo v Trbovlje in se vrši pogreb v soboto, dne 25. aprila 1931 ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Loke št. 178, na farno pokopališče v Trbovlje.

Prosi se tihega sožalja!

5889

Trbovlje-Ljubljana, 24. aprila 1931.

JOŠKO LETNIK, soprog; JOŽE, IVAN, FRANCE, sinovi,
in vse ostalo sorodstvo.

Brez posebnega obvestila — Občina Ljubljana Mestni pogrebni zavod

Urejuje Davorin Ravljen. Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. Vsi v Ljubljani.